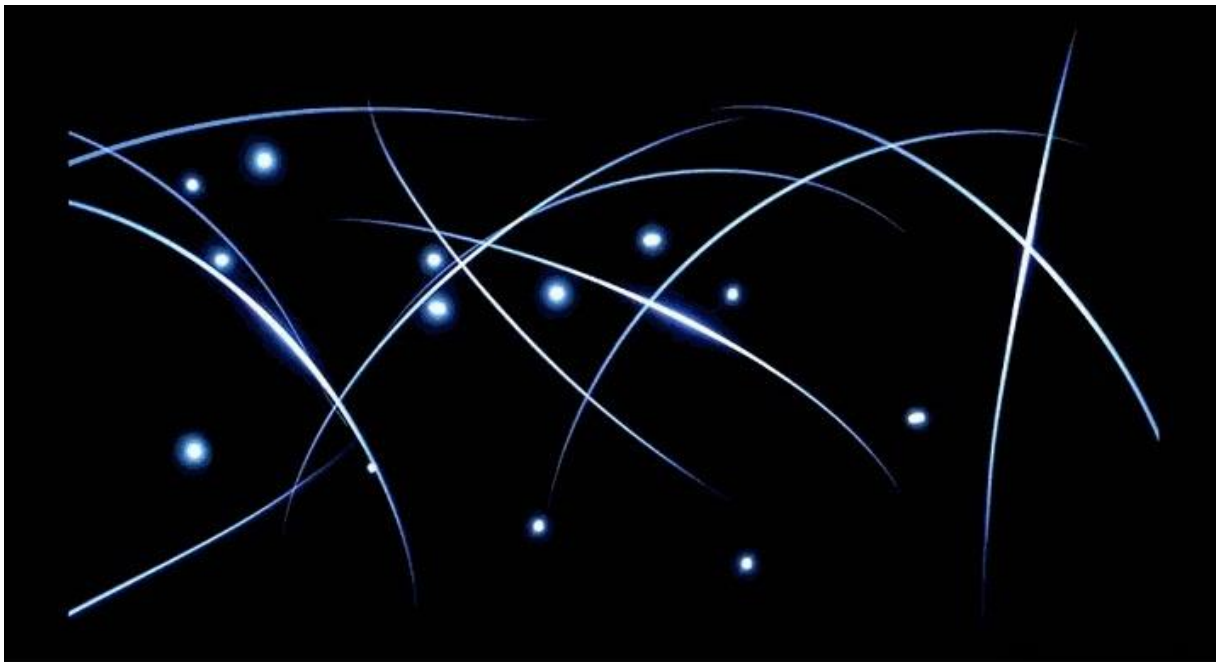

SD 109

PRINCIP DUHOVNE ISKORISTIVOSTI

PRINCIP DUHOVNE ISKORISTIVOSTI

U VEZI S PITANJIMA REINKARNACIJE ASPEKT DUHOVNOG VODSTVA ČOVJEKA

RUDOLF STEINER

GA 109

Ova predavanja otkrivaju jedan aspekt toga kako je čovječanstvo kroz povijest bilo duhovno vođeno: eterička i astralna tijela velikih posvećenika i avatara su bila sačuvana, duplicirana, i utkana u vodeće povijesne osobe. Steiner daje brojne primjere tog procesa ali kaže da su tako inspirirani ljudi sada raritet. Imamo, međutim, mogućnost da se uzdignemo u buduća vremena kada u sebe možemo primiti Krist-Ego. To je, zaista, najveći cilj čovječanstva. Jedanaest ovdje predstavljenih predavanja održana između siječnja i svibnja 1909. U sabranim djelima Rudolfa Steinera, njemački tekstovi imaju naslov *Das Prinzip der spirituellen Ökonomie im Zusammenhang mit Wiederverkörperungsfragen*.

SADRŽAJ

Predavanje I	21 siječnja 1909
Princip duhovne iskoristivosti u vezi s pitanjima reinkarnacije: Aspekt duhovnog vodstva čovječanstva	
Predavanje II	15 veljače 1909
Kršćanstvo u ljudskoj evoluciji, vodeće osobnosti i avatar bića	
Predavanje III	07 ožujka 1909
Intimniji aspekti reinkarnacije	
Predavanje IV	28 ožujka 1909
Rezultati duhovno znanstvenih istraživanja o evoluciji čovječanstva I	
Predavanje V	31 ožujka 1909
Rezultati duhovno znanstvenih istraživanja o evoluciji čovječanstva II	
Predavanje VI	06 travnja 1909
Povodom posvete ogranka Franjo Asiški	
Predavanje VII	10 travnja 1909
Makrokozmička i mikrokozmička vatra. Produhovljenje daha i krvi	
Predavanje VIII	11 travnja 1909
Događaj na Golgoti. Bratstvo Svetog grala. Produhovljena vatra	
Predavanje IX	16 svibnja 1909
Drevno otkrivenje i učenje: Kako pitati suvremena pitanja	
Predavanje X	25 svibnja 1909
Bog Alfa i Bog Omega	
Predavanje XI	31 svibnja 1909
Od Bude do Krista	
Napomene	

PREDAVANJE I
PRINCIP DUHOVNE ISKORISTIVOSTI U VEZI S PITANJIMA
REINKARNACIJE: ASPEKT
DUHOVNOG VODSTVA ČOVJEČANSTVA

Heidelberg, 21 siječnja 1909

Raspraviti ćemo nekoliko intimnih pitanja o reinkarnaciji koja se mogu promatrati samo u krugu dobro pripremljenih antropozofa. S time ne mislimo da samo moraju dobro biti pripremljeni u teoretskom znanju već također i da su razvili svoje senzitivne sposobnosti radeći s ostalima u ogranku. Jer svi se dobro sjećamo da su se naše percepcije i osjetljivosti na istinu promijenile zahvaljujući toj suradnji. Ono što danas ne samo vjerujemo već percipiramo kao istine koje su *izvan* oblasti vjere u ranijim danima su nam bile nevjerojatne i danas se još čine fantastična besmislica ili sanjarenje onima vani. Stoga je pokazatelj napretka ako su se ljudi zaista priviknuli da žive u tim percepcijama jer tek tada mogu početi razmatrati posebna pitanja. Veći dio onoga što će ovdje biti spomenuto čini se daleko, pa ipak, premda je tako, najprije ćemo se morati vratiti natrag u udaljene periode ljudske evolucije, sve ove stvari imaju prosvjetljujući učinak na naše razumijevanje života i njegovih pojava. Moramo početi stavljati pred naše duše to kako se proces reinkarnacije općenito odvija.

Kada ljudska bića prolaze kroz vrata smrti, najprije imaju određene doživljaje. Njihov prvi doživljaj je da postaju veći ili da rastu van njihove kože. To ima učinak da ljudsko biće stječe drugačiju percepciju o stvarima nego je to ranije bio slučaj u fizičkom životu. Sve u fizičkom svijetu ima svoje određeno mjesto — ili ovdje ili ondje — izvan promatrača, ali to nije tako u novom svijetu. Tamo, to je kao da je ljudsko biće unutar objekata, rašireno s njima ili unutar njih, dok je ranije on ili ona bio samo odvojeni objekt na svom vlastitom mjestu. Drugo iskustvo nakon smrti sastoji se od toga da ljudsko biće stječe „memorijski tableau” upravo završenog života, tako da se svi događaji u njemu vrata u sveobuhvatnom sjećanju. Taj proces traje određeno vrijeme. Iz razloga koji se ne mogu iznijeti danas ovdje, trajanje tog sjećanja je kraće ili dulje, zavisno o pojedincu. Općenito, trajanje tog stanja može se odrediti iz duljine vremena koje je ljudsko biće moglo ostati budno tijekom proteklog života, kontinuirano i bez da i jednom podlegne snagama sna. Recimo da je vanjski limit da osoba ostane kontinuirano budna bio četrdeset osam sati, tada će memorijski tableau nakon smrti biti također četrdeset osam sati. I dakle, ovaj stupanj je kao pregled proteklog života.

Zatim etersko tijelo napušta astralno tijelo, u kojem živi ego. Sva tri su bila povezana od kada su napustila fizički leš, ali sada se etersko tijelo odvaja od druga dva i postaje eterski leš. Međutim, današnja ljudska bića ne gube njihova eterska tijela potpuno već uzimaju ekstrakt ili izvod skupa s njima za vrijeme koje slijedi. Dakle u ovom smislu etersko tijelo je zbačeno, ali plod proteklog života je nošen pored astralnog tijela i ega. Ako želimo biti sasvim precizni, morali bi reći da je nešto

ponijeto isto tako i od fizičkog tijela: vrsta duhovnog sažetka tog tijela — tinktura o kojoj su govorili srednjevjekovni mistici. Međutim, ovaj sažetak fizičkog bića je isti u svim životima; on samo predstavlja činjenicu da je ego bio utjelovljen. S druge strane, esencija eterskog tijela je u svim životima različita, zavisno od toga što je netko doživio u životu i od stupnja nečijeg napretka u njemu.

Slijedi stanje onoga što se naziva *kamaloka*, vrijeme odvikavanja duše od efekata fizičke, osjetilne egzistencije, koje traje oko trećine vremena fizičkog života osobe. Nakon što je etersko tijelo zbačeno, astralno tijelo još sadrži sve strasti, želje, i tako dalje koje je imalo na kraju života; one moraju nestati i pročistiti se, i to je *kamaloka*. Zatim je astralno tijelo zbačeno i tu je, također, plod, astralna esencija, zadržana; ali ostatak — astralni leš — razgrađuje se u astralnom svijetu. Ljudsko biće sada ulazi u *devahan* gdje se on ili ona u duhovnom svijetu priprema za novi život u budućnosti. Tu ljudska bića žive s duhovnim zbivanjima i bićima dok ponovno ne budu pozvana u fizički svijet, bilo zbog toga jer karma osobe to zahtijeva ili zato jer je pojedinac potreban na fizičkoj Zemlji.

Ovo je općeniti opis procesa. Međutim, život u duhovnoj oblasti napreduje postojano u tome da se budućnost udružuje s prošlošću, i dolazeći događaji su oblikovani uz pomoć prošlih događaja. Ako se razmatraju detalji tog procesa, ima mnogo čudesnih stvari koje se uočavaju, koje nisu sadržane u jednostavnom prikazu procesa reinkarnacije. Napokon, jasno je da postoje velike razlike kada se gleda na tijek ljudskog razvoja i da ekstrakti i izvodi njihovih tijela mogu imati različite vrijednosti zavisno od vrste ploda koji su mogli izvući od života. I kada se sjetimo da postoje veliki vođe čovječanstva, posvećenici koji su vodili druga ljudska bića u duhovne svjetove, tada se moramo upitati: Što uzrokuje da postignuća posvećenika budu sačuvana za budućnost? Vanjska povijest, naravno, nije sposobna dati odgovor na to pitanje. Ono što moramo napraviti je proučavati reinkarnaciju posvećenika i zatim primijeniti rezultate našeg istraživanja. Početi ćemo s najstarijim posvećenicima.

Prije nego je čovječanstvo nastanjivalo kontinente kakve danas poznajemo, fiziognomija Zemlje je bila sasvim drugačija. Područje koje danas prekriva Atlantski ocean nekada je bilo kontinent Atlantida, koji je uništen velikim katastrofama, kako izvještavaju mnogi narodi u njihovim „sagama o velikom potopu”. Atlantidani su — a to smo mi sami — imali svoje velike vođe i posvećenike, a čak su i u tim danima postojala mjesta nastave ili škole gdje su posvećenici podučavali. Postojanje tih škola danas se može potvrditi vidovitim istraživanjem. Dobar naziv za te škole gdje su vođe podučavali i živjeli je riječ „proročište”. Najvažniji vođa je živio u jednom od najvećih i najvažnijih proročišta — Proročištu Sunca. Njegov glavni zadatak se sastojao u otkrivanju tajni SUNCA — ne fizičkog, vanjskog Sunca, već pravog SUNCA. Ovo potonje čine duhovna bića koja koriste fizičko Sunce prilično na isti način kao što ljudska bića koriste Zemlju. Spoznati i otkriti unutarne tajne ove sunčeve egzistencije bio je zadatak Velikog proročišta Sunca. Za njega, sunčevo svjetlo nije bilo nešto fizičko, već je prije svaka sunčeva zraka predstavljala djelo duhovnih bića koja borave na Suncu. Ta velika bića su isključivo bila na Suncu za vrijeme drevne Atlantide. Kasnije, kada se veliko Biće kojeg se nazivalo Krist ujedinilo s Zemljom, to više nije bio slučaj. Stoga, Proročište Sunca može se također zvati Proročište Krista.

Ujedinjenje Krist-Bića sa Zemljom odvijalo se dok je tekla krv iz rana Isusa Krista na Golgoti. Tada se njegova esencija ujedinila s atmosferom Zemlje, kao što se može percipirati čak i danas vidovitom retrospektivom. Tako je Krist-Biće sišlo dolje od Sunca na Zemlju. Kada je svijetlo duhovnog prosvjetljenja palo na sv. Pavla blizu Damaska, Pavao je promatrao Krista koji je bio ujedinjen s Zemljom i odmah znao da je On bio taj koji je prolio Njegovu krv na Golgoti.

Proročište Sunca drevne Atlantide je već proreklo dolazak Krista, Boga-Sina. Sigurno, bio je nazvan Krist tek mnogo kasnije, ali ipak možemo reći da proročište Sunca je proročište Krista. Ta proročišta su imala mnogo nasljednika u kasnijim periodima, kao što su proročišta Jupitera, Marsa, Venere, Merkura, i Vulkana, svaki sa svojim velikim misterijima i učenjima. Prema kraju atlantskog doba formirana je grupa naprednih ljudskih bića u blizini onog što je danas Irska. Veliki vođa je odabrao nekolicinu iz njihove sredine koji bi trebali nastaviti kulturalni život kada se predstojeća katastrofa bude konačno dogodila. Međutim, dugo prije toga dogodile su se enormne migracije na kontinente Europe, Azije, i Afrike, koji su se počeli izdizati iz mora. Na tim kontinentima su nastali mnogi nasljednici starih proročišta, ali ne bez da postepeno gube značaj starih proročišta. Veliki vođa, međutim, izabire najbolje ljude da bi ih vodio u posebnu zemlju. Oni su bili obični i jednostavni ljudi koji su se razlikovali od većine Atlantida u tome da su bili gotovo potpuno izgubili njihovu vidovitost. Sjećate se da je većina Atlantida bila vidovita. Kada bi noću pali u san, ne bi gubili svijest, već točnije, čulni svijet bi nestajao i na njegovu mjestu bi se pojavljivao duhovni svijet u kojem su oni bili drugovi božanskih duhovnih bića. Napredni ljudi Atlantide su počeli razvijati njihov intelekt, ipak bili su jednostavni ljudi koji su posjedovali unutarnju toplinu i bili duboko odani njihovom vođi. On je odabranu grupu odveo istočno u središte Azije, gdje je osnovao centar post-atlantske kulture. Nakon što je grupa stigla u Srednju Aziju, držana je u izolaciji od ljudskih bića koja su bila nepodesna za zadatak. Nasljednici ove grupe educirani su s posebnom pažnjom, i samo su oni razvili osobine nužne da ih naprave velikim učiteljima.

Sve se to dogodilo na misteriozan način. To je bio zadatak Manu-a, velikog vođe, da izvrši nužne pripreme da se za novu rasu očuva sve što je dobro u atlantskoj kulturi i tako položi temelje za napredovanje nove kulture. Mudraci koji su živjeli u manjim proročištima nisu se mogli posvetiti tom zadatku jer je jedino Manu sačuvao od velikih posvećenika proročišta ono što mi zovemo etersko tijelo. Kao što smo vidjeli, etersko tijelo se normalno razgrađuje kao drugi leš, ali u nekim slučajevima ono je sačuvano. Najveći od ovih mudraca u proročištima toliko su radili u njihovim eterskim tijelima da je kasnije postalo previše vrijedno da jednostavno bude rasuto u općem eterskom svijetu. Stoga, sedam najboljih eterskih tijela koja su pripadala sedmorici najvećih posvećenika bila su sačuvana dok Manu nije razvio sedam najistaknutijih ljudi iz njegove grupe na takav način da su bili pogodni za apsorpiranje sačuvanih eterskih tijela. Jedino etersko tijelo velikog posvećenika Proročišta Krista je bilo, u izvjesnom smislu, tretirano drugačije od ostalih. I tako je sedam mudraca, ili Rishia, koji su primili sedam eterskih tijela najvećih posvećenika, otišlo u Indiju, gdje postaju osnivači i veliki učitelji indijske kulture.

Ova veoma drevna, sveta kultura pred-vedskog doba proizašla je od sedam Rishia koji su nosili sačuvana eterska tijela posvećenika raznih proročišta, kao što su Venere, Jupitera, Marsa, i tako dalje. Na neki način, kopija onih posvećenika, ponavljanje njihovih sposobnosti, došlo je raditi u ovim Rishima, premda su bili obični i jednostavni ljudi gledano izvana. Njihov značaj nije bio očigledan iz njihove vanjske pojave, niti je njihov intelekt bio proporcionalan s uzvišenošću njihovih proročanstava. Posjedujući njihova astralna tijela i ega ali bijući obdareni eterskim tijelima onih velikih mudraca, ovi Rishi nisu bili učenjaci i nisu bili tako visoko rangirani u pogledu njihove moći prosuđivanja kao mnogi od njihovih suvremenika, ili čak kao mnogi ljudi u naše vrijeme. Ali u nadahnutim dobima su, na neki način, prianjali uz ona bića proročišta čija eterska tijela su u njima postajala aktivna. U tom smislu su bili samo instrumenti kroz koje je ona drevna mudrost objavljivana — one Vede koje su preteške, ako ne i neshvatljive, za ljudska bića našeg doba. I tako je drevna mudrost starih proročišta bila otkrivana, s izuzetkom proročišta Sunca, ili Krista koja nije mogla biti potpuno otkrivena na ovakav način. Mogla je biti prenesena samo nerazgovijetna refleksija mudrosti Sunca jer je bila toliko uzvišena da je čak ni Sveti Rishiji nisu mogli dohvatiti.

Možemo vidjeti da se reinkarnacija ne odvija uvijek tako glatko i na općenit način kako se često pretpostavlja. Točnije, ako je etersko tijelo posebno vrijedno, ono je — izraženo metaforički — sačuvano kao kalup koji može biti utisnut na ljudska bića kasnijih doba. Takva pojava nije nipošto tako rijetka, i mnogi obični ljudi imaju iznimno vrijedna eterska tijela koja su sačuvana za kasniju uporabu. Sva eterska tijela se ne razgrade nakon smrti, već su neka od njih koja su posebno korisna prenesena drugim ljudskim bićima. Ali “Ja” pojedinca koji prima etersko ili astralno tijelo nije uopće identično s egom davatelja. Zanemarivanje ove činjenice može lako voditi do krivih razumijevanja od strane nekog tko istražuje prošlost ljudskog bića s pogrešnim vidovitim metodama. Iz tog su razloga okultne teorije o ranijim životima ljudskih bića često potpuno pogrešne, baš kao što bi bilo pogrešno reći da je sedam Rishija imalo ista ega kao i posvećenici čija su eterska tijela primili.

Tek kada znamo ove stvari možemo doći do jasnoće u vezi mnogo toga što je važno u ljudskoj evoluciji, kao što je očuvanje ljudskih postignuća za iskoristivost prirode. Prenosjenjem ovih sedam eterskih tijela najviše vrijednosti atlantske kulture su bile sačuvane za buduće naraštaje.

Uzmimo još jedan primjer, koji ranije nije mogao biti spomenut, i pogledajmo na drevno perzijsko vrijeme, period kulture Zaratustre. [[Napomena 1](#)] Smatramo ga važnim periodom jer je to bilo prvo post-atlantsko vrijeme u kojem je veći naglasak stavljen na osvajanje fizičkog svijeta. Tijekom indijske epohe, žudnja za duhovnom oblašću dominirala je razmišljanjem ljudskih bića. Većina njih je smatrala duhovni svijet stvarnim i osjećala se strancima u fizičkoj oblasti, koja je za njih bila prijelazna, iluzorna, maya. [[Napomena 2](#)] U pretpovijesnoj perzijskoj kulturi svijest se promijenila preko učenja Zaratustre, odnosno učenja prvog i originalnog Zaratustre, jer je nakon njega bilo mnogo Zaratustri. Njegov zadatak kao vođe bio je skrenuti pažnju ljudskih bića na fizički plan, praviti izume, proizvoditi uređaje i alate, i tako osvojiti fizički svijet. To je bilo nužno jer su se ljudska bića morala upoznati s fizičkim svijetom kao s nečim što je za njih važno. Međutim, iskušenje unutar ljudskih bića je

govorilo njemu ili njoj da je fizičko jedina stvarnost i da ne postoji ništa izvan zemaljske oblasti. To vjerovanje, uči Zaratustra, je pogrešno jer iza fizičkog je duhovni svijet, baš kao što je fizičko Sunce za nas znak velikog Bića-Sunca, duhovno-božanskog, Velike Aure, Ahure Mazdao, Ormuzda. Ova imena imenuju Biće koje je sada fizički nevidljivo i živi daleko od Zemlje na Suncu. Ali, kako uči učenje Zaratustre, jednog dana to Biće će se otkriti; kasnije će se pojaviti na Zemlji, baš kao što je sada prisutno na Suncu.

Zaratustra je svoje najbliže učenike inicirao u te misterije, ali najdublja učenja je utisnuo dvojici od njih. Prvi je bio primarno podučen u sve što se tiče ljudske prosudbe, kao prirodna znanost, astronomija i astrologija, poljoprivreda, i druge discipline. Sve to znanje je preneseno tom učeniku tajnim procesom komunikacije. To je učenika pripremilo na takav način da je u slijedećoj inkarnaciji mogao nositi astralno tijelo svog učitelja; i on je bio reinkarniran kao Hermes, [Napomena 3] veliki učitelj i mudrac egipatskih misterija. Rođen s astralnim tijelom Zaratustre, Hermes postaje nositelj velike mudrosti.

Drugi bliski učenik je bio podučen u temama koje se posebno izražavaju u eterskom tijelu i dublje su u supstanci. Ovaj učenik je u slijedećoj inkarnaciji primio etersko tijelo Zaratustre. Priče o tome u vjerskim dokumentima su shvatljive jedino preko ovih objašnjenja. Pri njegovoj reinkarnaciji, učenik treba biti ožvjljen na poseban način, odnosno etersko tijelo mora biti snažno prije nego astralno tijelo može biti probuđeno. To se može postići preko okolnosti koje okružuju rođenje ovog reinkarniranog učenika, koji nije nitko drugi nego Mojsije. Činjenica da je bio smješten u kutiju od trske puštenu da pluta na vodi i tako dalje, imala je svrhu da potpuno probudi etersko tijelo djeteta. To je Mojsiju omogućilo da u svom sjećanju pregleda daleku prošlost, da slikovito snimi postanak Zemlje, i da čita Akaša kroniku. [Napomena 4] I, tako, vidi se su ove stvari na djelu iza scene, takoreći, i da je na taj način sve vrijedno sačuvano i ponovno korišteno.

Postoji još primjera iz kasnijih vremena, na primjer Nikola od Cuse (Cusanus), [Napomena 5] rijetka osobnost petnaestog stoljeća. Tu vidimo zanimljiv slučaj kako je istraživanje ovog čovjeka, takoreći, postavilo osnovu za cjelokupno učenje Copernicusa, [Napomena 6] koji je živio u šesnaestom stoljeću. Sigurno, u Cusinim knjigama to učenje nije još zrelo kao u onim napisanim od Copernicusa, ali sadrže sve esencijalne ideje, činjenice koje zbunjuju tradicionalne učenjake. Činjenica je da je astralno tijelo preneseno Copernicusu čak iako je njegov ego bio različit od onog od Cuse. Tako je Copernicus primio osnovu i pripreme za njegovu vlastitu doktrinu.

Slični slučajevi se često pojavljuju. Ono što je posebno vrijedno uvijek je sačuvano; ništa ne iščezava. Ali ta činjenica također povećava mogućnost pogreške u pokušaju utvrđivanja povezanosti, posebno kada ljudi pokušaju istražiti ranije živote ljudskog bića uz pomoć medija na seansi. Prijenos eterskog ili astralnog tijela ljudskom biću u novija vremena sada se obično događa na takav način da je astralno tijelo prebačeno članu iste jezične grupe, dok etersko tijelo može biti prebačeno članu druge jezične grupe.

Kada umre pionirska osobnost, njegovo ili njeno etersko tijelo je uvijek sačuvano, i okultne škole su uvijek znale umjetne metode s kojima je to postizano. Uzimajući sada u obzir drugi karakterističan slučaj, možemo reći da je u određenu svrhu u

novije doba bilo važno da etersko tijelo Galilea [Napomena 7] bude sačuvano. On je bio veliki reformator mehaničke fizike čija su postignuća bila tolika da se može reći da do mnogih čisto praktičnih postignuća modernog doba ne bi došlo bez njegovih otkrića, jer cijeli tehnički napredak počiva na znanosti Galilea. Tuneli Sv. Gotthart ili Simplon postali su moguće jedino zbog Leibniza, [Napomena 8] Newton, [Napomena 9] i Galileo razvili su znanosti integralnog i diferencijalnog računa, mehanike, i tako dalje. S obzirom na Galilea, bilo bi rasipanje u iskoristivosti prirode da je njegovo etersko tijelo, nositelj njegova sjećanja i talenta, bilo izgubljeno. I zato je njegovo etersko tijelo prebačeno drugom ljudskom biću: Mihailu Lomonosovu, [Napomena 10] koji je došao iz siromašnog ruskog sela i kasnije će postati utemeljiteljem ruske gramatike i klasične književnosti. Lomonosov, međutim, nije reinkarnirani Galileo, kako bi se moglo pretpostaviti iz rezultata površnog istraživanja.

I dakle vidimo da ima mnogo takvih slučajeva i da proces reinkarnacije nije tako jednostavan kao što mnogi ljudi u naše vrijeme misle. Ako, prema tome, ljudi istražuju ranije inkarnacije uz pomoć okultnih metoda, moraju biti na mnogo većem oprezu. U mnogim slučajevima, to je ništa osim djetinjastost i ako ljudi izjave ili zamišljaju da su reinkarnirani ovaj ili onaj, možda Neron, Napoleon, Beethoven, ili Goethe. Takve smiješne stvari treba, naravno, odbaciti. Ali stvar postaje opasnija kada napredniji okultist pravi u vezi toga greške i zamišlja da su oni reinkarnacija ovog ili onog čovjeka, dok u stvari oni jedino nose njegovo etersko tijelo. Ne samo da je to greška koja je sama po sebi za žaljenje, već će ljudsko biće došavši do takvog zaključka živjeti pod utjecajem pogrešne ideje, i to će imati gotovo katastrofalne posljedice. Posljedica takve iluzije bi bila da cjelokupan razvoj duše ide u pogrešnom smjeru.

Vidjeli smo ne samo da je ego sposoban za reinkarnaciju, već i da niži članovi ljudske konstitucije u određenom smislu prolaze kroz sličan proces. Posljedica toga je da je cijela konfiguracija procesa reinkarnacije mnogo složenija nego se to obično pretpostavlja. I dakle vidimo da je ego Zaratustre bio reinkarniran kao Zarathas — Nazarathos, koji pak postaje učitelj Pitagore. [Napomena 11] S druge strane, Zaratustrino astralno tijelo ponovno se pojavljuje u Hermesu a njegovo etersko tijelo u Mojsiju. Dakle, ništa se u svijetu ne gubi; sve je sačuvano i prebačeno potomstvu, pod uvjetom da je dovoljno vrijedno.

PREDAVANJE II

KRŠĆANSTVO U LJUDSKOJ EVOLUCIJI: VODEĆE OSOBNOSTI I AVATAR BIĆA

Berlin, 15 veljače 1909

Biti ćete u mogućnosti vidjeti iz predavanja održanog ovdje o složenijim pitanjima reinkarnacije da duhovno znanstveni pogled na svijet nastavlja svoje napredovanje. Stoga, ono što je na početku moglo biti predstavljeno kao elementarne istine prolazi kroz metamorfozu, tako da se postepeno uspinjemo do sve viših istina. Prema tome ispravno je predstaviti opće kozmičke istine na njihovom početnom stupnju što je moguće jednostavnije i u elementarnom obliku. Poslije toga, međutim, također je nužno polako napredovati od jednostavnog ABC do viših istina, jer složiti ćete se da preko tih viših istina postepeno dobivamo ono što nam znanost duha namjerava dati: mogućnost da shvatimo i prodremo upravo u svijet koji nas okružuje u osjetilnoj — fizičkoj — sferi. Sada, točno je da je pred nama u našem usponu dug put prije nego budemo mogli nekako izvući veze u duhovnim linijama i silama koje postoje iza svijeta čula. Ali složiti ćete se da ovaj ili onaj fenomen naše egzistencije postaje jasniji i lakše objašnjiv upravo s onim što smo raspravljali na zadnjih nekoliko predavanja. Danas želimo ići malo dalje u tom specifičnom području i ponovno uzeti za temu složenija pitanja reinkarnacije — ponovnog utjelovljenja.

Iznad svega, želimo jasno vidjeti da postoje razlike između bića koja zauzimaju vodeće položaje u ljudskoj evoluciji na Zemlji. Moramo razlikovati takve vodeće individualnosti tijekom ljudske evolucije koji su se, takoreći, od početka razvijali s čovječanstvom kakvo postoji na Zemlji, ali s važnom razlikom da su napredovali brže. Možemo to postaviti ovako: Ako se vratimo u vrijeme najdrevnijeg doba Lemurije, među utjelovljenim ljudskim bićima nalazimo najrazličitije stupnjeve razvoja. Sve tada utjelovljene duše bile su u više navrata inkarnirane — ponovno utjelovljene tijekom slijedećih atlantskih i post-atlantskih perioda. Brzina kojom su se te duše razvijale je varirala. Žive su neke duše koje su se razvijale relativno sporo dok su prolazile kroz razna utjelovljenja; u budućnosti još moraju prijeći velike udaljenosti. Ali tada su postojale također i one duše koje su se razvijale brzo i koje su, mogli bi reći, iskoristile svoja utjelovljenja na produktivniji način. Oni su sada na višem planu duševno-duhovnog razvoja, onom koji će normalna bića dosegnuti tek u dalekoj budućnosti. Ali dok boravimo na ovoj sferi duševnog života, možemo ipak reći ovo: bez obzira koliko napredne te duše mogu biti, koliko god se podigli iznad normalnih ljudskih bića, ipak su unutar naše zemaljske egzistencije napravili putovanje slično ostatku čovječanstva, osim što su brže napredovale.

Kao dodatak ovim vodećim individualnostima, koje su u ovom smislu kao i ostala ljudska bića ali stoje na višem planu, postoje također i druge individualnosti — druga bića — koja nisu prošla razna utjelovljenja kao druga ljudska bića tijekom ljudske evolucije. Možemo vizualizirati što leži na dnu toga kada sebi kažemo slijedeće: postojala su bića u vrijeme lemurijske evolucije — bića koja više nisu trebala silaziti u fizičko utjelovljenje kao druga upravo opisana ljudska bića. Bili su bića sposobna ostvariti njihov razvoj u višim, više duhovnim oblastima i nisu trebala silaziti u

materijalna tijela za njihov daljnji napredak. Međutim, da bi intervenirala u tijek ljudske evolucije, takva bića se ipak mogu posredno spustiti u opipljiva tijela kao što su naša vlastita. Dakle može se dogoditi da se takvo biće pojavi; ako ga vidovito ispitamo s obzirom na dušu, ne možemo reći, kao za druga ljudska bića, da ga pratimo natrag u vremenu i otkrivamo u prethodnom tjelesnom utjelovljenju, zatim pratimo dalje natrag i opet nalazimo u još jednom utjelovljenju, i tako dalje. Umjesto toga, morat ćemo priznati da u praćenju duše takvog bića natrag kroz tijek vremena, uopće ne možemo stići do ranije tjelesne inkarnacije takvog bića. Međutim, ako stignemo, to je samo zato jer je biće sposobno sići u više navrata u određenim intervalima da bi se posredno inkarniralo u ljudskom tijelu.

Takvo duhovno biće koje na taj način silazi u ljudsko tijelo da bi se umiješalo u evoluciju kao ljudsko biće na Istoku se naziva “avatar”; takvo biće iz tog utjelovljenja ne stječe ništa za sebe i ne doživljava ništa što ima značaja za svijet. To je, dakle, razlika između vodećeg bića koje je emaniralo iz ljudske evolucije i bića koje zovemo avatari. Ovi potonji ne ubiru nikakvu dobrobit za sebe iz njihovih fizičkih utjelovljenja, ili čak od jednog utjelovljenja kojem su se podvrgnuli; oni u fizičko tijelo ulaze za blagoslov i napredak svih ljudskih bića. Ponovimo — avatar biće može ući u ljudsko tijelo samo jednom ili više puta uzastopno; ali kada to napravi, ono je tada nešto drugo od svih ostalih ljudskih individualnosti.

Najveće avatar biće koje je živjelo na Zemlji, što ste mogli pokupiti iz duha naših predavanja ovdje, je Krist — Biće koje smo mi označili kao Krista, i koje je preuzelo tijelo Isusa od Nazareta kada je imao trideset godina. To Biće, koje nije došlo u kontakt s našom Zemljom dok nije počela naša era, tri godine je bilo inkarnirano u tijelu od mesa i otada je bio u kontaktu s astralnom, t.j., duhovnom, sferom našeg nadčulnog svijeta; to Biće ima jedinstveni značaj kao avatar biće. Premda se druga, niža avatar bića mogu reinkarnirati nekoliko puta, bilo bi uzaludno tražiti Krist-Biće u ranijem ljudskom utjelovljenju na Zemlji. Razlika između Krista i nižih avatara ne leži u činjenici da su se ovi potonji inkarnirali u više navrata, već da ne izvlače nikakvu dobrobit za sebe iz njihovih zemaljskih utjelovljenja. Ljudska bića ne daju svijetu ništa; samo od njega uzimaju. Kao kontrast, ta bića samo daju; od Zemlje ne uzimaju ništa. Da bi ovu ideju savršeno razumjeli, morate praviti razliku između uzvišenog avatar bića kao Krist i nižih avatar bića. Ovakva avatar bića mogu imati najrazličitije misije na Zemlji; i raspravljajući jednu od tih misija, želimo izbjeći špekulativni jezik i kao ilustraciju za takvu misiju uzeti jedan konkretan slučaj.

Iz hebrejske priče o Noi svi znate da veliki dio post-atlantskog, post-Noina čovječanstva vuče svoje porijeklo do tri sina Noe—Šem, Ham, i Jafet. Danas nam nije namjera da rasvijetlimo što Noa i ova tri plemenska nasljednika predstavljaju u drugim aspektima. Ovdje jednostavno želimo rasvijetliti da hebrejska literatura, govoreći o Šemu kao o jednom Noinu sinu, prati cijelo pleme Semita natrag do njega kao svog pretka. Izvorna okultna percepcija ovakve stvari, ovakve priče, uvijek je zasnovana na dubljim istinama. Oni koji mogu provoditi okultno istraživanje u ovim stvarima znaju slijedeće o Šemu, pretku Semita.

Kada je ovakvoj osobnosti suđeno da postane praotac čitavog plemena, treba posvetiti pažnju od njegova rođenja — i čak i ranije — da se osigura da postane takav predak. Sada, kakve pripreme su nužne da se osigura da individualnost kao Šem

može zaista postati praotac cijelog naroda ili plemenske zajednice? U slučaju Šema to je učinjeno dajući mu sasvim posebno pripremljeno etersko tijelo. Znamo da kada su ljudska bića rođena u ovom svijetu, ona oko svoje osobnosti izgrađuju etersko ili životno tijelo, usporedo s ostalim članovima njihova bića. Za pretka plemena mora nekako biti pripremljeno posebno etersko biće jer ono mora biti, takoreći, prototip eterskog tijela za sve nasljednike u sljedećim generacijama. I tako se događa da u ovakvoj plemenskoj individualnosti imamo tipično etersko tijelo, takoreći prototip. Zbog krvnog srodstva u narednim generacijama, eterska tijela svih nasljednika plemena su u izvjesnom smislu kopije eterskog tijela pretka. Dakle, svako etersko tijelo semitske osobe ima utkano u njega nešto kao kopiju eterskog tijela Šema. Sada, pomoću čega tijekom ljudske evolucije dolazi do takvih uvjeta?

Pogledajmo Šema pažljivije. Nalazimo da njegovo etersko tijelo prima svoj arhetipski oblik jer je u njega avatar utkao sebe. To nije bio tako visoki avatar da ga možemo uspoređivati s drugim avatar bićima, ali se ipak uzvišeni avatar spustio u njegovo etersko tijelo. Ta avatar osobnost nije bila povezana s Šemovim astralnim tijelom niti s njegovim egom, međutim, već je bio utkan samo u njegovo etersko tijelo. Iz ovog primjera možemo proučavati što znači kada avatar biće učestvuje u konstituciji i sastavu ljudskog bića. Što znači, dakle, kada ljudsko biće koje, kao Šem, ima misiju da bude predak cijelog naroda, da treba nekako imati esenciju avatara utkanu u njegovu tijelu? To znači da svaki puta kada je esencija avatara utkana u dušu tjelesnog bića, da je svaki član — ili čak više članova — nadčulne konstitucije tog ljudskog bića sposobno da se umnoži i razdijeli na mnoge dijelove.

Činjenica da je avatar biće bilo utkano u Šemovo etersko tijelo čini mogućim da nastanu bezbrojne kopije originala i da budu utkane u sva ljudska bića koja postanu nasljednici tog pretka u narednim generacijama. Dakle, silazak avatar bića je, između ostalog, značajan u tome što pridonosi umnažanju jednog ili više članova bića koje je animirano od avatara. Kao što iz toga možete vidjeti, u Šemu je bilo prisutno posebno dragocjeno etersko tijelo, arhetipsko etersko tijelo, pripremljeno od uzvišenog avatara i zatim utkano u Šema tako da se može spustiti u mnoge kopije do svih onih kojima je suđeno srodstvo s njime.

Kao što smo već kazali na prethodnom predavanju, duhovna štednja postoji zahvaljujući činjenici da je nešto od posebne vrijednosti sačuvano i preneseno u budućnost. Čuli smo da ne samo da se ego reinkarnira već su također i astralno tijelo i etersko tijelo sposobni da naprave isto. Osim činjenice da je nastalo bezbroj primjeraka Šemova eterskog tijela, njegovo vlastito etersko tijelo je također sačuvano u duhovnom svijetu zato što kasnije može biti korisno u misiji hebrejskog naroda. Sjetite se da su sve osobitosti Hebreja izvorno došle do izražaja u ovom eterskom tijelu, i ako bi im se bilo kada nešto posebno dogodilo — ako bi jednom od njih bio dodijeljen posebni zadatak ili misija, tada bi to najbolje moglo biti izvršeno od pojedinca koji je nosio etersko tijelo pretka unutar sebe. Ustvari, pojedinac koji je nosio etersko tijelo Šema kasnije je igrao važnu ulogu u povijesti hebrejskog naroda. Ovdje zaista imamo jednu od onih predivnih komplikacija u evoluciji ljudske vrste koja nam može objasniti toliko toga. Ovdje imamo posla s uzvišenom osobnošću koja je, takoreći, bila prinuđena spustiti se da bi se obratila Hebrejima na razumljiv način i da im da snagu nužnu za posebnu misiju. Po analogiji, ako intelektualno napredni

pojedinaac mora govoriti primitivnom plemenu, on bi trebao naučiti njegov jezik, ali to ne znači da bi jezik o kome se radi njega samog unaprijedio; sve što bi pojedinac trebao napraviti je potruditi se upoznati s jezikom. Na isti ovaj način, uzvišena osobnost mora učiniti jak osobni napor da postane jedno sa Šemovim eterskim tijelom da bi mogla dati određeni impuls drevnom hebrejskom narodu. Ta osobnost je bio sam Melkisedek [[Napomena 12](#)] kojeg ćete naći u biblijskoj povijesti. Na neki način, on je nosio Šemovo etersko tijelo tako da je kasnije mogao Abrahamu dati impuls kojeg ćete naći tako lijepog u Bibliji. Ono što je bilo sadržano u osobnosti Šema bilo je umnoženo jer je u njoj bilo utjelovljeno avatar biće, i sve je to postalo isprepleteno s ostalim eterskim tijelima Hebreja. Kao dodatak, Šemovo vlastito etersko tijelo je sačuvano u duhovnom svijetu tako da ga je kasnije mogao nositi Melkisedek, koji će Hebrejima dati važan impuls preko Abrahama.

To je kako su fino isprepletene činjenice iza duhovnog svijeta, činjenice koje su potrebne da nam rasvijetle što se događa u fizičkom svijetu. Tek kada možemo ukazati na ove činjenice duhovne prirode koje su iza činjenica fizičkog svijeta učimo tumačiti povijest. Povijest nikada ne može postati shvatljiva preko razmatranja samo fizičkih činjenica.

Sada, ako silazak avatar bića utječe na duševno-duhovne komponente ljudskog bića u tome da on ili ona postaje nositelj avatarove duše, i ako to rezultira umnažanjem i prijenosom arhetipske kopije na druge, tada ta pojava postaje posebno značajna s pojavom Krista na Zemlji. Zato što je avatar esencija Krista živjela u tijelu Isusa od Nazareta, postalo je moguće ne samo da etersko tijelo već također i astralno tijelo i čak i ono od ega bude umnoženo bezbroj puta; sa ego, mislim na “Ja” kao impuls koji je zapaljen u astralnom tijelu Isusa od Nazareta kada je Krist ušao u njegov trostruki ovoj. Međutim, glavno u našim razmatranjima ovdje je činjenica da etersko i astralno tijelo mogu biti umnoženi zbog prisutnosti avatar bića.

Sada, jedna od najvažnijih prekretnica u ljudskoj povijesti bila je pojava Krist principa u zemaljskoj evoluciji. Ono što sam vam rekao o Šemu zapravo je tipično i karakteristika je pretkršćanskih vremena. Kada je etersko i astralno tijelo umnoženo na ovaj način, kopije originala su obično prenesene onim ljudima koji su u krvnom srodstvu s pretkom koji je imao prototip. Stoga, kopije Šemova eterskog tijela bile su prenesene članovima hebrejskog plemena, ali kada se pojavilo Krist avatar Biće, sve je to bilo promijenjeno. Etersko i astralno tijelo Isusa od Nazareta je bilo umnoženo i kopije sačuvane dok se ne budu mogli koristiti u tijeku ljudske evolucije. Međutim, ona nisu bila vezana za ovu ili onu nacionalnost ili pleme. Ali kada se tijekom vremena pojavilo ljudsko biće koje je, neovisno od nacionalnosti, bilo zrelo i dovoljno prikladno da ima vlastito etersko ili astralno isprepleteno s kopijom eterskog ili astralnog tijela Isusa od Nazareta, tada ta tijela mogu biti utkana u biće te određene osobe. Dakle vidimo kako je tijekom vremena za sve vrste ljudi postalo moguće da imaju kopije astralnog ili eterskog tijela Isusa iz Nazareta utkane u njihovu duše.

Intimna povijest kršćanskog razvoja je povezana s ovom činjenicom. Ono što je obično opisano u povijesti kršćanskog razvoja zbroj je potpuno vanjskih događaja. Iz tog razloga je premalo pažnje dano onom što je najvažnije — razlikovanju stvarnih perioda kršćanskog razvoja. Svatko tko može dublje pogledati u napredovanje kršćanstva lako će opaziti da je način na koji se kršćanstvo širilo bio različit u prvih

par stoljeća od onog u kasnijim stoljećima kršćanske ere. U prvih nekoliko kršćanskih stoljeća širenje kršćanstva je bilo, na neki način, vezano sa svime što se može dobiti od fizičkog plana. Trebamo samo pogledati na rane učitelje kršćanstva da vidimo kako su isticali fizičke uspomene, fizičke veze, i sve što je ostalo u fizičkom stanju. Samo promislite kako je Irenaeus, [\[Napomena 13\]](#) čovjek koji je u prvom stoljeću toliko pridonio širenju kršćanske doktrine u raznim zemljama, naglašavao da sjećanje treba proširiti natrag na one koji su slušali učenike apostola. Kroz takva fizička sjećanja je bilo važno dokazati da je sam Krist zapravo podučavao u Palestini. Bilo je posebno naglašeno, na primjer, da je sam Papias [\[Napomena 14\]](#) sjedio do nogu učenika apostola. Čak su pokazana i opisana mjesta gdje su te osobnosti sjedile — ljudi koji su još mogli biti navedeni kao svjedoci činjenice da je Krist živio u Palestini. Fizički napredak u sjećanju bio je ono što je posebno naglašavano u prvih nekoliko stoljeća kršćanstva.

Koliko je naglaska ostalo na svemu što je bilo fizičko može se vidjeti iz riječi starog Sv. Augustina [\[Napomena 15\]](#) koji je živio na kraju te ere, koji je rekao: “Zašto vjerujem u istine kršćanstva? Jer me autoritet katoličke crkve tjera na to”. Za njega, fizički autoritet mu kaže da u fizičkom svijetu postoji nešto što je bila važna i esencijalna stvar. Odlučujući faktor je za njega bio da je sačuvano korporativno tijelo unutar kojeg je jedna osobnost povezana natrag do druge dok se ne stigne do onog tko je, kao Petar, pratio Krista. Stoga, u širenju kršćanstva tijekom ranih stoljeća možemo vidjeti, da je najveća važnost pridavana dokumentima i utiscima fizičkog plana.

Sve se to mijenja nakon vremena Sv. Augustina i u desetom, jedanaestom, i dvanaestom stoljeću. Tada se više nije bilo moguće pozivati na živa sjećanja ili konzultirati dokumente fizičkog plana jer su bili previše daleko od tog vremena. Nešto sasvim različito je bilo prisutno u cjelokupnom raspoloženju i dispoziciji ljudskih bića, posebno Europljana, koji su tada prihvaćali kršćanstvo. To je bio osjećaj, direktno znanje, o postojanju Krista, Njegovoj smrti na križu, i nastavku Njegova života. Od četvrtog i petog do desetog i dvanaestog stoljeća, veliki broj ljudi bi smatrao ludošću da im je kazano da mogu sumnjati u događaje u Palestini jer oni bolje znaju. Takvi ljudi su bili posebno uobičajeni u europskim zemljama, i uvijek su iznutra mogli u minijaturi doživjeti vrstu Pavlova otkrivenja, odnosno iskustvo preko kojeg je Šaul postao Pavao na putu u Damask.

Što je učinilo mogućim da bojni ljudi u tim stoljećima mogu primiti otkrivenja o događajima u Palestini koja su na neki način bila vidovnjačka? To je bilo moguće jer su umnožene kopije eterskog tijela Isusa iz Nazareta bile sačuvane i u tim su stoljećima bila utkane u eterska tijela velikog broja ljudi koji su nosili te umnožene kopije kao što se nosi odjeća. Njihova eterska tijela nisu se u potpunosti sastojala od kopija eterskog tijela Isusa, već su u njega imali utkane kopije originala. Zaista su u tim stoljećima postojala ljudska bića koja su mogla imati takvo etersko tijelo i tako mogla imati neposredno znanje o Isusu iz Nazareta i Kristu.

Sve je to, međutim, imalo učinak da slika Krista nije više bila pridružena vanjskom povijesnom i fizičkom prijenosu priče. Najviši stupanj takvog razdruživanja je evidentan u predivnom književnom radu iz devetog stoljeća, *Heliand*. [\[Napomena 16\]](#) Ta pjesma je zapisana od naizgled jednostavnog Saksonca u vrijeme Louisa

Pobožnog, koji je vladao od 814–840. Astralno tijelo i ego Saksonca nisu se mogli podudarati s onim što je bilo u njegovu eterskom tijelu jer je ono imalo utkanu u sebe kopiju eterskog tijela Isusa iz Nazareta. Taj jednostavni saksonski svećenik, autor pjesme, bio je siguran iz neposredne vidovite vizije da je Krist postojao na astralnom planu i da je to bio isti Krist koji je razapet na Golgoti! I pošto je to za njega bila direktna izvjesnost, on nije više trebao pribjeći povijesnim dokumentima ili fizičkom posredovanju da bi znao da je Krist postojao. Stoga, on Krista opisuje odvojenog od palestinskih okolnosti i od osobitosti židovskog karaktera. Ovaj pjesnik, zatim, opisuje Krista kao da je nešto kao vođa srednjoeuropskog ili germanskog plemena, i opisuje one koji ga okružuju kao Njegove sljedbenike — apostole — kao da su vazali germanskog princa. Cijela vanjska dekoracija je promijenjena, ali struktura događaja i esencijalni i vječni aspekti Kristova lika ostaju isti. Ovaj pjesnik se kada govori o Kristu nije morao rigidno držati povijesnih događaja jer je o Njemu imao direktno znanje koje je izgrađeno na temeljima važnima kao što je kopija eterskog tijela Isusa od Nazareta. Ono što je stekao kao neposredno znanje, ogrnuo je različitim vanjskim okolnostima. Jednako kao što smo ovog pisca pjesme *Heliand* mogli opisati kao jednu od osobitih osobnosti koja je u svoje etersko tijelo imala utkanu kopiju eterskog tijela Isusa od Nazareta, u tom periodu možemo naći i druge osobnosti koje su također unutar sebe nosile kopiju. Vidimo, dakle, da se najvažnije stvari odvijaju iza fizičkih događaja i da nam te stvari povijest mogu objasniti na intimniji način.

Ako nastavimo pratiti kršćanski razvoj, dolazimo do perioda od oko jedanaestog ili dvanaestog stoljeća pa do petnaestog stoljeća, i tu nalazimo potpuno različitu misteriju koja prenosi evoluciju naprijed. Ako se sjećate, najprije je bilo sjećanje na ono što se odvijalo na fizičkom planu, slijedilo je to da je eterski element bio utkan u eterska tijela stupova kršćanstva u Srednjoj Europi. Ali kasnije, od dvanaestog do petnaestog stoljeća, bile su brojne kopije astralnog tijela Isusa od Nazareta koje su postale isprepletene s astralnim tijelima najvažnijih stupova kršćanstva. U tim danima su ljudska bića imala ega sposobna formirati najekstremnije pogrešne ideje o svakakvim stvarima, ipak je u njihovim astralnim tijelima bila živa neposredna snaga, posvećenost, i neposredno uvjerenje u svete istine. Takvi su ljudi posjedovali duboki zanos, apsolutno neposredno uvjerenje, a također u nekim okolnostima i sposobnost da dokažu to uvjerenje. Ono što nas ponekad mora udariti kao toliko čudno posebno kod tih osobnosti je da njihov ego razvoj uopće nije bio jednak razvoju njihova astralnog tijela jer je ono imalo u sebe utkanu kopiju astralnog tijela Isusa Krista. Njihovo ego ponašanje je često izgledalo groteskno, ali svijet njihovih sentimentata, osjećaja, i zanos je bio veličanstven i uzvišen.

Franjo Asiški, [[Napomena 17](#)] na primjer, bio je takva osobnost. Proučavamo njegov život i ne možemo, kao moderni ljudi, shvatiti čega je njegov ego bio svjestan; ipak ne možemo ne imati najdublje poštovanje za bogatstvo i opseg njegovih osjećaja i za sve što je napravio. To više nije problem kada usvojimo gore navedenu perspektivu. On je bio jedan od onih koji su imali kopiju astralnog tijela Isusa od Nazareta utkanu u njihova vlastita astralna tijela, i to mu je omogućilo da izvrši ono što je izvršio. Mnogi od njegovih sljedbenika u Redu franjevac, sa službenicima i provincijama, imali su kopije utkane s njihovim astralnim tijelima na sličan način.

Sve čudne i inače misteriozne pojave tog vremena postati će vam lucidne i jasne čim ovo posredovanje u evoluciji svijeta postavite između tog vremena i prethodnog vremena prikladno pred oko vaše duše. Važna distinkcija koju treba napraviti kod tih srednjovjekovnih ljudi je da li je ono što je utkano u njihove duše iz astralnog tijela Isusa od Nazareta sadržavalo više onog što zovemo duša osjeta, duša razuma, ili više duše svijesti. Ova distinkcija je važna jer, kao što znate, astralno tijelo mora biti zamišljeno kao da sadrži, u izvjesnom smislu, sve te tri komponente, a isto tako i ego, kojeg obuhvaća. Ono što je bilo utkano u Franju Asiškog bilo je, takoreći, duša osjeta Isusa od Nazareta, a isto vrijedi i za izvanrednu osobnost Elizabete od Thuringena, koja je rođena 1207. [\[Napomena 18\]](#) Poznavanje ove tajne njenog života će vam omogućiti da slijedite tijek njenog života sa svom svojom dušom. I ona je, također, bila osobnost koja je imala kopiju astralnog tijela Isusa od Nazareta utkanu u njenu dušu osjeta. Zagonetka ljudskog bića je za nas riješena pomoću upravo ovakvog znanja.

Ako znate da su tijekom tog vremena najrazličitije osobe imale dušu osjeta, dušu razuma, ili dušu svijesti utkanu u njih kao kopije astralnog tijela Isusa od Nazareta, iznad svega ćete razumjeti tu malo shvaćenu i mnogo klevetanu znanost koja je postala poznata kao skolastika. [\[Napomena 19\]](#) Koje su zadatke skolastici sebi postavili? Oni su krenuli naći, na osnovu prosudbe i intelekta, potvrdu i dokaz za one pojave, za koje povijesne veze i fizičko posredništvo nije postojalo i koje se više nije moglo znati direktnom vidovitošću koja je zasigurno bila moguća u prethodnim stoljećima preko utkanog eterskog tijela Isusa od Nazareta. Ti ljudi su sebi postavili zadatak govoreći: tradicija nam je prenijela da se u povijesti pojavilo Biće poznato kao Isus Krist i da su još, k tome, druga duhovna bića o kojima svjedoče religijski dokumenti, intervenirala u ljudsku religiju. Zatim su, iz duše razuma, odnosno iz intelektualnog elementa kopije astralnog tijela Isusa Krista, postavili sebi zadatak dokazivanja sa suptilnim i jasno razvijenim konceptima sve što je njihova literatura sadržavala kao misterijske istine. Tako se pojavila čudna znanost koja je pokušala vjerojatno najprodorniji intelektualni pothvat ikada poduzet u povijesti ljudske misli. Može se bilo što misliti o sadržaju skolastike, ali kroz nekoliko stoljeća ova je škola misli razvila sposobnost ljudskog razmišljanja i tako ostavila svoj otisak na kulturu vremena. Skolastika je to postizala iznimno suptilnim razlučivanjem i strukturiranjem raznih koncepata. Kao rezultat, između trinaestog i petnaestog stoljeća škola je u čovječanstvo usadila sposobnost da misli s točnom i prodornom logikom.

Posebno uvjerenje da se Krista može naći u čovjekovu egu pojavilo se među onima koji su jače bili prožeti kopijom duše svijesti Isusa od Nazareta, jer ego funkcionira u duši svijesti. Pošto su ti pojedinci imali unutar sebe element duše svijesti iz astralnog tijela Isusa iz Nazareta, unutarnji Krist je uskrsnuo blistav unutar njihovih duša, i preko astralnog tijela su spoznali da je Krist unutar njih bio Krist sam. To su bili pojedinci koje poznajete kao Meister Eckhart, [\[Napomena 20\]](#) Johannes Tauler, [\[Napomena 21\]](#) i svi ostali stupovi srednjovjekovnog misticizma.

Ovdje vidite kako su najrazličitije manifestacije astralnog tijela, umnoženog činjenicom da je uzvišeno avatar Biće Krist ušao u tijelo Isusa iz Nazareta, nastavile raditi u slijedećem dobu i dovele do stvarnog razvoja kršćanstva. To je važan prijelaz

isto tako i s obzirom na druge stvari. Vidjeli smo kako je čovječanstvo u svom razvoju bilo inače zavisno od toga što je u sebi imalo utjelovljene ove kopije Bića Isusa od Nazareta. U ranim stoljećima postojali su ljudi koji su bili potpuno zavisni od fizičkog plana; zatim su u slijedećim stoljećima postojala ljudska bića koja su bila prijemčiva da imaju etersko tijelo Isusa od Nazareta utkano u njihova vlastita eterska tijela. Kasnije su, ljudska bića, mogli bi reći, postala posebno orijentirana prema astralnom tijelu, i tako su im kopije astralnog tijela Isusa od Nazareta sada mogle biti pripojene. Astralno tijelo je nositelj prosudbe, i ljudska sposobnost prosudbe je bila ono što je probuđeno između dvanaestog i četrnaestog stoljeća.

To buđenje astralnog tijela može se vidjeti u još jednoj pojavi. Prije dvanaestog stoljeća, dubina misterija sadržanog u Svetoj pričesti bila je posebno dobro shvaćana. Nije naširoko raspravljana, već je prije bila prihvaćena na način koji je omogućavao ljudskom biću da osjeti sve što je sadržano u riječima, “Ovo je Moje tijelo i ovo je Moja krv”. S tim riječima Krist je mislio da će On biti ujedinjen sa Zemljom i postati njen planetarni duh. I pošto je brašno najdragocjenija stvar na Zemlji, kruh za ljudska bića postaje tijelo Krista, i sok koji teče kroz biljku i vino postaje za njih Njegova krv. Preko ovog znanja, vrijednost Večere Gospodnje nije bila prigušena već, upravo suprotno, unaprijeđena. Ljudi su u ranim stoljećima osjećali nešto od tih beskonačnih dubina, i to su i nastavili do vremena kada je u astralnom tijelu probuđena snaga prosudbe. Tek su tada počeli sporovi o značenju Večere Gospodnje. Samo promislite na rasprave o značenju Večere Gospodnje među Husitima, Luteranima, i izdvojenih Zwingliana i Calvinista. [\[Napomena 22\]](#) One ne bi bile moguće u ranijim vremenima kada su ljudi još imali neposredno, direktno znanje o Večeri Gospodnjoj!

Ovdje vidimo potvrđen veliki povijesni zakon koji bi trebao biti od posebnog značaja za duhovnog znanstvenika: dok god su ljudi znali što je Večera Gospodnja bila, nisu je raspravljali. Počinju je raspravljati tek nakon što su izgubili neposredno znanje o njoj. Razmotrimo činjenicu da ljudi raspravljaju određenu stvar kao indikaciju da je zaista ne znaju. Kada znanje postoji, znanje je pripovijedano, i ne postoji posebna želja za raspravom. Kada se ljudi osjećaju kao da nešto raspravljaju, nemaju, u pravilu, znanje o istini. Rasprava započinje tek kada postoji nedostatak znanja, i to je uvijek i svugdje znak nazadovanja što se tiče ozbiljnosti predmeta kada se o tome može čuti rasprava. Rasprave najavljuju pad određenog trenda. Veoma je važno da u znanosti duha učestalo naučimo razumjeti da želju za raspraviti nešto treba u stvari tumačiti kao znak neznanja. S druge strane, trebali bi kultivirati suprotnost raspravi, a to je volja za učenjem i volja da se postepeno shvati ono o čemu se radi.

Ovdje vidimo važnu povijesnu činjenicu potvrđenu od samog razvoja kršćanstva. Ali možemo naučiti još nešto drugo kada vidimo kako je, u gore okarakteriziranim stoljećima kršćanstva, snaga prosudbe, ta pronicljiva intelektualna mudrost, dalje razvijena. Uistinu, kada usmjerimo pažnju na stvarnosti a ne na dogme, možemo naučiti koliko mnogo je kršćanstvo ostvarilo od njegova početka. Uzmite skolastiku. Što je od nje nastalo kada ne gledamo na njen sadržaj, već je percipiramo kao sredstvo kultiviranja i discipliniranja naših mentalnih sposobnosti? Želite li znati? Skolastika je postala moderna prirodna znanost! Ona je nezamisliva bez realiteta srednjovjekovne kršćanske znanosti. Nije to samo da je Kopernik bio kanonik a

Giordano Bruno [[Napomena 23](#)] dominikanac, već da su sve misaone forme s kojima su rješavani prirodni objekti od petnaestog i šesnaestog stoljeća ništa drugo nego ono što je bilo razvijeno i njegovano od kršćanske znanosti Srednjeg vijeka od jedanaestog do šesnaestog stoljeća. Danas postoje ljudi koji pregledavaju pasuse u knjigama skolastike, uspoređuju ih s nedavnim nalazima prirodne povijesti, i zatim kažu da Haeckel i ostali tvrde nešto sasvim drugo. Takvi ljudi ne žive u stvarnosti već u svijetu apstrakcija! Stvarnosti su ono što je bitno! Rad Haeckela, Darwina, DuBois-Reymonda, Huxleya, [[Napomena 24](#)] i ostalih ne bi bio moguć da mu nije prethodila kršćanska znanost Srednjeg vijeka. Ovi moderni znanstvenici duguju svoj način mišljenja kršćanskoj znanosti Srednjeg vijeka. To je stvarnost, i iz te je znanosti čovječanstvo naučilo misliti u pravom smislu riječi.

Ali ima još. Čitajte Davida Friedrich Straussa [[Napomena 25](#)] i promotrite njegov način mišljenja. Pokušajte shvatiti kakav je njegov slijed rezoniranja: kako cijeli život Isusa od Nazareta želi predstaviti kao mit. Zna li odakle dolazi oštrina njegova mišljenja? Dobiva je od kršćanske znanosti Srednjeg vijeka. Sve danas tako radikalno korišteno u borbi protiv kršćanstva preuzeto je od kršćanskog svijeta učenja u Srednjem vijeku. Zapravo, danas ne može biti oponent kršćanstva za koga se ne bi lako moglo pokazati da ne bi mogao misliti kao što misli da nije naučio svoje misaone forme od kršćanske znanosti Srednjeg vijeka. Ako se ova činjenica uzme u obzir, tada bi se stvarno gledalo na svjetsku povijest onako kakva stvarno jest.

Što se, dakle, dogodilo od šesnaestog stoljeća? Od tada je ego postajao sve istaknutiji a s njime i ljudski egoizam, a sa egoizmom, materijalizam. Sve što je ego apsorbirao i stekao postepeno je bilo zaboravljeno i smetnuto. Ljudska bića su sada bila osuđena da se ograniče na ono što je ego mogao promatrati i na ono što je fizički osjetilni sustav mogao dati običnoj inteligenciji. To je sve što je ego mogao uzeti u svoje unutarnje svetište. Kultura je od šesnaestog stoljeća postala kultura egoizma.

Što sada mora ući u ego? Kršćanska evolucija je prošla kroz razvoj u fizičkim, eterskim i astralnim tijelima i napravila je svoj put do ega. Sada u taj ego mora primiti misterije i tajne samog kršćanstva. Nakon vremena kada je ego kroz kršćanstvo naučio misliti a zatim misli primijenilo na vanjski svijet, sada mora postati moguće da ego postane prijemni organ za Krista. Taj ego sada mora ponovno otkriti mudrost koja je praiskonska mudrost Velikog avatara, samog Krista. A kako to treba napraviti? To treba napraviti kroz dublje razumijevanje kršćanstva preko duhovne znanosti. Bijući pažljivo pripremljen kroz tri faze fizičkog, eterskog, i astralnog razvoja, unutarnji organ se sada mora otvoriti svom ljudskom domaćinu tako da on ili ona može odsada u duhovno okruženje gledati s okom koje za nas može otvoriti Krist.

Krist je sišao na Zemlju kao najveće avatar biće. Pogledajmo to iz prave perspektive i pokušajmo gledati na svijet kao što bi to mogli nakon što smo u sebe primili Krista. Tada bi cijeli proces naše evolucije svijeta našli prosvjetljen i prožet Krist Bićem. Odnosno, opisali bi kako je fizičko tijelo čovjeka nastalo na Starom Saturnu, [[Napomena 26](#)] kako se etersko tijelo pojavilo na Starom Suncu, astralno tijelo na Starom Mjesecu, i ego na Zemlji. Konačno, našli bi kako sve teži prema cilju da postane sve više nezavisno i individualno da bi u evoluciju Zemlje inkorporiralo samu mudrost koja prelazi od Sunca na Zemlju. Na neki način, Krist i kršćanstvo mora postati središte perspektive kozmičkog pogleda za oslobođeni ego.

Vidite kako se Kršćanstvo postepeno pripremilo za ono što će postati. U ranim stoljećima kršćanin je primio kršćanstvo s njegovom fizičkom mogućnošću da spozna istinu, kasnije s njegovom eterskom sposobnošću, a kroz Srednji vijek s njegovom astralnom sposobnošću da spozna istinu. Zatim je kršćanstvo u njegovoj pravoj formi bilo neko vrijeme potisnuto dok ego tijekom kršćanske evolucije nije bio izvježban od tri tijela. Ali nakon toga ego je naučio kako misliti i usmjeriti svoju viziju na objektivni svijet, sada je dovoljno zreo da u svim pojavama objektivnog svijeta percipira duhovne činjenice koje su tako intimno povezane sa središnjim Bićem, Kristom. Dakle, ego je sada sposoban promatrati Krista svugdje u najrazličitijim manifestacijama kao osnovu objektivnog svijeta.

Ovdje stojimo na polaznoj točki za duhovno-znanstveno shvaćanje i percepciju kršćanstva, i počinjeno shvaćati koji zadatak i misija je bila dodijeljena našem pokretu za duhovno znanje. Radeći tako, stvarnost ove misije nam postaje jasna. Baš kao što individualno ljudsko biće ima fizičko, etersko, i astralno tijelo kao dodatak njegovu ili njenom egu, tako je i s povijesnim razvojem kršćanstva, i oboje se nastavlja dizati u sve veće visine. Mogli bi reći da i kršćanstvo, također, ima fizičko, etersko, i astralno tijelo, kao i ego — ego koji može čak i zaniijekati svoje porijeklo kao što to čini u naše vrijeme. Zasiurno, ego može postati egoističan, ali još ostaje ego koji u sebe može primiti stvarno Krist Biće, čime se diže na sve veće stupnjeve egzistencije. Ono što je ljudsko biće kao zasebno, veliki svijet je to u svojoj ukupnosti; i to uključuje njegov povijesni razvoj.

Ako na ovaj način gledamo na stvari, pred nama se s duhovnom znanstvenim gledištem otvara perspektiva daleke budućnosti, i znamo da ta perspektiva može dodirnuti naša srca i ispuniti ih s entuzijazmom. Sve nam jasnije postaje što je to što moramo napraviti, i tada shvaćamo da ne tapkamo u mraku. To je zato jer nismo na proizvoljan način izmišljali ideje koje namjeravamo projektirati u budućnost, već želimo gajiti i slijediti samo one ideje koje su postepeno pripremljene kroz stoljeća kršćanskog razvoja. Istina je da se ego mogao pojaviti tek nakon što je nastalo fizičko, etersko, i astralno tijelo; sada ga malo po malo treba razvit u duh sam, životni duh, i duhovnog čovjeka. Po istoj logici, moderna ljudska bića s njihovom ego formom i sadašnjim mišljenjem, mogla su se razviti jedino iz astralne, eterske, i fizičke forme kršćanstva. Kršćanstvo je postalo ego. Baš kao što je to bio istinski razvoj prošlosti, jednako je točno da se ego forma čovječanstva mogla pojaviti tek nakon što su bile razvijene astralna i eterska forme kršćanstva. Kršćanstvo će se razvijati u budućnosti. Ponuditi će čovječanstvu daleko veće stvari, a kršćanski razvoj i način života pojaviti će se u novom obliku. Transformirano astralno tijelo pojaviti će se kao kršćanski duh sam, transformirano etersko tijelo kao kršćanski životni duh. I u sjajnoj perspektivi budućnosti kršćanstva, duhovni čovjek sjaji pred našim dušama kao zvijezda prema kojoj težimo, osvijetljena i obasjana duhom kršćanstva.

PREDAVANJE III

INTIMNIJI ASPEKTI REINKARNACIJE

München, 7 ožujka 1909

Moje je zadatak sada različitim grupama govoriti o intimnijim aspektima reinkarnacije i raznim stvarima s njom povezanim zato jer duboko unutra moramo postati sve više upoznati s tom temom i dopustiti joj da prodre u naše biće. U tom kontekstu, također ćemo nekoliko stvari morati reći o značaju teme za život cijelog čovječanstva. Iako ćemo malo po malo raspravljati pitanja koja su od značaja za naše vrijeme, kao našu polaznu točku morat ćemo uzeti veoma drevna vremena. To je potrebno jer se metoda istraživanja u znanosti duha razlikuje od onih koje upošljavaju druge teorije života ili discipline koje proučavaju socijalne probleme. Mi u znanosti duha tretiramo činjenice života najprije općenito, a zatim razrađujemo detalje.

Najprije, izražavamo naš pogled na svijet u najelementarnijem smislu preko iskaza da se čovjekova unutarinja jezgra — individualni božanski ego — nastavlja razvijati iz jednog života u drugi u nizu inkarnacija. Na slijedećem stupnju, međutim, ovakva izjava pokriva pitanje reinkarnacije samo na vrlo elementaran način, i zato mi sada želimo o ovim stvarima govoriti detaljnije i u intimnijem smislu. Samo izjaviti da ljudski ego hrli iz jedne inkarnacije u drugu nije dovoljno; postoji mnogo drugih pojava povezanih s temom reinkarnacije, i jedino rasprava o tome u kakvoj su vezi sa samim životom baciti će svjetlo na problem. Započnimo karakterizaciju reinkarnacije sa ovog stajališta gledajući natrag u drevna vremena.

Često smo govorili o činjenici da čovječanstvo mora računati da su mu preci došli iz drevne Atlantide, bivšeg zemljopisnog područja smještenom između onog što je danas Afrika i Europa s jedne strane i Amerika s druge. Sve duše koje su danas prisutne već su bile utjelovljene na Atlantidi, ali u tijelima koja su djelomično bila sasvim drugačijeg sklopa od onog koji smo navikli vidjeti. Atlantsko čovječanstvo je zaista imalo svoj poseban oblik liderstva, a duševne snage — zaista sve sposobnosti — Atlantidana veoma su se razlikovale od onih od ljudskih bića. Stoga, liderstvo kakvo danas poznajemo nije postojalo. U Atlantidi, na primjer, nije bilo crkava, ceremonijalnih centara, ili škola u modernom smislu, već je postojalo nešto između ceremonijalnog središta i škole; to je ono što zovemo misterijska svetišta ili centri. Liderstvo Atlantidana s obzirom na učenje i uvjete vanjskog života stjecano je u tim svetištima, i moglo bi se reći da su duhovne vođe koji su u isto vrijeme bili i kraljevi atlantskih plemena, čija misija može biti opisana kasnije skovanom riječju, riječju *oracle* (*proročište nap.pr.*), uvozili znanje i ostvarivali vodstvo u misterijima. Stoga te velike centre atlantske kulture označavamo kao “atlantska proročišta”.

Moramo doći do boljeg razumijevanja uloge tih proročišta. Ona su ljudskim bićima morala pružiti znanje o duhovnom svijetu iza fizičkog svijeta. Takvo znanje je na mnoge načine različito od običnog znanja; da podvučemo samo jednu razliku, duhovno znanje se ne ograničava prostorom kao u našem sadašnjem znanju o fizičkom svijetu. Svatko tko, na primjer, poznaje misterije Marsa također poznaje dobar dio duhovnih misterija cijelog univerzuma. Sva nebeska tijela našeg solarnog sustava su međusobno povezana, i kao takva su vanjski izraz duhovnih bića. Pojedinaac koji poznaje ta duhovna bića također poznaje i sile koje su na djelu od jednog planeta do drugog kao i u duhovnom svijetu u vremenu između smrti i ponovnog rođenja. I tako je primarni zadatak jednog proročišta Atlantide bio da ljudskim bićima prenosi i naviješta misterije Marsa, dok je primarni zadatak drugog bio prenositi misterije Jupitera, i tako dalje; i ti uvidi u jedno područje učinili su mogućim voditi jedan dio populacije. O razlogu za to govoriti ćemo drugom prilikom pošto je naš zadatak danas različit.

Atlantiđani su bili podijeljeni u grupe, i dio sveukupnog procesa razvoja bio je da je jedna grupa ljudskih bića morala biti upravljana posebno od snaga koje se mogu steći preko znanja o Marsu. Druge grupe su morale biti upravljane od snaga stečenih preko znanja o Veneri, Merkuru, i tako dalje. U drevnoj Atlantidi zapravo su živjela ljudska bića koja bismo mogli zvati "ljudi Jupitera" ili "ljudi Marsa", i bilo je sedam proročišta jer je populacija u drevnoj Atlantidi bila podijeljena u sedam grupa prema rasnim karakteristikama. Imena primjenjiva na ta proročišta odgovarala su imenima planeta, ali su proročištima dodijeljena u kasnije vrijeme. Liderstvo, i vrhovni suverenitet, nad svim drugim proročištima stečeno je u onom što bi mogli označiti kao atlantsko proročište Sunca. Koja god da su proročišta postojala u post-atlantskim periodima — u Grčkoj, Egiptu, Aziji, sva su bila nasljednici proročišta Sunca u Atlantidi. To je također točno i za proročište Apollo u Grčkoj. Posvećenik koji je predvodio ovo proročište Sunca bio je čuvar najdubljih misterija našeg solarnog sustava. Zajedno sa svojim podređenima, bio je pozvan da istraži prirodu duhovnog života na samom Suncu. Njegova uloga je bila objaviti atlantskom čovječanstvu tajne cijelog planetarnog sustava i biti vrhunski autoritet nad ostalim proročištima.

Posvećeniku proročišta Sunca prenesena je posebna zadaća. To je bilo da čovječanstvo vodi na takav način da se, kada je velika katastrofa koja je kulminirala potapanjem Atlantide bila završena, ljudska rasa može raširiti i utemeljiti ono o čemu smo često govorili kao o post-atlantskim kulturama. Posebno, zadatak velikog posvećenika proročišta Sunca bio je pripremiti ljudska bića za vrijeme Atlantide na takav način da su mogli ući u drevnu indijsku, perzijsku, egipatsko-babilonsko-hebrejsku kulturu. Ili drugačije, Veliki posvećenik se morao pobrinuti da je dovoljno pogodnog duševnog materijala bilo dostupno za te kulturalne epohe.

Sada se moramo malo informirati o zadatku tog Velikog posvećenika proročišta Sunca. Koje su bile esencijalne osobine atlantske kulture? Zasigurno je bila sasvim različita od kasnijih kultura. U drevnoj Atlantidi, pojedinac koji je pripadao najvišem rangu kulturalnog života — nivoima na kojima se mogu naći današnji veliki lideri u, recimo, učenosti, umjetnosti, industriji, ili trgovini — bio je onaj koji je posjedovao izuzetne vidovnjačke sposobnosti i koji je bio posebno vješt u korištenju magijskih moći. Osobine koje se obično pripisuju vođi ili učenjaku u tim danima nisu postojale,

ili su bile poznate samo u najprimitivnijem obliku. Ali premda moderna aritmetika, računanje, logičko rasuđivanje, i intelektualni zaključci Atlantidanima nisu bili poznati, posjedovali su primitivne vidovnjačke sposobnosti i moći s kojima su mogli prodrijeti u duhovne svjetove. Bez moderne ego-svijesti, Atlantidani su vidjeli u duhovni svijet, i oni čija je vizija bila najprodornija postaju stupovi atlantske kulture. Već smo naglasili da su Atlantidani mogli manipulirati s izvjesnim unutarnjim snagama prirode, na primjer snage u sjemenu biljaka; s njima su pogonili svoja vozila, baš kao što mi koristimo ugljen za pogon naših vozila.

Da ponovimo, lideri atlantske kulture nisu bili ljudi koji su pokušavali, kao što lideri našeg vremena pokušavaju, otključati tajne univerzuma s njihovim intelektualnim snagama; preciznije, vodeći pojedinci na Atlantidi su bili oni koji su se isticali kao vidovnjaci i čarobnjaci. A ona ljudska bića koja su imala prve rudimentarne nagovještaje o aritmetici, računanju, logičnom razmišljanju, i intelektualnom zaključivanju bili su na neki način prezirani zbog njihove jednostavnosti i nisu gledani kao da pripadaju aristokraciji kulturalnog života. Ali upravo su to bila ljudska bića koja su posjedovala prvo rudimentarno znanje o gore spomenutim vještinama i kojima je najviše nedostajalo vidovitosti i magijskih snaga, ona koja je Veliki vođa proročišta Sunca okupio iz svih krajeva. Da, okupio je najjednostavnije i, na neki način, najviše prezirane ljude drevne Atlantide — one koji su prvi razvili intelektualne sposobnosti. Ali oni koji su bili na najvišem stupnju kulturalnog života i koji su bili priznati majstori prigušene vidovitosti nisu bili pogodan materijal da budu povedeni kroz i iza velike atlantske katastrofe. Ne, poziv posvećenika je otišao jednostavnim ljudima.

Usput, može se reći da danas živimo u epohi kada je sličan poziv još jednom upućen čovječanstvu. Zasigurno, taj poziv je za ono što je prikladno za sadašnjost, vrijeme u kojem čovječanstvo vidi samo ono što je u fizičkom svijetu. Poziv čovječanstvu upućen iz nepoznatih dubina duha, dubina koje će čovječanstvo postepeno upoznati, tražeći da se čovječanstvo pripremi za novu kulturu budućnosti, koja će biti prožeta vidovnjačkim moćima. Kao i s Atlantidom, doći će do katastrofe, i nakon toga će se pojaviti nova kultura prožeta duhovnim sposobnostima, i ona će biti povezana s onim što zovemo idejom univerzalnog bratstva čovječanstva.

Ali danas, kao i u atlantska vremena, poziv ne može otići onima koji su na najvišim stupnjevima kulturalnog života jer oni ne bi razumjeli. Atlantski vidovnjaci i čarobnjaci, koji su na neki način bili predodređeni da izumru s njihovom kulturom, zauzimali su položaje slične onima koji u suvremenom životu zauzimaju najviše položaje u oblastima učenosti i vanjskog industrijskog života — veliki izumitelji i pronalazači našeg vremena. Bez obzira koliko naši sadašnji vođe osjećaju da još treba napraviti, oni ipak zauzimaju isti položaj kao njihovi atlantski dvojnici. Prezirno gledaju dolje na one koji počinju osjećati nešto što će doći u duhovni život. Svijest o tome mora se probuditi u duši svakog čiji će združeni naponi u teozofskoj radionici biti pojačani. Dok vodeći predstavnici moderne kulture gledaju prezrivo dolje na te male krugove, oni koji marljivo učestvuju u pripremi budućih uvjeta moraju sebi reći da se na današnje intelektualne divove ne može računati da predvode u toj zadaći. To su upravo ljudi koje se ne poštuje jer se ne smatra da su dosegнули visine suvremene erudicije, oni koji se danas okupljaju, baš kao što je vođa proročišta Sunca jednom

okupio oko njega jednostavne s Atlantide. Ti prezreni ljudi su okupljeni da pripreme osvit nove kulture dok će erudicija u modernom obliku dovesti do sumraka naše kulture. Ovo je spomenuto u prolazu da učvrsti one koji moraju izdržati i ostati pri svome protiv napada ljudi koji smatraju da su na čelu suvremene kulture.

Veliki posvećenik proročišta Sunca okupio je njegove jednostavne ljude u oblasti približno zapadno od sadašnje Irske. Sada trebamo imati jasnu sliku situacije. Atlantidi je trebalo dugo, dugo vremena da dođe do svog kraja. Velike mase ljudi su se stalno kretale od Zapada prema Istoku. U raznim oblastima Azije, Europe, i Afrike postojala su plemena koja su stizala u različito vrijeme i bila su izmiješana. Onda je Veliki vođa proročišta Sunca uzeo Njegovu malu grupu izabranih ljudi i poveo ih u Srednju Aziju, gdje je utemeljio koloniju iz koje su emanirale struje koje će kasnije utemeljiti post-atlantske kulture. Međutim, kao dodatak Njegovu jednostavnom narodu, Veliki vođa je sa sobom uzeo još nešto. I ovdje dolazimo do jednog od poglavlja ljudske evolucije, istine koju možemo shvatiti jedino ako upotrijebimo unutarnju sigurnost stečenu upornom uključenosti u znanost duha.

Veliki vođa je pregledao, takoreći, druga proročišta u svrhu da u njima nađe najistaknutije posvećenike. Sada, postoji određeni način pomoću kojeg “duhovna iskoristivost”, kako bi je mogli zvati, može biti upotrijebljena. Kao što znate, sasvim je ispravno reći da se etersko tijelo rastapa nakon što je ljudsko biće umrlo; ono što ostaje je ekstrakt, i to se nosi sa sobom. No, ekstrakt je samo elementarna istina, koja se mora mijenjati kako se napreduje do viših stupnjeva duhovnog znanja. Nije slučaj da su eterska tijela svih ljudskih bića rastvorena u univerzalnom eteru. Eterska tijela kao što su ona koja su posjedovali najznačajniji posvećenici sedam atlantskih proročišta su vrijedna. Duhovna postignuća tih posvećenika su utkana u njihova eterska tijela, i bilo bi protiv načela duhovne iskoristivosti ako bi se eterska tijela velikih posvećenika jednostavno razgradila. Ona moraju biti sačuvana kao prototipovi za kasnije vrijeme, i na Velikom posvećeniku proročišta Sunca bilo je da u tu svrhu sačuva eterska tijela sedam velikih posvećenika. Dok je vodio svoju malu grupu jednostavnih ljudi u Aziju, sa sobom je nosio eterska tijela sedam najznačajnijih posvećenika Atlantide. Takva stvar je bila moguća preko metoda koje su razvijene u misterijskim centrima. To morate vizualizirati kao čisto duhovni proces a nikako na način kao da umotamo eterska tijela i spremimo ih u kutije na čuvanje. Međutim, ono što je sigurno, to je da eterska tijela mogu biti sačuvana za kasnija vremena.

Preko u Aziji, dogodilo se slijedeće. Jednostavan narod oko vođe širio se iz generacije u generaciju. Iznad svega, taj narod je imao veliku odanost i privrženost njihovom Velikom vođi. Njihovo obrazovanje je provođeno s mudrošću i uvidom tako da je nakon mnogo generacija došlo do određenih stvari preko jedne od metoda razrađenih u misterijskim centrima. Takve metode su upotrijebljene iza scene vanjskog života, i danas ćemo vidjeti kako stupaju na snagu. Današnje predavanje će biti prvo iz serije nekoliko predavanja namijenjenih da objasne neke detalje.

Kada se ljudsko biće spušta u novu inkarnaciju, mora se ponovno umotati u novo etersko tijelo. Sada, preko prije spomenutih metoda, savršeno je moguće u novo etersko tijelo utkati staro koje je sačuvano. I tako nakon marljivog obrazovnog procesa, kada je došlo vrijeme, od imigranata i njihovih nasljednika trebalo je da se pojavi sedam pojedinaca čije su duše pri njihovom rođenju bile dovoljno

pripremljene da sačuvana eterska tijela sedam velikih posvećenika atlantskih proročišta imaju utkana u njihova vlastita eterska tijela. Dakle, sačuvano etersko tijelo najvećeg posvećenika Saturna bilo je utkano u ono od jednog od pojedinaca okupljenih oko Velikog vođe proročišta Sunca, etersko tijelo posvećenika Marsa u drugog, etersko tijelo posvećenika Jupitera u trećeg, i tako dalje. Dakle Veliki vođa proročišta Sunca je imao sedam pojedinaca čija su eterska tijela bila isprepletena s onima od najvažnijih posvećenika drevnih atlantskih proročišta.

Da ste sreli tih sedam pojedinaca negdje u svakodnevnom životu, našli bi da su jednostavna ljudska bića, jer oni nisu bili reinkarnirana ega atlantskih posvećenika; bili su jednostavna ljudska bića koja su posjedovala nove sposobnosti post-atlantskog doba. Njihova ega nisu se mnogo razlikovali od ega onih koji su postali nositelji prve primitivne i jednostavne kulture neposredno nakon atlantske katastrofe. Ono što ih je činilo različitim bilo je to da su njihova eterska tijela sadržavala snage sedam velikih atlantskih posvećenika, dakle ovdje nemamo posla s ponovnim utjelovljenjem ega, već točnije s eterskim tijelima tih velikih posvećenika. Tako vidimo da je ne samo ego već također i drugi član nadčulne konstitucije — etersko tijelo — sposobno za reinkarnaciju. Sedam pojedinaca među sljedbenicima Velikog posvećenika proročišta Sunca bili su nadahnuta ljudska bića jednostavno iz činjenice da su primili ta eterska tijela koja su sadržavala snage i moći atlantskog doba. U određena vremena njihova eterska tijela su bila sposobna puštati u sebe struju sila koje su otkrivala misterije Sunca, Marsa, Saturna, i tako dalje. Stoga su izgledali kao nadahnuti pojedinci, ali njihovi iskazi su zasigurno nadmašivali sve što su njihova astralna tijela i ega mogli razumjeti.

Ono što je tih sedam nadahnutih pojedinaca podučavalo iz raznih dijelova svijeta je odjekivalo kao prekrasan skladan zbor, i nakon što su sedmorica bila ujedinjena u Ložu sedam Rishi-a, bili su poslani u Indiju da inspiriraju drevnu kulturu te zemlje. Mnogo toga što je bilo duboko u toj kulturi bilo je u veličanstvenom obliku sačuvano u Vedama, [Napomena 27] i baš kao što je mnogo predivnih ideja koje svjedoče o duboko znanstvenoj prirodi indijske kulture bilo sačuvano u Upanišadama, [Napomena 28] u Vedanta filozofiji, i tako dalje. Međutim, učenja drevnih Svetih Rishi-a, dana u vremena kada ništa nije zapisano, u ljepoti daleko nadmašuju sve što nam je preneseno indijskim spisima. Ono što je kasnije zapisano najviše je nesvjesni eho, jer nema zapisa iz prvobitne, svete kulture nadahnute od Rishi-a; sve što su podučavali bilo je preneseno duhovnim putem kroz misterije.

Danas smo zainteresirani da naučimo kako eterska tijela mogu biti reinkarnirana, kako je baština drevne atlantske epohe bila od Velikog posvećenika proročišta Sunca prenesena u post-atlantsko doba, i kako je nošena u prvu kulturu tog doba — u blistavu indijsku kulturu.

Same misterije proročišta Sunca u drevnoj Indiji nisu mogle biti direktno objavljene, i zato je sedam Rishi-a govorilo o Biću izvan njihova spoznajnog dosega. Govorili su o Biću koje je lider Sunca i usmjerava svoje snage na Zemlju; govorili su o Vishva-Karman kao o Biću izvan dosega njihova znanja. Vishva-Karman je nitko drugi nego Krist koji će se pojaviti kasnije i čiji dolazak je već bio najavljen u drevnoj indijskoj kulturi.

Najvažniji učenik Velikog posvećenika proročišta Sunca koji će primiti tajne esencije Sunca je bio Zaratustra, koji će zatim utemeljiti drugu post-atlantsku kulturu. Međutim to nije bio Zaratustra o kojem govori povijest. U drevna vremena je bio običaj da nasljednik velikog učitelja čovječanstva uzima ime njegova cijenjenog prethodnika. Ni jedan dokument ne sadrži referencu o Zaratustri o kojem mi sada govorimo; u povijesnim knjigama se spominje samo njegov zadnji nasljednik. Ipak to je bio izvorni Zaratustra koji je osnovao prvobitnu perzijsku kulturu i koji je bio prvi koji je svojim perzijskim narodima ukazao da Sunce ne posjeduje samo fizičku energiju već također i duhovnu snagu koja struji dolje na Zemlju. U težnji da probudi u svom narodu shvaćanje te istine, argument Zaratustre je bio slijedeći: ako usmjerimo pogled na biljke i sve oko nas što sadrži život, moramo se zapitati što bi mi bili bez sunčeva svjetla. Ali zajedno s fizičkim sunčevim svjetlom, dolje na Zemlju struji također i duhovna snaga pod upravom velikog uzvišenog Bića. Baš kao što ljudsko biće ima njegovo ili njeno fizičko tijelo i auru — zovemo je mala aura — tako i Sunce ima svoje fizičko tijelo i njegovu auru. Ahura Mazdao, "velika aura", sastoji se od grupe bića Sunca i njihova lidera. Zaratustra je govorio o toj Ahura Mazdao, ili Aura Mazdao — Velika Aura — i objavio je moć aure Sunca s kojom je tijekom evolucije učinjen mogućim. Međutim, Zaratustra je također objavio da su snage Ahrimana u opoziciji Bića Sunca. To je dakle ono što se može reći o vanjskim učenjima Zaratustre, ali ima još za reći o njemu.

Zaratustra je imao nekoliko bliskih učenika koje je inicirao u velike misterije svijeta. U tom kontekstu ćemo spomenuti dvojicu. Započnimo s prvim, Zaratustra mu je prenio svu mudrost nužnu da dovede do vidovitosti u astralnom tijelu, kao i sposobnost percipiranja u nečijem sadašnjem vremenskom okviru simultano sve što se događa i sve misterije razbacane i u fizičkom i u duhovnom prostoru. Drugom učeniku Zaratustra je prenio ono što bi mogli zvati moć čitanja Akaša kronike, i to je ništa manje nego snaga vidovitosti eterskog tijela koja omogućuje ljudskom biću da opaža uzastopne faze evolucije u vremenu. Dakle, jedan učenik je primio mogućnost da percipira simultane događaje, a drugi viziju Akaša kronike da opaža uzastopne događaje koji mogu voditi do razumijevanja evolucije Zemlje i Sunca. Prenoseći te sposobnosti tim učenicima, Zaratustra je imao dubok utjecaj na nastavak kulture u post-atlantskom dobu.

Prvi učenik je bio reinkarniran kao veliki pojedinac koji će inspirirati i inaugurirati nove struje egipatske kulture, biće koje poznajemo pod imenom Hermes ili Hermes Trismegistos. Preko postupaka koji su poznati, astralno tijelo Zaratustre je bilo preneseno Hermesu tako da je mogao objaviti poruku viših svjetova i njihove misterije i inkorporirati ih u egipatsku kulturu. Dakle postupcima koje ćemo postepeno naučiti da razumijemo, astralno tijelo Zaratustre je bilo sačuvano i preneseno jednom učeniku kada se ponovno rodio kao Hermes. Hermes je nosio astralno tijelo Zaratustre kao da je bilo odjeća.

Drugi učenik je također bio reinkarniran, i u njemu je sve trebalo biti otkriveno što je Zemlji prikazano u Akaša kronici. Pošto je etersko tijelo Zaratustre bilo utkano u ono od učenika, da bi to bilo moguće morao se zbiti veoma poseban događaj. Snage novog eterskog tijela su u učeniku nekako morale biti osvijetljene za njegovo buđenje.

Biblijska priča pripovijeda nam na predivan i veličanstven način što je bio taj poseban događaj. Dopustite vašim dušama da vizualiziraju kako se to moralo razviti.

Prvo morate shvatiti da je taj ponovno rođeni učenik Zaratustre posjedovao vlastito astralno tijelo i ego, i sada će imati etersko tijelo Zaratustre utkano u njegovu dušu. Kao malo dijete, prvo je morao osjetiti kako snage eterskog tijela Zaratustre postaju u njemu aktivne, i to je morao osjetiti prije nego snage prosudbe u njemu mogu biti aktivirane od njegova vlastita astralnog tijela i prije nego se može umiješati njegov vlastiti ego. Dakle poseban događaj koji se trebao dogoditi bio je neka vrsta inicijacije. Snage eterskog tijela Zaratustre u ovom ponovno rođenom učeniku moraju biti probuđene kada je bio veoma malo dijete, odnosno prije nego njegov vlastiti individualni razvoj može ući u igru. Iz tog razloga, dijete je stavljeno u kovčeg od trske koji je zatim stavljen u vodu, tako da je bio potpuno odsječen od ostatka svijeta i nije mogao s njim imati interakciju. To je kada su snage eterskog tijela Zaratustre koje su utkane u njega klijale i, kao što smo kazali ranije, postale osvjetljene.

Siguran sam da do sada već znate da je taj ponovno rođeni učenik Zaratustre bio nitko drugi nego Mojsije. Biblijska priča o njegovom napuštanju stvarno je predstavljanje te duboke misterije iza scena vanjskog svijeta koja se bavi očuvanjem eterskog tijela Zaratustre i njegovo ponovno buđenje u Mojsiju. I to je kako su Hermes i Mojsije mogli voditi post-atlantsku kulturu kroz njene zapisane stupnjeve.

Nakon što čujemo o ovim primjerima reinkarnacije eterskih tijela i astralnih tijela, znamo da nije dovoljno govoriti samo o reinkarnaciji ega. Preciznije, drugi članovi ljudske konstitucije s kojima smo se upoznali — etersko tijelo i astralno tijelo — mogu također biti reinkarnirani. Načelo je duhovne iskoristivosti da ono što je jednom stečeno ne može nestati, već je sačuvano i presađeno na duhovnom tlu potomstva. Međutim, ono što smo opisali može se izvršiti na još jedan način. Vidjeti ćemo iz primjera da postoje još i druge metode s kojima prošlost može biti prebačena u budućnost.

Sjetit ćete se osobnosti spomenute u Bibliji: Šem, sin Noe i praotac semitskog naroda. Okultno istraživanje potvrđuje da iza Šema postoji individualnost koju se mora gledati kao plemensku individualnost svih semitskih naroda. Kada će se brojna ljudska bića spustiti od određenog pretka, za to mora biti napravljeno posebno snabdijevanje u duhovnom svijetu. U slučaju Šema, snabdijevanje je bilo to da je za njega u duhovnom svijetu bilo istkano posebno etersko tijelo, koje je on trebao nositi. To mu je omogućilo da u njegovom vlastitom eterskom tijelu nosi posebno uzvišeno biće iz duhovnog svijeta, biće koje se inače ne bi moglo utjeloviti na Zemlji jer nije bilo sposobno spustiti se u kompaktno fizičko tijelo. To biće se bilo sposobno inkarnirati jedino pomoću činjenice da je sada moglo ući u etersko tijelo Šema. Pošto je Šem imao svoje vlastito fizičko, etersko, i astralno tijelo, kao i njegov ego, najprije je bio osoba sam po sebi. Iza toga je, međutim, bio osoba čije je etersko tijelo bilo isprepletano s eterskim tijelom drugog višeg bića duhovnog svijeta, posebno pripremljeno za svrhu osnivanja nacije, kao je gore okarakterizirano. Ako bi se vidovita percepcija suočila s Šemom, vidjela bi samog Šema, ali s drugim entitetom koji se iz njega proteže kao drugo biće, ipak još ujedinjenim s eterskim tijelom Šema. To više biće nije bilo Šem, već se inkarniralo u Šemu — ljudskom biću — za posebnu misiju. Za razliku od običnih ljudskih bića, to više biće nije pretrpjelo različite

inkarnacije, već se samo jednom spustilo u ljudsko tijelo. Takvo biće se naziva avatar. Avatar se u svijetu ne osjeća kod kuće kao što bi to ljudsko biće; on se spušta samo jednom u ovaj svijet isključivo u svrhu izvršavanja određene misije.

Dio ljudskog bića u kojem obitava takvo avatar biće poprima poseban karakter u smislu da se može umnožiti. Kada je zrno sjemena posijano u zemlju, iz nje raste stabljika, i zrno je umnoženo u klasje zrna. Na isti način, etersko tijelo Šema umnožilo se u mnoge kopije, i one su utkane u sve njegove nasljednike. To je ono što se dogodilo, i tako su kopije eterskih tijela koje je kao prototip bilo posebno pripremljeno u Šemu bile utkane u eterska tijela njegovih direktnih nasljednika.

Ali to etersko tijelo Šema kasnije je korišteno na još jedan način. Kako je to bilo napravljeno najbolje možemo smjestiti pred naše duše vizualizacijom analogije. Vi možete biti visoko kulturni Europljanin, ali ako sa svojom kulturom želite upoznati Hottentote, jednostavno morate naučiti njihov jezik. Po analogiji, uzvišena bića koja se spuste na Zemlju da bi vodili čovječanstvo u sebe moraju utkati snage pomoću kojih će biti u položaju da komuniciraju s ljudskim bićima na Zemlji. Sada, u kasnijoj fazi evolucije semitskog naroda, postalo je nužno da se veoma uzvišeno biće spusti na Zemlju da bi s njima komuniciralo i dalo poticaj za njihovu kulturu. Takvo biće je bio Melchizedek iz biblijske povijesti koji je, takoreći, morao "navući" sačuvano etersko tijelo Šema – upravo etersko tijelo koje je još bilo nastanjeno avatar bićem. Jednom kada je utkano u njega, Melchizedek je mogao Abrahamu prenositi impulse nužne za napredak semitske kulture. Ovdje smo se, dakle, upoznali s još jednim jedinstvenim načinom na koji se etersko tijelo razvija u određenom ljudskom biću i zatim je dodijeljeno posebno odabranom pojedincu za ispunjavanje misije.

Ovakvi primjeri se mogu naći sve do najnovijih vremena, i dok ih pratimo, postepeno shvaćamo istinu onog što okultizam danas može reći o ovoj temi. Okultizam nam prenosi da većina ljudskih bića koja sada žive nemaju više eterska ili astralna tijela koja su izvorno istkana nova iz općeg tkanja svijeta. Gotovo svako ljudsko biće ima u njegovom ili njenom eterskom i astralnom tijelu fragment koji je sačuvan iz drevnih vremena jer je na djelu načelo duhovne iskoristivosti koje čuva korisne elemente za ponovno korištenje.

Spomenimo još dva primjera iz modernog doba koji nam mogu ilustrirati kako su misterije na djelu iz jedne epohe u drugu. Prvi primjer je povezan s osobnošću koja je raspravljana u mojoj knjizi *Misticizam u osvitu modernog doba*: Nikola od Cuse. Jedno od svojih spisa je nazvao *De docta ignorantia*, latinski naslov koji se može prevesti "Učeno neznanje"; ipak ono sadrži više erudicije od mnogih knjiga koje tvrde da sadrže učeno znanje. Za naslov su postojali određeni razlozi. Ako čitate druge spise Nikole od Cuse, naći ćete da je proročko predstavljanje kopernikanske slike univerzuma utkano u njih na rijedak način. Oni koji pažljivo čitaju ne mogu to ne prepoznati. Ipak prije vremena Kopernika svijet nije bio dovoljno zreo da taj pogled na univerzum prihvati u njegovom pravom obliku. Istraživanje otkriva slijedeće: Jedan od članova nadčulne konstitucije Cuse sadržavao je drevnu osobnost najvišeg ranga, to je učinilo mogućim da astralno tijelo Nikole od Cuse bude sačuvano i zatim utkano u astralno tijelo Nikole Kopernika. Mudrost koju je jednom posjedovao Nikola od Cuse mogla je, takoreći, uskrsnuti u Koperniku, i to je primjer kako je reinkarnirano astralno tijelo.

Drugi primjer je u vezi Galilea, koji je bio neizmjerljivo važan za modernu misao, kao što mnogi od vas koji su razmišljali o tome znaju. Bez njega, ne bi bilo fizike u modernom smislu jer cjelokupan način razmišljanja u pogledu fizike danas mora biti pripisan Galileu. Dana će svali školarac čitati u najelementarnijim knjigama o galilejevu zakonu tromosti, o kontinuitetu, koji kaže da tijelo u pokretu teži da nastavi svoje kretanje dok ne naiđe na zapreku. Dakle, ako bacimo neki objekt, on će putovati dalje vlastitim momentom dok nije zaustavljen preprekom ili vanjskom silom. Tako mi danas razmišljamo, i to je ono što djeca u školi uče iz njihovih udžbenika. Međutim, ljudi koji su živjeli prije Galilea razmišljali su na drugačiji način. Oni su razmišljali da kada je bačen kamen, njegov let se ne može nastaviti ukoliko ga zrak ne vodi ili gura od iza. Dakle vidimo da u zakoni padajućih tijela, njihala, i jednostavnih strojeva svi izvedeni od Galilea.

Galileo je primio svoje uvide preko određene inspiracije. Trebam vas samo podsjetiti kako je otkrio zakon njihala promatrajući ljuljanje svijeće u katedrali u Pisi – potez genija. Mnogi ljudi su prošli pokraj te lampe bez da išta primijete, ali kada ju je promotrio Galileo, u njemu su osvanuli temeljni zakoni mehanike. Ljudsko biće koje može biti inspirirano na ovakav dubok način ima etersko tijelo enormno bogato; dopustiti mu da nestane bilo bi u suprotnosti sa zakonom duhovnog iskorištenja.

Iz tog je razloga etersko tijelo Galilea također bilo sačuvano i ponovno se pojavilo nakon relativno kratkog vremenskog perioda kod pojedinca čija postignuća će također biti od velikog značaja. Bilo je utkano u osobnost koja je odrasla u zabačenom selu u Rusiji, pobjegao od svojih roditelja, i putovao u Moskvu. Velika nadarenost ovog mladića postala je vrlo brzo očigledna, i on je rapidno apsorbirao tadašnje znanje u školama Rusije i Njemačke, tako da je ubrzo zaokružio ukupno opće znanje dostupno u kulturi njegova vremena. Sve što je morao napraviti bilo je akumulirati znanje razvijeno na Zemlji otkada je umro – u njegovu eterskom tijelu – kao Galileo. I potom upravo ta osoba postaje, takoreći, osnivač cjelokupnog klasičnog književnog pokreta u Rusiji, stvarajući trajna književna blaga praktično ni iz čega. Ali i više od toga, on je također dao važan poticaj svakoj znanstvenoj disciplini povezanoj s fizikom i kemijom, i posebno u svim granama mehanike. Taj pojedinac je nitko drugi nego Mihail Lomonosov, čija postignuća i reforme su bile moguće jedino zato jer je u njemu bilo utkano etersko tijelo Galilea. Galileo je umro sredinom sedamnaestog stoljeća, a Mihail Lomonosov je rođen rano u osamnaestom stoljeću s eterskim tijelom Galilea, predstavljajući jednu od onih intimnih reinkarnacija gdje se reinkarnirao onaj član konstitucije ljudskog bića koji nije ego. Ovakve stvari nas vode dubokom razumijevanju cijelog procesa evolucije i mnogih drugih faktora koji su se razvili tijekom vremena, vodeći prema uvjetima koji sada prevladavaju.

Najveći avatar na Zemlji je bio sam Krist, koji je tri godine živio u tri tijela Isusa od Nazareta. Zato jer je Krist živio u tri tijela nadčulne konstitucije Isusa od Nazareta, bilo je moguće da se dijelovi-sastojci eterskog i astralnog tijela, i ega također u manjem stupnju, umnože na isti način na koji smo prije govorili. Nakon Misterija na Golgoti i kao rezultat predivnih zakona duhovne iskoristivosti, dosta primjeraka astralnog tijela i eterskog tijela Isusa od Nazareta je bilo prisutno kao arhetipovi u duhovnom svijetu. Ako avatar uđe u ljudske ovoje, esencija domaćina je raširena u mnogim replikama. Za razliku od kopija eterskog tijela Šema, kopije astralnog i

eterskog tijela Isusa od Nazareta su imale druge posebne značajke. Kopije eterskog tijela Šema mogu biti ugrađene jedino u njegove vlastite nasljednike dok kopije eterskog tijela i astralnog tijela Isusa od Nazareta mogu biti ugrađene u sva ljudska bića najrazličitijih naroda i rasa. Kopija arhetipskog astralnog i eterskog tijela Isusa od Nazareta može biti ugrađena u svakog tko je kroz njegov ili njen osobni razvoj postao spreman za taj prijenos, bez obzira kojoj je rasi taj pojedinac pripadao. I vidimo kako se u ovom kasnijem razvoju kršćanstva, odvijaju čudna kretanja iza vanjske povijesne fasade, i samo takva kretanja mogu vanjski tijek događaja učiniti razumljivim.

Sada, kako se kršćanstvo širilo? Možemo reći da je u prvim stoljećima širenje ideje kršćanstva zavisilo od toga što se dogodilo na fizičkom planu. U tom dobu vidimo da se kršćanstvo odlučno širi kroz sve što živi na fizičkom planu. Apostoli su naglasili činjenicu da se propagacija kršćanstva temeljila na direktnoj fizičkoj percepciji svjedoka. "Mi smo položili svoje ruke u Njegove rane" bio je iskaz dokaza da je Krist hodao po Zemlju i ljudskom tijelu. Drugim riječima, naglasak je bio stavljen na bilo što na fizičkom planu što je moglo služiti kao dokumentacija za razvoj kršćanstva. Učestalo tijekom tih prvih nekoliko stoljeća, tvrdilo se da su oni koji su bili učenici samih apostola bili odgovorni za nastavak širenja kršćanstva, i bilo je naglašavano da su poznavali neposredne sljedbenike samog Gospodina. Dakle vidimo da su se ljudi u tom dobu oslanjali, takoreći, na izvještaje svjedoka, i to se nastavljalo u sve dubljem smislu sve do vremena Sv. Augustina, koji je rekao: "Ja ne bih vjerovao u istinu evanđelja da me autoritet katoličke crkve ne sili na to." Zašto je, dakle, on vjerovao? Jer je to bilo njegovo uvjerenje da je vidljiva crkva širila evanđelje na fizičkom planu iz jednog desetljeća i stoljeća u drugo. Međutim, u slijedećim stoljećima, od petog do desetog, kršćanstvo se širilo na drugačiji način. Zašto i kako? Poučno je naučiti odgovor na to pitanje ako smo zainteresirani da slijedimo duhovni napredak ljudske evolucije.

Vizualizirati metodu propagacije u slijedećem periodu možete razmatrajući, na primjer, stari saksonski ep nazvan *Heliand*. U tom djelu, vrsta posvećenika upoznaje njegove čitatelje sa svojom verzijom Krist ideje i njegovom percepcijom Krist Bića. *Heliand*, Spasitelj, predstavljen od ovog saksonskog posvećenika je nadčulno biće. Ipak, portretiran je ne unutar konteksta događaja u Palestini, već radije kao princ germanskog plemena. Učenici su pojedinci iz germanskih zemalja, i cijelo kršćanstvo je zaodjeveno u srednjoeuropsku sliku. Zašto je to napravljeno? To je bilo učinjeno jer je posvećenik koji je napisao *Heliand* na sugestiju Luja Pobožnog imao vidovnjačke sposobnosti, tako da je mogao vidjeti Krista na način sličan Pavlovoj percepciji Krista u Damasku. Preko događaja na Golgoti Krist-Biće se ujedinilo s astralnim tijelom Zemlje, time ulijevajući svoju moć u auru Zemlje; i kada je Pavao postao vidovit, mogao je jasno opaziti: Krist je tu! Pavao nije sebi dopustio da postane vjernik samo na osnovu snage onoga što se izvijestilo da se dogodilo u Palestini. Tek nakon što je vidio biće koje je utkano u Zemlju s vlastitim očima od Savla je postao Pavao. U sličnoj viziji, Uskrsli Krist, vječni Krist koji nakon Golgote živi u duhovnom svijetu, bio je otkriven piscu *Heliand-a*, i On mu je bio važniji nego povijesni Krist iz Palestine. I tako ga je predstavio u drugim okolnostima jer mu je duhovni Krist bio važniji nego vanjska slika Krista. Možda bi željeli pitati zašto je autor *Heliand-a* mogao komunicirati takvu sliku iz vidovite percepcije. On je to mogao jer je kopija

eterskog tijela Isusa od Nazareta bila utkana u njegovo vlastito etersko tijelo. To je bio slučaj jer je tijekom tih stoljeća — počevši s petim ili šestim i završivši s devetim ili desetim stoljećem — etersko tijelo onih koji su bili predodređeni da nešto naprave za napredovanje kršćanstva bilo isprepletano s kopijom eterskog tijela Isusa od Nazareta, i jedan od tih posebnih pojedinaca bio je pisac Heliand-a.

Pošto je bilo još mnogo drugih koji su imali kopiju eterskog tijela Isusa od Nazareta utkanu u njihova vlastita eterska tijela, lako možemo vidjeti da su ljudska bića u tim stoljećima živjela u imaginacijama koje su bile usko povezane s događajima na Golgoti. Svi oni koji su stvorili originalne umjetničke prikaze Spasitelja na križu i Marije s djetetom Isusom bili su inspirirani da naprave slikovni prikaz bilo čega povezanog s događajem na Golgoti od jedne te iste stvari: kopija eterskog tijela Isusa od Nazareta bila je utkana u etersko tijelo svakog od tih pojedinaca. Ako su se slike događaja na Golgoti činile kao tipski prikazi, to ukazuje na činjenicu da su svi umjetnici bili vidovnjaci; ono što su stvorili bilo je zatim preneseno potomstvu snagama tradicije. U tim ranim stoljećima, nisu svi nadahnuti pojedinci koji su bili predodređeni da šire kršćanstvo, naravno, bili umjetnici. Uzmite, na primjer, John Scotus Erigena, [Napomena 29] skolastičkog filozofa, koji je u vrijeme Karla Čelavog napisao čuvenu *De Division Naturae*. I on je, također, imao kopiju eterskog tijela Isusa utkanu u njegovo vlastito etersko tijelo.

Ako su se ljudska bića koja su imala kopiju eterskog tijela Isusa od Nazareta utkanu u njihova vlastita, rađala tijekom perioda od petog do desetog stoljeća, ljudska bića koja žive u periodu od jedanaestog do petnaestog stoljeća primila su kopije astralnog tijela Isusa od Nazareta umjesto kopija Njegova eterskog tijela. Samo uzimajući u obzir ovu činjenicu potpuno razumijemo neke od važnih osobnosti tog vremena. Kako bi osobnost čije vlastito astralno tijelo je isprepletano s kopijom astralnog tijela Isusa izgledala vanjskom svijetu? Konačno, u takvoj osobnosti nije inkarniran ego Isusa; svaka osobnost zadržava njegov ili njen vlastiti ego. Ego-rasuđivanje može uzrokovati da se u život takvog pojedinca uvuku mnoge greške; ali pošto je kopija velikog prototipa bila utkana u njegovo ili njeno astralno tijelo, privrženost, svi osjećaji, ukratko sve što prožima i tka kroz to astralno tijelo doći će u prvi plan kao unutarinja esencija astralnog tijela, čak iako možda može biti u suprotnosti sa samim egom. Pomislite na Franju Asiškog. Tu imate osobnost u čije astralno tijelo je bila utkana kopija astralnog tijela Isusa od Nazareta. Možda ste u biografiji Franje Asiškog našli mnoge ekstreme, i ako jeste, trebali bi uzeti u obzir da ih je uzrokovao njegov ego, koji nije bio na istom nivou s njegovim astralnim tijelom. Ali kada počnete proučavati njegovu dušu pod pretpostavkom da njegov ego nije uvijek bio sposoban ispravno procijeniti predivne osjećaje i poniznost sadržanu u astralnom tijelu, tada ćete ga razumjeti. Kopija astralnog tijela Isusa od Nazareta je bila reinkarnirana u Franji Asiškom, i to je bio slučaj kod mnogih pojedinaca tog vremena — franjevaca, dominikanaca, i svih osobnosti tog vremena koji će biti shvatljivi tek kada ih proučavate u svijetlu ovog znanja. Na primjer, jedna od tih osobnosti bila je poznata Sv. Elizabeta od Thuringena.

I dakle ono što se dogodilo u vanjskom životu naše egzistencije postaje potpuno shvatljivo tek kada vidimo kako se duhovni impulsi prenose u svako razdoblje i kako se šire tijekom vremena.

Kada se Krist inkarnirao u Isusu od Nazareta, u astralnom tijelu Isusa od Nazareta napravljeno je nešto kao otisak ega. Kada je Krist-Biće ušlo u astralno tijelo, lako možemo zamisliti da nešto kao replika ega može biti stvoreno u okolnim dijelovima astralnog tijela. Ta kopija ega Krista Isusa proizvela je mnogo duplikata koji su bili sačuvani, takoreći, u duhovnom svijetu. U slučaju nekoliko pojedinaca koji će biti proroci za njihovo vlastito doba, nešto je bilo utkano u njihov ego. Među njima su bili njemački mistici koji su s takvim zanosom objavili unutarnjeg Krista jer je u njima bilo inkarnirano nešto kao kopija ega Krista — samo kopija ili slika ega Krista, naravno. Samo ljudska bića koja se postepeno pripreme za puno razumijevanje Krista i koji preko njihova znanja o duhovnim svjetovima shvaćaju što Krist zaista *jest*, kako On učestalo izbija na površinu u stalno promijenjenom obliku tijekom ljudske evolucije — samo ta ljudska bića će također postepeno steći zrelost nužnu da dožive Krista u njima. Biti će spremni apsorbirati, takoreći, replike Krist-Ega koje čekaju, spremni apsorbirati ego koji je Krist utisnuo u tijelo Isusa.

Dio unutarnje misije univerzalne struje duhovnosti je pripremiti ljudska bića da u duši postanu toliko zreli da sve veći broj njih bude mogao apsorbirati kopiju Ego-Bića Krista-Isusa. Jer ovo je tijek kršćanske evolucije: prvo, propagacija na fizičkom planu, zatim kroz eterska tijela, i zatim kroz astralna tijela koja su nadugo i naširoko, bila reinkarnirana astralna tijela Isusa. Sada je na dohvat ruke vrijeme kada će ego-priroda Krista Isusa sve više svijetliti u ljudskim bićima kao najdublja esencija njihovih duša. Da, te tiskane kopije individualnosti Krist Isusa čekaju da ih ljudske duše uzmu — one čekaju!

I sada vidite iz kakvih dubina univerzalna struja duhovne znanosti utječe u naše duše. Znanost duha nije teorija, niti zbroj koncepata danih samo za intelektualno prosvjetljenje ljudskih bića; ona je stvarnost, i namjera joj je ljudskoj duši ponuditi stvarnosti. Oni koji žele steći duhovno razumijevanje kršćanstva i doživjeti ga u sebi stremiće da daju vlastiti doprinos tako da ili u sadašnjoj ili u kasnijoj inkarnaciji kopija individualnosti Krista Isusa može biti utkana u njihova vlastita ega. Osoba koja razumije pravu, unutarnju esenciju — aktualnost — univerzalne struje duhovne znanosti biti će spremna ne samo za znanje, već prije za susret s aktualnom stvarnošću. Morate razviti osjećaj da mi u našem svjetskom pokretu nismo zaokupljeni samo s prenošenjem teorije, već prije s pripremanjem ljudskih bića da prihvate činjenice. Također smo zaokupljeni s time da ljudska bića prime ono što čeka u duhovnom svijetu i što imaju snage primiti, pod uvjetom da za taj zadatak sebe pripreme na pravi način.

PREDAVANJE IV

REZULTATI DUHOVNO ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA O EVOLUCIJI ČOVJEČANSTVA: I

Rim, 28 ožujka 1909

Večeras ćemo govoriti o grijehu, istočnom grijehu, bolesti, i tako dalje. Najprije pogledajmo natrag u prošlost i zatim dopustimo da budućnost prođe ispred naših duhovnih očiju. Prije našeg modernog doba imamo vrijeme Rima i Atene, kojem je prethodio egipatsko-kaldejski period; za vrijeme prije toga aktualni povijesni zapisi nedostaju. Međutim, za te starije pretpovijesne epohe postoje dva izvora koja mogu dati informacije; drevna religijska učenja za one koji ih znaju odgonetnuti i retrospektivne slike koje mogu biti percipirane vidovitom sviješću. O ovim potonjima želimo razgovarati.

Sve na Zemlji je u skladu s zakonima evolucije, i to posebno vrijedi za život čovjekove duše. Život duše je u drevna vremena bio drugačiji od onog što je danas. U pretpovijesna vremena, tisuće godina u prošlosti, opseg duše ljudskih bića u Europi, Aziji, i Africi bio je mnogo širi i sveobuhvatniji nego onaj od ljudskih bića našeg vremena. Zasigurno, nisu imali vrstu uma koja nama omogućuje da čitamo ili radimo aritmetiku, ali su posjedovali primitivnu vidovitost i ogromnu memoriju o kojoj ova naša ne može imati ni najmanje pojma. Vidjeti ćemo kasnije zašto je to bilo tako.

Da bi vam dao ideju kao su ti pretpovijesni ljudi percipirali svijet, reći ću vam, na primjer, da su sve vidjeli okruženo austom kada bi se probudili u njihovu dnevnu svijest. Cvijet im se, na primjer, pojavljivao okružen krugom sličnim onom kojeg vidimo oko svijetla ulične lampe u večernjoj magli. A tijekom spavanja ta ljudska bića mogla su percipirati duševno-duhovna bića u njihovoj punoj stvarnosti. Ljudska bića su postepeno naučila jasnije vidjeti konture objekata, ali simultano i u direktnom omjeru s njihovom sposobnošću za to, svjesna interakcija s duhovnim svijetom i bićima u njemu se smanjivala; nestala je potpuno kada je ego postao individualiziran u svakom pojedinom biću.

Zemlja je, također, imala sasvim drugačiju konfiguraciju u tim ranim dobima. Ljudska bića su živjela u drugim oblastima i na drugim kontinentima, a naši vlastiti preci su živjeli na kontinentu kojeg danas prekriva Atlantski ocean. Tradicionalni naziv za taj kontinent je Atlantida, i njegov nestanak kao i legenda o općem potopu spominje se u mitovima svih naroda. Atlantska kultura je bila veličanstvena, i njenim uništenjem čovječanstvo je izgubilo mnoge važne uvide, uvide koji se sada mogu pronaći jedino s velikim teškoćama. Baš kao što mi u naše vrijeme znamo kako iskoristiti skrivene snage u fosilnim biljkama — ugljenu — za trgovinu i industriju, tako su drevni atlantiđani znali kako koristiti pogonske snage sjemena kao energiju,

na primjer u svrhu pogona njihovih zračnih vozila koja su se kretala samo malo iznad tla u zraku koji je bio mnogo gušći nego je to naš.

Sada pogledajmo fizički organizam atlantskog pojedinca. On je imao čudnu osobinu da etersko tijelo nije bilo potpuno identično s fizičkim tijelom i da je glava eterskog tijela bila isturena izvan glave fizičkog tijela. Ta osobitost je povezana s vidovitim sposobnostima Atlantida, također s njihovom izvanrednom memorijom i njihovim magijskim moćima. Eterska glava je bila posebna i središnja točka percepcije.

Kada se eterska glava tijekom evolucije sve više uvlačila u fizičku glavu, profil se promijenio. Sada u toj točki imamo organ, čiji razvoj će u čovječanstvu obnoviti snagu vidovitosti: epifizu. I dakle, moć vidovitosti Atlantida, kao i njihova ogromna memorija i njihove magijske moći, postepeno nestaju; i umjesto njih mi smo razvili našu sadašnju sposobnost da mislimo i da radimo matematiku.

Idući još dalje natrag, nalazimo druge katastrofe. Vulkani koje danas imamo su zadnji ostaci epohe kada su cijeli dijelovi Zemlje bili uništeni vatrom. Kontinent koji je u ta vremena nestao nazvan je imenom "Lemurija" i bio je područje koje danas uvelike zauzimaju Pacifički i Indijski ocean. Stanovnici tog kontinenta su imali tijela sasvim različita od ljudskih tijela u našem dobu i po našim mjerilima bi izgledali groteskno. Kod tih ranih ljudskih bića veza između fizičkog i astralnog tijela je bila različita. Kruna glave je bila otvorena, i zrake svijetla su prodirale kroz taj otvor, tako da je glava bila okružena blistavom austom, i to mu je davalo izgled kao da ima svjetiljku na vrhu. Zadnji ostatak te lemurijske strukture glave danas se može vidjeti kada pogledamo glavu novorođene bebe i na vrhu otkrijemo mali otvor koji ostaje otvoren oko godinu dana ili malo duže. Tijela Lemurijaca su imala gigantske dimenzije i bila su izgrađena iz fine, gotovo želatinozne supstance.

Ljudska bića u doba Lemurije nisu uopće bila nezavisna i mogla su napraviti samo stvari za koje su bila nadahnuta da naprave od duhovnih snaga unutar koji su bili, na neki način, ukorijenjena. Primajući sve od tih snaga, djelovala su kao da su vođena duševnim instinktom. U to vrijeme se ispoljavao snažan utjecaj duhovnih bića koja se nisu spustila u fizičku inkarnaciju. Ta bića, koja prema čovječanstvu nisu bila dobronamjerna, imala su takav učinak na čovječanstvo da je ono steklo nezavisnost koja mu je dotada nedostajala. Prema božanskoj providnosti, čovječanstvo je zasigurno tu nezavisnost trebalo jednog dana steći, ali samo preko utjecaja tih bića do nezavisnosti je došlo tako rano. Zajedno s drugim snagama, ta bića su se uvukla u astralna tijela ljudskih bića, koja još nisu ušla u blizak odnos s njihovom vlastitom esencijom, i poklonila im vrstu snage volje koja bi ih učinila sposobnim za zlo, pošto je ono bilo samo astralno a ne vođeno razumom. Utjecaj tih snaga, nazvanih luciferske snage, kao što vidimo, može biti i dobar i loš jer, u jednu ruku, one su vodile čovječanstvo na stranputicu a, u drugu ruku, dale mu slobodu.

Današnja svijest nastala je u vidovitoj svijesti, koju sve više nalazimo razvijenu kako u ljudskoj evoluciji sve više idemo natrag. Lemurijci su mogli percipirati stvari jedino s njihovom dušom. Nisu mogli, na primjer, percipirati oblik, boju, ili vanjske osobine svijeta. On im se otkrivao kao sjajna astralna konfiguracija koju su percipirali s nekom vrstom unutarnjeg organa. Prema božanskom planu, ljudska bića nisu trebala percipirati svijet s vanjskim čulnim organima prije sredine atlantskog perioda,

ali su luciferske snage učinile da se to dogodi ranije, u vrijeme kada ljudski instinkti još nisu bili zreli. To predstavlja “pad” čovječanstva. Religijski dokumenti nam govore da je zmija otvorila čovjekove oči, ali bez uplitanja Lucifera ljudsko tijelo ne bi postalo čvrsto kakvo je sada i atlantsko čovječanstvo bi moglo vidjeti duhovnu stranu svih stvari. Umjesto toga, čovjek je pao u grijeh, iluziju, i grešku, i da bi stvari bile gore, prema sredini atlantskog perioda također je bio predmet utjecaja ahrimanskih snaga. Luciferske snage su radile na astralnom tijelu, ali ahrimanske snage su radile na eterskom tijelu, posebno na eterskoj glavi. Time su, mnoga ljudska bića zapala u grešku uzimajući fizički svijet ko svijet istine. Naziv “ahrimanske” dolazi od Ahriman, ime koje su perzijanci dali tom pogrešnom načelu. Zoroaster je svom narodu govorio o Ahrimanu, upozorio ih na njega, i poticao ih da postanu jedno s Ahura Mazdao — Ormuzdom. Ahriman je identičan s Mephistophelesom i nema nikakve veze s Luciferom. Mephistopheles dolazi od hebrejske riječi *me-phis-to-pel*, koja znači lažljivac, varalica. Sotona u Bibliji je također Ahriman, ne Lucifer.

Drevna Atlantida je kroz stoljeća postepeno uništena poplavama, i stanovnici preostali od katastrofe povukli su se u oblasti koje su bile pošteđene, kao što je Azija, Afrika, i Amerika. Prva oblast u kojoj se atlantska kultura nastavila razvijati bilo je područje kasnije nazvano Indija. Tamo su ljudi zadržali jasno sjećanje na raniju vidovitost i percepciju duhovnog svijeta. Stoga nije bilo teško njihovim učiteljima — Rishima — da skrenu njihovu pažnju na duhovnu stranu svijeta, i inicijaciju je bilo lako postići. Vidovitost nikada nije bila potpuno izgubljena; uvijek su postojali neki vidoviti ljudi sve do vremena Krista. Možemo prepoznati ostatke tog primitivnog oblika vidovitosti u mitologiji, u kojoj su središnja stvar bića koja su zapravo živjela, kao što je Zeus, Apolo, i tako dalje. Premda je ahrimanski utjecaj počeo u atlantskoj epohi, kao što smo rekli, svoju punu snagu otvorio je tek kasnije u evoluciji. Drevni Indijci bili su dovoljno zaštićeni od Ahrimana; za njih fizički svijet nikada nije bio ništa osim *maya*, iluzija. Tek u najdrevnijem perzijskom periodu Zaratustre ljudi su počeli pridavati vrijednost fizičkom svijetu i time došli pod utjecaj Ahrimana. To nam razjašnjava Zaratustrin savjet o kojem smo ranije govorili.

Kako je evolucija čovječanstva dosegla grčki period, ljudska bića su bila suočena s drugom silom koja ih je počela voditi natrag u duhovni svijet iz kojeg su, takoreći, bila izopćena od doba Lemurije. Ta nova sila je bila Krist-princip, koja je ušla u Isusa od Nazareta i prožela Njegova tri tijela — fizičko, etersko, i astralno. Kada ljudska duša bude potpuno prožeta Krist-principom, ahrimanske i luciferske snage će biti poražene, i preko tog principa tijek evolucije će biti preokrenut. Krist ne bi mogao utjecati na čovječanstvo da mu Njegov dolazak nije bio najavljen dugo prije nego se zapravo pojavio. Iznutra, međutim, čovječanstvo je uvijek bilo vođeno od Krista; to možemo zaključiti iz veličanstvenih slika s kojima je Njegov dolazak prorokovan. Tko je drugi mogao nadahnuti tako moćne imaginacije?

Neposredno nakon Misterija na Golgoti kada je Kristova krv tekla iz pet rana i Njegov duh prožeo najniže sfere, utjelovljenje Krista je dovelo do izvanredne promjene u fizičkim, eterskim, i astralnim tijelima čovječanstva. Kristovo etersko i astralno tijelo umnažali su se kao zrno sjemenja, i duhovni svijet je bio ispunjen tim kopijama. Na primjer, ljudska bića koja u živjela u periodu od petog ili šestog do desetog stoljeća koja su se dovoljno razvila primila su pri rođenju takav otisak Krist-

utjelovljenja Isusa iz Nazareta. Sv. Augustin je pojedinac u kojem je takvo učestvovanje u eterskom tijelu Krista najjasnije evidentno, i veliki značaj njegova života mora se pripisati toj činjenici. S druge strane, Kristovo astralno tijelo je utjelovljeno u ljudskim bićima od otprilike desetog do šesnaestog stoljeća, i to objašnjava pojavu ljudskih bića koja su bila obdarena s iznimnom poniznošću i vrlinom, kao što je Sv. Franjo Asiški i veliki dominikanci u kojima su se ogledale predivne astralne osobine Krista. Ti pojedinci su bili prožeti s tako jasnom slikom velikih istina koje su upražnjavali u njihovim životima. Kao suprotnost, Sv. Augustin nije nikada bio slobodan od sumnje i uvijek je doživljavao konflikt između teorije i prakse. Od velikih dominikanaca, Sv. Toma Akvinski [Napomena 30] posebno je vrijedan pažnje jer se u njemu utjecaj astralnog tijela Krista manifestirao u velikom stupnju, kao što ćemo kasnije vidjeti. Počevši s šesnaestim stoljećem, kopije Krist-Ega počele su se tkati u ega nekih pojedinaca, od kojih je jedan bio Christian Rosenkreutz, [Napomena 31] prvi Ružokrižar. Ova pojava je vodila do izvedivosti intimnijeg odnosa s Kristom, kao što otkrivaju ezoterijska učenja.

Moć Krista će ljudska bića učiniti savršenijima, produhoviti ih, i voditi ih natrag u duhovni svijet. Čovječanstvo je razvilo razum na štetu vidovitosti; moć Krista će ljudskim bićima omogućiti da uče na ovoj Zemlji i da se opet uspnu s onim što će steći na Zemlji. Ljudska bića potječu od Oca, i moć Krista će ih voditi natrag Ocu.

PREDAVANJE V

REZULTATI DUHOVNO ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA O EVOLUCIJI ČOVJEČANSTVA: II

Rim, 31 ožujka 1909

Ono što se dogodilo na Golgoti kao začetni događaj pretrpjelo je spor i postepen razvoj. Taj misterij je sagradio most od prošlosti do budućnosti jer je duševni život čovječanstva doživio duboku metamorfozu. To postaje naročito jasno kada se pogleda na dva pojedinca koji su kršćanstvu utrli put: Sv. Augustin i Sv. Toma Akvinski. Da bi ispravno razumjeli ova dva čovjeka, biti će nužno da pogledamo stare misterijske centre gdje se podučavalo najviše znanje. Bez da to napravimo neće biti moguće doći do razumijevanja tih osobnosti.

Kao što znamo, sve nacije ili narodi u prošlosti su imali takozvane misterijske centre. Ovdje ćemo naglasiti samo njihove najosnovnije značajke i odsada ćemo na njih referirati kao na "Misterije". Najprije, to su bile institucije u kojima je bila obuhvaćena i crkva i škola. Najprije su podučavale porijeklo stvaranja i njegovo nastavljanje, ali njihovo učenje nije bila suhoparna doktrina kao moderna doktrina stvaranja, već prije tijelo znanja koje je kulminiralo vidovitom percepcijom. U pravim Misterijima nije bilo odvajanja vjerovanja i znanja. Bili su podijeljeni u više i niže Misterije, ove potonje opisujući evoluciju Zemlje u veličanstvenim slikama, tako da je sve bilo prožeto umjetnošću i ljepotom. Umjetnost, religija, i znanje su svi izvedeni iz istog izvora.

Pojedincu koji je želio dalje napredovati dana je elementarna i općenita vježba. Ono što danas zovemo teozofsko znanje tada je bilo samo priprema. Tome su slijedile vježbe slične onima koje smo opisali na nedavnim predavanjima, premda su provedene na drugačiji način i nisu bile kršćanske ili ružokrižarske po prirodi. Tako je astralno tijelo bilo organizirano mnogo godina. Zatim se dogodilo slijedeće, nešto što danas više nije nužno zbog promijenjenih uvjeta: kada je hijerofant vidio da je astralno tijelo osobe koja će biti inicirana dovoljno zrelo, u podčinjenom je inducirano stanje slično smrti na period od tri i po dana tako da je tijelo bilo slično onom od Lazara. To je također bila prigoda kada je etersko tijelo, zajedno s druga dva viša tijela, bilo gotovo potpuno uklonjeno iz fizičkog tijela. Učenik je tijekom ta tri i po dana imao viziju duhovnog svijeta i doživio stanje prosvjetljenja koje mu je omogućilo da dosegne više oblasti i percipira sve što je povezano s prošlošću i budućnošću. Nakon tri i po dana, učenik je probuđen i potom je mogao kazivati što se događa u višim sferama. Mogao je vidjeti da će Krist, vodeći Duh u našoj evoluciji, ležati u grobu tri i po dana. To je činjenica koja Misterije čini povijesnom stvarnošću.

Misterij na Golgoti je bio vrhunac onog što se događalo u nižim Misterijima jer je ranija slutnja u njemu postala činjenica. Dok je "Ja" učenika ranije bilo uspješno u

mijenjanju astralnog tijela preko vježbi imaginacije, Misterij na Golgoti doveo je do metamorfoze eterskog tijela. Što god da je promijenjeno u astralnom tijelu postaje *manas*, ili duh sam – stvarni duh, više “Ja”. S druge strane, kojigod dio eterskog tijela je promijenjen činio je *buddhi*, ili životni duh. Zatim je učenik mogao pokušati također promijeniti njegovo fizičko tijelo, i to je rezultiralo u *atmu: Atmung*, [Napomena 32] tako nazvanu jer je u stvari transformacija fizičkog tijela bila postignuta preko posebnih vježbi disanja. Samo kroz formiranje *buddhi-a* ljudsko biće može prepoznati i percipirati Krista kao duhovnu esenciju.

Zašto je bilo potrebno najprije odstraniti astralno tijelo? Da je astralno tijelo nastavilo biti vezano s fizičkim tijelom, ne bi imao snagu da u etersko tijelo utisne određene utiske. Krist nas je oslobodio od ovog tri i po dnevnog testa, i to je po njemu, da su navedene vježbe postale moguće i bez posredovanja hijerofanta. Prvi primjer toga vidimo kada Savao postaje Pavao. Ono što mu se dogodilo na putu za Damask mora biti interpretirano kao nešto slično inicijaciji. Razlog da je za nju trebao samo nekoliko minuta je bilo to da je u prethodnom životu stekao određenu zrelost. Linija između točke spajanja u sadašnjem životu i one u prethodnoj inkarnaciji, u kojem se odvila određeno iskustvo učenja, može biti prekinuta s nekoliko posrednih inkarnacija, a također je moguće da takvo prethodno iskustvo učenja ne dođe na površinu sve do kasno u sadašnjem životu. To objašnjava zašto se konverzija Savla, odnosno njegovo povezivanje s prethodnim razvojem, dogodilo u relativno zreloj dobi. Još k tomu, Pavao se nije morao projektirati u više svjetove da bi percipirao Krista, kao što je bilo nužno za druge posvećenike prekršćanskog doba. Napokon, Krist je ostao na Zemlji kako bi bio intimno ujedinjen s njenim astralnim tijelom. Da je vidoviti promatrač percipirao događaje s druge zvijezde, mogao bi vidjeti ogromnu transformaciju koju je donio Misterij na Golgoti.

Da bi se u drevna vremena steklo znanje, sve je trebalo naučiti i shvatiti u Misterijima, ali stvari su u novija vremena drugačije, kao što dokazuju životi Sv. Augustina i Tome Akvinskog. Prije nego su ti ljudi živjeli, bilo bi uzaludno govoriti o duhovnim hijerarhijama jer onaj tko nije bio iniciran nije ih mogao percipirati. Tu nemogućnost zurenja u duhovni svijet možemo pripisati činjenici da su Misteriji prestali postojati šest stotina godina prije Krista, i nakon toga se više nisu događale inicijacije. Škole filozofije su zauzele mjesto izvornih Misterija, a sama filozofija je uzela mjesto inicijacije. Međutim, filozofija nije uvijek bila tako apstraktan sustav kakav je danas; upravo suprotno, posebno u početku je više-manje potpuno podsjećala na Misterije. Aristotel [Napomena 33] je bio zadnji od koga imamo takvu filozofiju, ali rezonancija Misterija u njegovoj filozofiji je već bila svedena na goli minimum. Nakon Aristotela, stvari su otišle toliko daleko da su ljudi zaboravili da se svaka filozofija mora pratiti natrag do mudrosti Misterija. Ono što je došlo kasnije samo je infiltracija apstraktnih izraza, slična konstrukciji slamnatog krova.

Prvi korak naprijed obilježen je Misterijem na Golgoti. Do tog vremena čovjekove sposobnosti, na primjer razum, bile su malo razvijene. Ljudska bića nisu mogla napredovati jer su im umovi bili vezani s osjetilnim organima, i vrijeme kada se um mogao razviti nezavisno još nije bilo na dohvat ruke. Ono što se dogodilo na Golgoti ne može se dohvatiti samo koristeći um. Međutim, kada je Krist napustio materijalni svijet, nastale su bezbrojne kopije Njegova eterskog i astralnog tijela; bilo je suđeno

da budu utkane u tijela ljudskih bića pogodna za širenje kršćanstva. Jedan od njih je bio Augustin, koji je sišao na fizički plan za novu inkarnaciju i želio za sebe formirati novo etersko tijelo. I tada je jedna od kopija eterskog tijela Krista bila utkana u njegovo vlastito etersko tijelo, i tako je za njega postalo moguće u sebi pronaći izvore svoje doktrine o pravom obliku kršćanskog misticizma. Ali jer je primio samo etersko tijelo Krista, njegov ego je bio podvrgnut grešci, i za njega je bilo moguće da podlegne svojim strastima. I tako je Augustin razvio svoj ego, ali također i počinio greške i prošao kroz sve stupnjeve sumnje u pogledu Kristova učenja. Ono što u njemu vidimo je vrsta višeg materijalizma jer su čak i u tim danima ljudi padali u grešku želeći da sve materijaliziraju. Jedino osoba koja se oslobodi te tendencije razumjeti će duhovne stvari. Kada je Augustin konačno pronašao duh kršćanstva u riječima Ivana i Pavla, etersko tijelo Krista je u njemu počelo raditi, jer on govori ne o fizičkom tijelu već o eterskom tijelu, koje je isto ono koje on zove "soma". Govoreći o "osjećaju", referira na astralno tijelo, i govori o egu koji se u njemu može uzdići kroz pročišćenje. Transformaciju astralnog tijela on zove "dočepati se istine", a onu od eterskog tijela opisuje kao "biti radostan i uživati duhovne stvari". Konačno, njegov izraz za najviši stupanj produhovljenosti je "vizija". Spisi Augustina su za nas dobra priprema jer predstavljaju unutarnji razvoj mistika. Može se jasno prepoznati trenutak u kojem on ulazi u duhovni svijet. Augustin je najbolji tumač pavlovih poslanica.

Sada pogledajmo drugog velikog predstavnika kršćanstva: Tomu Akvinskog. Uspoređujući ga s Augustinom, vidimo da on nije bio uhvaćen u greške Augustina i da, počevši od godina njegova djetinjstva, nije doživio sumnju ili nedostatak vjere. To nije iznenađujuće jer prosudbe i uvjerenja prebivaju u astralnom tijelu, a Kristovo astralno tijelo je bilo utkano u njegovo vlastito. Usađivanje bilo kojeg principa u ljudsko tijelo može se odviti jedino kada vanjski događaj promijeni prirodni tijek stvari. Kada je Toma bio još dijete, u blizini je udario grom i ubio njegovu malu sestru. Taj naizgled čisto fizički događaj učinio ga je pogodnim da u vlastito astralno tijelo primi ono od Krista.

Tomizam se poklapa s vremenom kada se ljudski um kao što znamo počeo razvijati. Najjači impuls za taj formativni proces dolazi od arabizma, istinski intelektualne znanosti. Dok su prije stari mudraci znali zato što su mogli zuriti direktno u duhovni svijet, nova filozofija je dobro mogla koristiti Aristotela jer je on bio jedan od prvih velikih mislioca koji su davali prednost intelektualnom radu pred mudrošću Misterija. Ovi potonji su potpuno nestali s čisto intelektualnim špekulacijama arabizma. Takve špekulacije bi u najboljem slučaju kulminirale u panteizmu racionalnih koncepata, ali on nije mogao pojmiti više od te ideje jedinstvene cjeline. Sada, Toma je usvojio dostupnu mu intelektualnu znanost, ali je otkriveno znanje ostavio netaknuto i koristio dijalektiku da bi ga razumio.

Novi zavjet sadrži sve od objavljenog znanja, tako je Toma samo morao dodati fino poliranu znanost objašnjenjima. Skolastika, koja ovih dana nije mnogo na cijeni, učinila je tu intelektualnu znanost mogućom; ali koristeći progresivnu dijalektiku, Toma je za ljude napravio mogućim da se opet uzdignu do božanske ideje. Skolastika dolazi od grčke *scole* i stoga znači "obraćati pažnju", ali je bila pogrešno prevedena kao *scuola*, škola. Sustav skolastike je bio najsavršenija mreža logike, i ona je Tomi omogućila da ponovno promišlja pred-stvaralačke božanske misli, oslobođene greške

i obmane kakve mogu biti zamišljene jedino u samostanskoj odvojenosti daleko od buke svijeta.

Ljudska bića žele shvatiti brzo, usvojiti ideju i učiniti je vlastitom, i sve pojednostaviti. Ali božansko nije tako jednostavno! S Tomom Akvinskim ljudska misao se uzdiže u nove visine. Bijući ne manje mistik nego skolastik, Toma nam je mogao dati tako živopisne opise, slične onima vidovnjaka Dionysiusa Areopagite [Napomena 34] jer je on vidio duhovne hijerarhije i tako je mogao riješiti najteže probleme tijekom njegovih dugih noćnih meditacija ispred oltara. Prema tome, u njemu nalazimo kombinirane kvalitete mistika i briljantnog mislioca koji nije pod utjecajem osjetila. Ni jedan važan koncept nije dodan nakon njega, čak ni izraz “evolucija”, koji se, usput rečeno, može naći već u spisima Aristotela i možda je tamo čak i bolje opisan.

Već smo prije rekli da Novi zavjet sadrži sve. Posebno, također sadrži i sjeme misticizma, i vidjeli smo kako je to sjeme zrelo i kako su beskonačna blaga iskopana u Evanđelju. Sada, imamo teozofiju; kasnije će biti drugih duhovnih valova, i u evanđeljima će biti nađena nova blaga. Otkrivenje Ivana zaključuje budućnost Zemlje.

Danas sam vam pokušao pokazati kako je oslobođenje intelekta bio prvi stupanj kršćanstva. To je samo jedan list, ali i drugi će rasti na moćnom stablu kršćanstva, jedan za drugim. Cvjetanje će biti ukupna ljepota Zemlje, obnovljene preko kršćanstva, a plod će biti novi svijet za koji je današnja Zemlja priprema.

Kao što je Krist podučavao, još podučava, i podučavati će do kraja, Njega mogu naći oni koji Ga traže.

PREDAVANJE VI

PRILIKOM POSVETE OGRANKA FRANJO ASIŠKI

Malsch, 6 travnja 1909

Danas smo se okupili za svečanost posvećenja našeg antropozofskog ogranka u Malschu. Premda je ova „sekcija“ našeg Društva već neko vrijeme u punom pogonu, tek smo danas mogli službeno slaviti njeno otvorenje.

Mnogi naši antropozofski prijatelji su došli na ovu proslavu uz najrazličitijih krajeva u kojima se šire naše antropozofske stremljenja. Došavši ovdje, pokazali su želju da ujedine njihove antropozofske osjećaje i misli s onima od ozbiljnih i marljivih ljudi u ovoj grupi. Netko bi mogao reći da je ova grupa ljudi bačena u ove udaljene planine, ali okruženi svom ljepotom, veličinom, i plemenitim silama prirode, oni će uspješno razvijati antropozofski život. Oni od vas koji su mogli razgledati okolo u blizini ove gostoljubive kuće u Malschu primijetiti će da je mnogo napravljeno za njen vanjski izgled, kao da su odgovorni ljudi željeli reći izvana da će duhovni život kojim smo svi mi inspirirani naći poseban izraz na ovom predivnom mjestu.

Pogledajmo natrag na skromne početke našeg antropozofskog života pri osnivanju naše njemačke sekcije, u koju je ova sekcija u Malschu sada uključena. U to vrijeme smo počeli s malom grupom ljudi duhovno znanstvenih entuzijasta. Zatim, dok gledamo događaje kao što je ovaj danas i promatramo veliki broj duša koje su s nama ujedinjene u duhovno znanstvenim osjećajima i sentimentima, možemo biti zadovoljni s zadnjih nekoliko godina naših stremljenja.

Obitelj Stockmeyer nije štedjela napora da pomogne u razvoju duhovnog života na ovom predivnom komadu zemlje iako su duhovi prirode jasno pomogli njihovim naporima. Također, ova obitelj mora naći veliko zadovoljstvo vidjevši koliko je istinskih i pravih prijatelja požurilo na ovo gostoljubivo mjesto, i siguran sam da se svi antropozofski prijatelji mogu s pravom nazvati istinski i pravi prijatelji. To je tako jer antropozofija mora iznad svega biti istina u našim srcima, a istina je iskrena. Antropozofija, dakle, mora biti iskrena; i antropozofsko prijateljstvo je izraženo vašim sudjelovanjem u ovakvoj svečanosti posvećenja. Sve mora biti prožeto iskrenošću jer nas iskrenost u prijateljstvu ujedinja s onima koji su tako marljivo radili tako da bi i ovdje, također, nastala radna sfera antropozofske aktivnosti. Srca onih koji će doći ovdje biti će ispunjena zahvalnošću za napore obitelji Stockmeyer, koja može biti sigurna u našu doista iskrenu antropozofsku zahvalnost.

S druge strane, sam uspjeh ovakve svečanosti posvećenja s toliko mnogo prisutnih duša pokazuje da je znanost duha u naše vrijeme snažan magnet za čovjekova nastojanja, i ovakvom prigodom također može biti prikladno reći da sigurno možemo gledati izvan prostorija koje nas, okružene duhovima predivne prirode, danas ograđuju i pogledati na ostatak svijeta. Moguće je reći da se život i nastojanja znanosti duha danas pojavljuju kao fenomen čije postojanje je rezultat unutarnje nužnosti. Stvarno, to je kao da se mnoge stranice u knjizi o životu starih kultura, koje

su održavale europsko i zapadno čovječanstvo tisućama godina i dale mu sigurnost i snagu za život, sada počinju sušiti i ljudskim srcima pojavljuju hladne i beživotne. To je razlog zašto danas vidimo čežnju za duhovno-znanstvenim istinama u mnogim područjima života. Ja, pošto mi je dopušteno da vam ovdje govorim, osjećam nešto kao buduću snagu na djelu zbog onog što se događa oko mene u posljednjih nekoliko dana.

Ovdje smo okruženi zelenim stablima, pupajućim životom prirode, i također s veličanstvenom sunčevom svjetlošću koja nas benevolentno obasjava na ovom posvećenju budući da sve oživljava i prožeto je duhom. Ovo je, dakle, idealno mjesto da se prenesu riječi naših velikih nagovještaja nove mudrosti, Učitelja mudrosti i Harmonije osjećaja.

Poteklo je nekoliko dana od kada mi je bilo dopušteno da u istom duhu govorim na ciklusu predavanja u Rimu, i taj događaj mi je simbolizirao to kakav su magnet duhovne težnje. Govorio sam onima koji duhovno znanstvene težnje njeguju u svojim srcima, ali njihove težnje su povremeno još uvijek prilično nedefinirane. Ipak mjesto gdje sam govorio izgledalo je drugačije, i to je bilo na tlu na koje su ulazili samo kardinali u potrazi za duhovnim nastojanjima ili drugi koji su radili iz uvjerenja o najpozitivnijem i pravovjernom katolicizmu. I tako je zrak u prostorijama, u kojima se obično ne objavljuje ništa osim službene poruke iz pravovjernog središta u Rimu, odjekivao slobodom duhovno znanstvenog pogleda na svijet.

To nam pokazuje da premda se slobodni suvremeni duhovi ovih sjevernih zemalja osjećaju više privučeni antropozofiji, mogu ipak gledati s određenim zadovoljstvom na duše koje teže pobjeći od stare, željezom oklopljene pravovjerne tradicije. To je sigurno dobar nagovještaj duha vremena da je moguće govoriti slobodno i iskreno o antropozofskim istinama na teritoriju koji je dosada bio rezerviran za kardinale, i to slobodno kao što bi to bilo moguće na sjeveru. Jer ono što je prije rečeno vrijedi svugdje: antropozofija je iskrenost; i gdje duše za njom imaju potrebu i poziv je upućen, antropozofija će ga slijediti. No ni u jednom trenutku antropozofija neće ni najmanje odstupiti od globalnih pouka koje nadahnjuju njene objave, samo radi uzimanja u obzir što ih teritorij na kojem su izjave dane može učiniti svrsishodnim.

Gdjegod je proglašena antropozofska istina i gdje je njegovan duhovni element koji kroz nas pulsira, tamo naša poruka mora biti dostavljena u svijetlu iskrenosti, čak i ako je još okružena mislima onih koji mrze antropozofiju. Međutim, usred onih koji mrze antropozofiju postoje duše koje, više ili manje svjesno, teže za svijetlom antropozofije. A posebno jak kontrast kao onaj što sam ga doživio tijekom proteklih četrnaest dana može nam pokazati kakav je jak magnet antropozofski život.

Promatranje naše neposredne sadašnjosti uči nas ta je ta antropozofska sila sada dovoljno snažna da opravda našu radost i zadovoljava nadu da će sada mala sjemenjača u budućnosti izrasti u moćno stablo. Kao teozofi, mi smo danas u istom položaju u kakvom je čovječanstvo bilo tijekom drevnog atlantskog vremena. I baš kao što je od tog vremena život postao različit, tako će se opet promijeniti u budućnosti, sve do vremena nakon katastrofe. Sada će se pred našim dušama pojaviti široka perspektiva.

Prisjetimo se sličnog pokreta u zadnjoj trećini atlantske epohe koji je počeo mali baš kao i naš. Atlantski život duše, koji je u mnogo pogleda još bio vidovit, tijekom tog vremena je dosegnuo visoku točku, ali još nije imao svijest o sebi, snažan osjećaj "Ja". Umjesto toga, Atlantidani su imali određenu mogućnost vidovitosti a također i određene magijske snage, i to im je omogućilo da gledaju u duhovni svijet. Oni koji su napredovali do vođa te civilizacije bili su oni koji su bili najспособniji zuriti u duhovni svijet na stare načine i donijeti najviše znanja iz astralnih oblasti. Ta vidovitost je malo po malo nestajala; u stvari, čovječanstvo ju je potpuno moralo izgubiti da bi steklo svijest o sebi u fizičkom svijetu. Ali je sigurno da je vidovito znanje u zadnjoj trećini atlantskog doba doseglo poseban vrhunac.

Sjetiti ćete se tehnoloških postignuća Atlantidana. Oni su letjeli iznad zemlje u malim vozilima — blizu zemlje jer je atmosfera bila zasićena gustim formacijama magle. Pogonili su njihova mala vozila preko tog mora zraka i vode s energijom izvedenom iz ključajućih biljaka. Vodeći kreatori te tehnologije mogu se usporediti s današnjim industrijskim čarobnjacima koji konstruiraju ingeniozne strojeve iz beživotnih sila. A oni Atlantidani koji su mogli najviše prenositi iz duhovnog svijeta mogu se usporediti s današnjim vodećim učenjacima i prirodoznanstvenicima.

Međutim, unutar tog atlantskog čovječanstva počeo je evoluirati dio ljudi koji su imali samo minorne vidovite sposobnosti, ali su imali sposobnost vanjski svijet promatrati s ljubavlju. U tim ljudima se mogu promatrati prvi rudimentarni počeci aritmetike i računanja, ali njihovo učešće u velikom napretku atlantske industrije — konstrukciji sve moćnijih strojeva za to more zraka i vode — bilo je vrlo ograničeno. I tako se razvila mala, beznačajna grupa ljudi u zadnjoj trećini atlantskog perioda koji su, na neki način, bili prezirani zbog njihova relativnog nedostatka vidovnjačkih moći i njihove nemogućnosti da sudjeluju u toj velikoj industriji. Međutim, ta grupa ljudi je pripremila put za gledanje i znanje koje je danas rasprostranjeno, način gledanja i znanja na koji je vanjski svijet danas tako ponosan pošto se razvio na tako jednostran način.

Oni vođe atlantske civilizacije koji su ovladali svime što se moglo znati sa stajališta atlantske svijesti, uključujući tehnologiju, zamišljali su tehničku ideju, prema kraju atlantskog doba, koja je u moderna vremena postala potpuno produktivna. Možemo je usporediti s jednom drugom mjerom napretka u naše vrijeme koja će se prenijeti u slijedeću katastrofu. Za vrijeme zlatnog doba, Atlantidani su imali vozila koja su se kretala kroz zrak koji je bio jako izmiješan s vodom. Međutim, kasnije, kada je njihova kultura već bila u stanju opadanja, također postaje nužno ploviti vodom, i to je vodilo zadnje kulturalne rase atlantskog doba najprije da obuhvate i zatim realiziraju ideju o plovidbi i osvajanju mora. Ta velika ideja atlantskog doba ne samo prolaska zrakom već također i plovidba oceanskom vodom bila je posve senzacionalna ideja koja je postala stvarnost s zadnjim atlantskim rasama. Nakon dugih pokusa plovidbe vodom, uspjeh je došao u vrijeme kada je atlantska kultura već bila u opadanju.

Oni odgovorni za ovaj ogroman napredak nisu bili i oni koji mogu biti regrutirani za zadatak prenošenja baštine aktualnog duhovnog života iz atlantskog doba u naše vlastito vrijeme. Preciznije, taj zadatak je bio rezerviran za obične i jednostavne ljude jer su oni bili prvi koji su bili obdareni sposobnošću da se povežu s fizičkim svijetom.

Bili su oni čije vidovnjačke sposobnosti su, premda najviše pogoršane među raznim grupama naroda, još bile odgovarajuće za one koji su bili glasnici iz duhovnog svijeta. Ti ljudi su, prezirani od velikih učenjaka i izumitelja, bili okupljeni od eminentnog posvećenika koje zovemo Veliki posvećenik proročišta Sunca. Ta mala skupina se sastojala od ljudi koji su najmanje sačuvali njihove tehničke sposobnosti i koji su prezirani od vođa i velikih učenjaka i izumitelja. Ipak, upravo su oni bili oni koje je Veliki posvećenik proročišta Sunca vodio od Zapada na Istok, preko Europe i u Aziju. I to je također mala grupa ljudi koja je utemeljenje post-atlantske kulture učinila mogućim.

Najbolje od onog što je kasnije razvijeno od raznih kultura, moćno stablo post-atlantskog znanja i mudrosti, emaniralo je od potomaka prezrenih jednostavnih ljudi iz atlantskog doba. Iznad svega, još je nešto emaniralo iz sredine potomaka tih skromnih ljudi. Postavimo vanjske događaje rame uz rame s unutarnjim događajima naše evolucije. Pogledajmo veliku senzaciju atlantskog doba kada je sporedna radna grupa, čiji nasljednici su bili Feničani, izumila navigaciju. Što je postignuto tim izumom?

Trebamo se samo sjetiti velikih događaja od početka modernih vremena, kao što su velika istraživačka putovanja Kolumba i drugih moreplovaca, koja ne bi bila moguća bez navigacije i izuma broda, i vidjeti ćemo kako je ovo senzacionalno otkriće vodilo postupnom osvajanju fizičkog plana na Zemlji. Post-atlantski ljudi su bili ograničeni na mali radijus aktivnosti, ali preko izuma brodova krug koji opisuje Zemlju postao je zaokružen tako da sada imamo gotovu konfiguraciju fizičkog plana. I dakle, senzacionalno otkriće atlantskog svijeta doseže u naše vrijeme i potiče daljnji napredak na fizičkom planu.

Međutim, najveća pobjeda u atlantskom dobu emanirala je od nasljednika te grupe običnih ljudi okupljenih oko Velikog posvećenika proročišta Sunca. I kada su ti nasljednici, preko vlastitog razvoja, pripremili indijsku, perzijsku, egipatsku, grčko-latinsku, i našu kulturu, Zemlja postaje sposobna dati građu u kojoj Krist može biti rođen. Prema tome, najveći duhovni događaj i djelo post-atlantskog doba imao je svoj početak u ljudima koji su pripadali najprezrenijim ljudskim bićima u očima vođa atlantske civilizacije, i taj je događaj doveo do ogromnog duhovnog napretka koji podržava i održava sav duhovni život u našem vremenu — tka kroz njega i čini ga produktivnim.

Događaji u Atlantidi se podudaraju s onima u naše vrijeme. Budući da su začeci čovjekove sposobnosti da radi aritmetiku i da broji bili prisutni na Atlantidi, možemo prepoznati kako su te sposobnosti danas unaprijeđene čudesnim osvajanjem fizičkog plana i kako su dovele do raznovrsnog tehničkog napretka. Također vidimo kako su veliki pronalasci i otkrića danas dosegнули kulminaciju, na neki način, primjenjujući one snage koje su bile u začetku kod male grupe prezrenih ljudi u atlantsko vrijeme. Ono što je tada bilo vidovito znanje danas je znanje o prirodi i o fizičkom svijetu. Također postoji i sličnost između duhovnih vođa atlantske civilizacije i današnjih prirodoznanstvenika i učenjaka. S druge strane, klasa običnih ljudi postoji svugdje — bez obzira koje položaje njeni članovi mogu imati u svijetu, čija srca su ispunjena moćnim magnetom koji nas privlači duhovnom životu, baš kao što su ljudi Atlantide bili privučeni životu u kojem su se mogli razviti vanjske sposobnosti za fizički plan.

Unatoč ovim sličnostima, postoji i izvjesna razlika između moderne i drevne situacije. U onim starim danima, zadnji ostaci vidovitosti još su bili prisutni u ljudima tako da su oni mogli promatrati Velikog posvećenika. Na neki način, stvari su za ljudska bića danas teže kada je poziv iz duhovnog svijeta upućen jednako maloj grupi ljudi, nešto što označavamo kao poziv Učitelja mudrosti i Harmonije osjećaja. Ali pošto su ljudi danas smješteni na fizičkom planu, i Učitelji mudrosti i Harmonije osjećaja su isprva nepoznati toj maloj jezgri ljudskih bića koja se kristalizirala iz mase ljudi. Kao što možemo zaključiti iz činjenica sadašnjeg vremena, ova mala grupa osjeća u svojim srcima da postoji tako nešto kao što je nova duhovna poruka koja bi trebala imati utjecaja na budućnost baš kao što je poruka u ranijim dobima imala utjecaja na sadašnjost. Ta ljudska bića koja danas dolaze iz svih okruženja i koja možemo naći svugdje, pravi su teozofi jer u svojim srcima nose težnju za duhovnim životom koji bi trebao postaviti temelj za buduće kulture. Pravi teozofi se pojavljuju u naše vrijeme — baš kao što se mi sada susrećemo sa senzacionalnim otkrićem sličnom onom u atlantskom dobu.

U drevna vremena voda je osvojena preko najvišeg tehnološkog procesa; isto vrijedi danas u slučaju zraka. Ovo osvajanje će se, naravno, protegnuti u kasniju epohu. Ali baš kao što su u naše vrijeme brodovi doveli do ovladavanja samo fizičkim planom, tako će zračni brodovi koji će voditi ljudska bića u atmosferu i dalje, osposobiti pilote da nađu samo materiju — materijalne stvari. Priznajem, biti će osvojene nove oblasti na fizičkom planu, i to će biti korisno za vanjski svijet. Međutim, unutarnji duhovni život se rađa u srcima onih koji se osjećaju duhovno ispunjenima obećanjem da će u budućnosti moći gledati u duhovni svijet, a biti svjesni sebe.

Pogledajte na život i tamo ćete naći naše vođe civilizacije, stupove vanjske kulture, aktivne kao izumitelji i pronalazači, kao učenjaci i prirodoznanstvenici. Oni gledaju s podcjenjivanjem i omalovažavanjem na malu grupu kao što je ova okupljena danas ovdje koja se ustanovljava kao novi nositelj kulture i koja svoje članove ujedinjuje s drugima u duhovno znanstvena udruženja. Događaji iz drevnog atlantskog doba se ponavljaju.

Međutim, kada duhovni život dotakne vaša srca s tolikom snagom da se dostojno možete usporediti s onima koji su bili okupljeni oko Velikog posvećenika proročišta Sunca, tada ćete vi biti nositelji duhovnog života u kasnijim dobima. Osim nuđenja čovječanstvu vanjskih, materijalnih, i tjelesnih stvarnosti, takav bi život također učinio mogućim obnovljeno uranjanje u duhovni svijet. Premda je u drevna vremena Veliki posvećenik okupio ljudska bića oko Sebe, danas Učitelji mudrosti i Harmonije osjećaja ispunjavaju sličnu ulogu i odašilju svoj poziv vama. Ako osjećate vašu misiju u smislu povijesti, tada će vaša srca postati dovoljno jaka da izdrže sav podsmijeh i prezir koji takozvani stupovi civilizacije izvana bacaju na znanost duha. I ako u tom duhu shvaćate vašu misiju, tada će vaše misli biti jake i svaka sumnja koja izvana može odjekivati u vašim dušama neće vas moći potresti u vašem uvjerenju. Vaše misli će biti duhovno pročišćene samom silom koja može proizaći iz takvog znanja o našoj misiji. Čak i ako moramo razmotriti tisuće godina i utemeljiti dalekosežne ideale, to je vrijedno truda jer kada su takvi ideali utemeljeni, život je preobražen, a kada su odsutni, život je umro. Ideali se preobražavaju u snagu trenutka čak i ako su bili uzeti

iz ogromnih vremenskih perioda i mogu činiti da osoba koja se s njima slaže izgleda nekako sitno i potišteno. Biti ćete snažni i za najbeznačajniji zadatak ako ste svoj ideal sposobni izvući iz najuzvišenijih visina. To će učiniti da budete čvrsti kada oni koji vladaju svijetom s njihovom erudicijom s omalovažavanjem i prijezirom govore o malim duhovno znanstvenim udrugama gdje sjede oni ljudi koji „ne žele ići ukorak s suvremenom kulturom“. O da, žele ići ukorak, i također znaju cijeniti postignuća vanjskog, fizičkog svijeta, ali također znaju da baš kao što tijelo ne može biti bez duše, ni vanjska kultura ne može postojati bez duhovnog života.

Baš kao što su se gore okarakterizirana prezrena ljudska bića okupila oko Velikog posvećenika i nakon pokoljenja učinili egzistenciju Krista na Zemlji mogućom, tako i antropozofski pokret mora omogućiti cjelovito shvaćanje Krista. Krist je sišao na Zemlju u četvrtom velikom dobu, i oni koji ga žele razumjeti u cijelosti to će moći napraviti s antropozofskog gledišta.

Zašto ljudi koji su ranije bili hranjeni pozitivnim, pravovjernim religijama, dolaze do duhovne znanosti kao da reagiraju na nedefiniranu težnju u njihovoj svijesti? Zašto slušaju antropozofsku poruku kada su prije slušali samo Vatikan? Zašto? Je li danas još uvijek dopustivo reći da antropozofija postoji samo za one koji gledaju na najveći duhovnu činjenicu našeg doba— Krist impuls — s ravnodušnošću? Što ljudi koji nam dolaze trebaju od nas? Žele da im kažemo tko je Krist bio i što je izvršio! Dolaze k nama jer im oni koji danas sebe smatraju privilegiranim nositeljima Krist-imeni ne mogu reći tko je Krist bio, dok antropozofija može. Današnji kulturalni vođe koriste poricanje Krista da se suprotstave vanjskoj tradiciji koja emanira iz raznih religija, ali ne mogu učinkovito izazvati utemeljene religijske pokrete na samrti. Oni koji ne znaju što veliki Krist jest, oni koji poriču Njegovu duhovnost neće biti pandan niti starim religijskim pokretima. Jedino duhovni pokreti koji se smjeste usred onih koji polažu ekskluzivno pravo na Krist-ime, pokreti koji znaju kako izraziti pravu bit Krista čak i onima koji bi željeli čuti suprotno, ljude će privući njihovoj stvari samo oni pokreti koji budućnost nose u svojim srcima. Drevni religijski trendovi će se pokazati jačima od sveg religijskog nihilizma.

Mi ne zamišljamo antropozofski život u sitničavom, dogmatičnom smislu, niti ga želimo obuhvatiti uz pomoć pojedinih načela i maksima, već radije prepoznajući i shvaćajući misiju i zadatak našeg vremena. Mi na takav način želimo obuhvatiti antropozofski život da nam se obraća pravi duh našeg vremena i da najznačajniji događaji našeg post-atlantskog doba mogu biti izraženi kroz riječi antropozofije. Ako ove riječi nisu samo recitirane već radije stavljene u praksu kao izraz duha našeg vremena, postati će dinamička snaga života u našim dušama, i to će učiniti da ljudi razumiju što antropozofski život jest.

Kada to zaista osjećamo, postajati ćemo sve jači, i novostečena snaga će nam pomoći da naš ideal snažno obuhvatimo. Tada ćemo znati kako taj ideal može biti opravdan, bez obzira da li se to događa u okruženju gdje stara kultura žudi za novim sadržajem, ili u ovom okruženju ovdje, gdje priroda i veličanstvene, duhom obdarene blistave sunčeve zrake oko nas okružuju ono što dnevni naponi antropozofije postignu. Ponovno ćemo naučiti prepoznati duh unutar tih sunčevih zraka i znati da kada je Sunce zašlo, duh koji boravi u njemu će pogledati u naša srca. Također ćemo znati što znači promatrati Sunce i njegov duh u ponoć, i shvaćajući što taj duh jest,

vidjeti ćemo kako je sišao i kako je sada ujedinjen s najvišim impulsima našeg doba. Nužno je da čovječanstvo razumije Krist-impuls i da može reći tko je Krist bio. Takvo razumijevanje je tek na početnim stupnjevima, ali direktno razmjerno njegovom sve većem duhovnom uvidu, čovječanstvo će postepeno razumjeti kako je Krist-impuls prodro u ovo zemaljsko zdanje.

Osjećati na ovaj način pri posvećenju ogranka našeg pokreta posebno je prikladno kada su članovi, kao što je ovdje slučaj, bili ujedinjeni u izrazu iskrene želje da ovaj ogranak nazovu po Franji Asiškom, čiji život je obavijen dubokom duhovnom tajnom.

Kada je Krist sišao na Zemlju, obavio je Sebe s trostrukim fizičkim, eterskim, i astralnim tijelom Isusa od Nazareta i tri godine živio u tom plaštu kao Krist, Duh-Sunca. S obzirom na Misterij Golgote, Krist je sišao na Zemlju; ali osim onog što vam je svima poznato, još nešto posebno se dogodilo na temelju činjenice da je Krist boravio u tri tijela Isusa od Nazareta, posebno astralnom i eterskom tijelu. Nakon što je Krist odbacio tijela Isusa iz Nazareta, ona su još bila prisutna kao duhovna supstanca u duhovnom svijetu, ali umnožena u velikom broju kopija. Ona nisu nestala u svjetskom eteru ili u astralnom svijetu, već su nastavila živjeti kao identične slike. Baš kao što se sjeme biljke, jednom zakopano u tlo, ponovno pojavljuje u mnogim kopijama prema misteriji broja, tako su i kopije eterskog i astralnog tijela Isusa od Nazareta bile prisutne u duhovnom svijetu. I u koju svrhu su bile prisutne, s obzirom na okvir duhovne iskoristivosti? Bili su tamo da budu sačuvana i služe ukupnom napretku ljudske rase.

Jedna od prvih osoba koja je imala koristi od blagoslovljene činjenice da su kopije Isusova eterskog tijela bile prisutne u duhovnom svijetu bio je Sv. Augustin. Kada se je nakon ranijeg utjelovljenja ponovno spustio na Zemlju, nije bilo utkano bilo koje etersko tijelo u njegovo vlastito, već kopija eterskog tijela Isusa od Nazareta. Augustin je imao vlastito astralno tijelo i ego, ali njegovo etersko tijelo je bilo isprepletano sa slikom eterskog tijela Isusa. Morao je raditi kroz kulturu njegova ega i astralnog tijela, ali kada je našao put do eterskog tijela, shvatio je velike istine koje nalazimo u njegovim mističnim spisima.

Mnoga druga ljudska bića od šestog do devetog stoljeća su imala kopiju eterskog tijela Isusa utkanu u njihova vlastita eterska tijela. Mnogi od tih pojedinaca su zamislili kršćanske slike koje će kasnije biti slavljene u umjetnosti u formi Madone ili Krista na Križu. Oni su bili kreatori religijskih slika koji su doživjeli u sebi ono što su doživjeli ljudi koji su živjeli u vrijeme Misterija na Golgoti.

U razdoblju koje se proteže od jedanaestog do petnaestog stoljeća došlo je vrijeme kada su kopije astralnog tijela Isusa od Nazareta bile utkane u astralna tijela određenih utjelovljenih duša. Od jedanaestog do četrnaestog stoljeća mnoga ljudska bića, na primjer Franjo Asiški i Elizabeta od Thuringena, imala su otisak astralnog tijela Isusa od Nazareta utkana u njih dok su njihova vlastita astralna tijela — izvor njihova znanja — bila formirana tijekom utjelovljenja. To je omogućilo tim pojedincima da objave velike istine Kršćanstva u obliku prosudbi, logičkih konstrukcija, i znanstvene mudrosti. Ali, još k tome, također su mogli doživjeti osjećaj nošenja astralnog tijela Isusa od Nazareta unutar sebe.

Vaše će oči biti otvorene ako sebi dopustite da posredno doživite svu poniznost, odanost, i kršćansku ljubav koja je bila dio Franje Asiškog. Tada ćete znati kako gledati na njega kao na osobu sklonu da pravi greške — jer je posjedovao vlastiti ego — i kao na velikog pojedinca jer je unutar vlastitog astralnog tijela nosio kopiju astralnog tijela Isusa od Nazareta. Svi ponizni osjećaji, duboki misticizam, i duhovni život duše Franje Asiškog postaje shvatljiv ako poznajemo ovu tajnu njegova života.

Imajući takvo znanje, našim unutarnjim okom možemo vidjeti da budućnost ovog novog ogranka nagoviješta na dobro čim se uspinje pod svijećom vodiljom tog velikog pojedinca, jer oni koji su, kao Franjo Asiški, primili milost i poziv da vode kršćansko čovječanstvo na Zapadu uvijek će pustiti da njihovo duhovno svijetlo svijetli u oblasti duhovne aktivnosti. I posebno ako ovaj ogranak Franjo Asiški radi u istinskom duhovnom smislu, sloga misli i osjećaja ovog ogranka biti će odraz harmonizirajućeg svijetla Franje Asiškog, kojeg je on primio kao dar milosti, kako smo prije spomenuli, stapanjem njegova vlastitog astralnog tijela s kopijom astralnog tijela Isusa od Nazareta. Nešto od tog svijetla će zračiti u samom ovom ogranku.

Puštajući takve perspektive da se uvijaju našim unutarnjim okom, mi koji smo se danas okupili u ovom skromnom ogranku u svrhu njegova posvećenja kada otiđemo iza sebe ćemo ostaviti prave osjećaje. Pogledajmo svijetlo Franje Asiškog; ponesimo sa nama ono što u ovom trenutku može biti upaljeno, i sjetimo se sutra ovog ogranka. Radeći tako, naši osjećaji i misli će nevidljive lebdjeti nad ovim ogrankom Franjo Asiški, tako da impulsi koji se gore bore odozdo mogu dokazati da su vrijedni svijetla koje u naše duše sije izvana. U takvom trenutku postajemo svjesni činjenice da smo ovdje da bi zajedno radili za prave i istinske mjere napretka u našem post-atlantskom dobu. Zsigurno, kada su osnivači ovog ogranka osjećali potrebu da ga nazovu po Franji Asiškom, njihove duše su morale osjetiti nešto od velikog napretka.

Koja je bila najodlučnija prekretnica naše cijele evolucije? To je bilo vrijeme kada je Krist sišao na Zemlju. Vratimo se šest stotina godina natrag od tog događaja i zatim usporedimo Zemlju s onim što je bila šest stotina godina nakon Krista, razdoblje u rasponu od tisuću i dvjesto godina. Najprije, pogledajmo na Buda, koji je živio šest stotina godina prije Krista. U njemu vidimo osobnost takve veličine da bi riječi divljenja bile suviše. Naročito, pogledajmo trenutak u kojem je izveden u život, ali ne u život koji je želio živjeti. Razmotrimo kako najprije sreće bespomoćno dijete i kako iz tog iskustva opaža da na putovanju koje ljudska bića počinju rođenjem postoji patnja. I ugledavši bolesnu osobu, kaže sebi, “Ne samo da u svijetu postoji patnja, već su ljudska bića na ovom planu također podložna bolesti”. Vidi staru osobu koja više ne može micati svoje udove i kaže sebi, “Starenje uključuje patnju”. I kada vidi leš, pogled na njega dočarava u njemu percepciju da je smrt patnja. Još jedna percepcija je da odvajanje od voljene osobe stvara patnju, kao u slučaju kada je netko ujedinen s osobom koju ne voli. Konačno, ne dobiti ono što se želi također je patnja.

To je, dakle, učenje koje se proširilo kao učenje Bude, nekih šest stotina godina prije Krista. Fiksirajmo u našim umovima trenutak kada Buda zakorači u svijet, vidi leš, i stoji licem u lice sa smrću. Šest stotina godina nakon događaja na Golgoti po prvi puta je nastala jedna određena slika: slika križa s lešom Spasitelja kako na njemu visi. Tisuće ljudi su bile tamo da ga pogledaju. Sada, kada je Buda gledao na leš, za njega je to bila personifikacija sve patnje na Zemlji. Vjernici kršćanske zajednice šest

stotina godina nakon Krista bi gledali na leš i vidjeli ga kao pobjedu svakog duhovnog života nad smrću, potvrdu blaženstva. I tu vidimo kako je odana zajednica gledala na mrtvo tijelo šest stotina godina prije Krista, i zatim šest stotina godina poslije događaj na Golgoti.

Što nam Krist-događaj može reći o ostalim izjavama o patnji? Da li je rođenje patnja, kako se Buda izrazio? Gledajući Krista na križu, dio čovječanstva koji Ga stvarno razumije će reći, “Kroz rođenje stupamo u egzistenciju – egzistenciju koja je bila dostojno utočište Krista. Rođeni smo u život u kojem se možemo ujediniti s Kristom”. Na isti način, bolest nije patnja ako se razumije Krista. Ljudi će preko Krist-impulsa morati shvatiti što, s duhovnog stajališta, stvara zdravlje. Bolesti će se liječiti duhovnim putem kroz najdublji, kristijanizirani život. Umirući za vanjski svijet, postajemo sigurni da je blago stečeno u vezi s Krist-impulsom preneseno u svaki drugi život. Kroz pobjedu Krista, smrt nam se čini kao most koji vodi u duhovni svijet, i kroz Krist-impuls učimo shvatiti značenje smrti za taj duhovni svijet.

Također, nije više moguće reći da odvajanje od predmeta nečije ljubavi stvara patnju objekta jer će nas moć Krista ujediniti, kao jednu dušu s drugom, sa svime što želimo voljeti. Nadalje, snaga Krista će vezati zajedno one koji se vole. Patnja koja može doći preko odvajanja onih koji se vole prevladana je preko Krista.

Naučimo voljeti sve ljude, neka naše tumačenje svijeta bude da biti ujedinen s onim što se ne voli znači patnju. Točnije, naučimo voljeti svako stvorenje u njegovu vlastitu pravu, i kada naši duhovni izvori počnu teći, naše želje će biti pročišćene na takav način da možemo sudjelovati u svemu što su naše duše predodređene da prime, kada su prepreke u fizičkom svijetu jednom eliminirane. I ona duhovna vrela mogu početi teći kroz Krist-impuls. Ljudi koji će biti zadovoljni da preko Krist-impulsa dobiju ono što žele imati će svoje želje pročišćene.

Preko Krist-impulsa novi duhovni život se smjestio do starog duhovnog života. Tako se duboki napredak u duhovnom životu odvijao prije i poslije nego je Krist-impuls izbio na površinu. To se oduševljeno osjećalo od nekog koji se okreće najvatrenijem i najradosnijem poštovaocu i glasniku Krist-impulsa – Franji Asiškom; njegovo ime je, stoga, prikladno za udruženje u kojem će se njegovati duhovni život. Neka to ime bude dobar znamen, i neka se život u ovom ogranku odvija u pravom duhu vremena, prikladni shvaćenom, jer je to nužno za programe koje smo zamislili u našim dušama.

Posvetimo ovaj ogranak našeg pokreta u duhu izraženom prethodnim riječima i pozivajući na blagoslov kojeg smo jučer koristili kada smo prevrnuli zemlju za vanjski hram. Dočarajmo još jednom isti duh tako da dominira i tka u ogranku Franjo Asiški.

Neka se osjećaji onih koji su došli na ovu svečanost posvećenja ujedine s tim duhom i također se na bratski način ujedine s onima koji ovdje rade sa ozbiljnim, antropozofskim naporima tako da duhovni život može klijati usred drveća, šume, klijajućih biljaka ovog sunčanog dijela prirode. Nije važno da li sunčevo svjetlo izvana pokazuje ono što je predivno i veličanstveno u prirodi, ili se vani gomila snijeg, ili su se nadvili debeli oblaci da zamrače vanjsku, fizičku sunčevu svjetlost. U vrijeme kada se priroda obnavlja ili nosi njenu tmurnu odjeću, neka duh višeg života uvijek

prožima one koji će biti uključeni u duhovne aktivnosti, i sada prizovimo taj duh da pomogne ljudskim bićima u ovom ogranku.

S ovime, neka nam se posveti, iz dubine naših srca, ogranak Franjo Asiški s željom da nastavi svoj rad u duhu s kojim je započeo — kroz duhovnu moć Učitelja istine i Harmonije osjećaja koja struji u svaki ogranak. Također neka nastavi rad kroz dobar duh s kojim se ogrnuo nazivajući se po divnom nositelju Krista.

Neka ovaj ogranak nastavi kako je započeo. Dobri duhovi će voditi njegov smjer dok postaje jedno od središta gdje je kultivirana takva vrsta života koju naše vrijeme jasno treba i gdje je zasijano sjeme za potrebe daleke budućnosti. Nadajmo se da će ljude koji će uskoro morati ovdje raditi u samoći osnažiti današnje svečanosti, gdje su mnogi iskreni prijatelji s njima ujedinili osjećaje! Tada će duhovni život njegovan na ovom mjestu teći natrag do svih ljudi uključenih i spojenih s velikom harmonijom antropozofskog života. Misli koje nastaju na ovom mjestu će se susresti s našim mislima, kao što će naše misli teći ovamo iz udaljenih mjesta. Ta harmonija je nešto kao vanjsko odijelo duhovnosti, i duhovnost mora proći kroz ljudsku evoluciju kao duhovni dah zraka ako blagonaklone snage budu vladale nad čovječanstvom.

Neka ovaj ogranak bude posvećen u punom smislu riječi; neka postane polje aktivnosti u koje uvijek možemo smjestiti naše nade s istom ljubavlju i unutaršnjim zadovoljstvom kao u slučaju današnje svečanosti posvećenja.

PREDAVANJE VII

MAKROKOZMIČKA I MIKROKOZMIČKA VATRA: PRODUHOVLJENJE DAHA I KRVI

Köln, 10 travnja 1909

Postoji još jedna inačica ovog predavanja: *Duhovna zvona Uskrsa. I.* Predavanje 7 *Blagdani i njihovo značenje: II Uskrs.*

Goethe, [[Napomena 35](#)] jedan od najnadahnutijih duhova u moderno vrijeme, znao je kako na dirljiv način prikazati snagu i moć uskršnjih zvukova — zvuk uskršnjih zvona. Kada je njegov lik Faust, predstavnik čovječanstva koje stremlji, dosegnuo vanjsku granicu zemaljske egzistencije, on traži smrt. Goethe, međutim, čini jasnim kako zvukovi uskršnjih zvona, slično sjaju samog Uskrsa, mogu pobijediti misao i impuls smrti u Faustovu srcu.

Unutarnji impuls zvukova Uskrsa koji Goethe stavlja pred nas isti je impuls koji se provlači cijelim razvojem čovječanstva. U ne tako dalekoj budućnosti, ljudska bića će shvatiti kroz obnovljenu zadubljenost u duhovne stvari kako naši blagdani imaju namjeru povezati ljudske duše sa svime što tka i živi u univerzumu. Tada će ljudi na novi način osjećati kako se njihove duše s radošću šire tijekom ovih prvih dana proljeća i razumjeti način na koji nas izvori duhovnog života mogu osloboditi materijalnog svijeta i tjeskobe egzistencije koja je vezana za materijalne stvari.

Posebno će tijekom Uskrsa ljudska duša najgorljivije osjetiti kako se u nju izliva nepokolebljiva vjera, što pokazuje da postoji zdenac vječne, božanske egzistencije duboko u svakom ljudskom biću. Ovo vrelo nas udaljava od svih suženja i dopušta nam da budemo jedno s izvorom univerzalne egzistencije bez da izgubimo sebe. U tom izvoru uvijek možemo naći nov život, pod uvjetom da se možemo uzdići do njegova znanja preko prosvjetljenja. Ono što čini pravu bit Uskrsa nije ništa drugo nego vanjski znak kršćanskog misterija, najdubljeg iskustva koje je čovječanstvo ikada imalo. I tako, u ovo doba godine osjećamo to da su vanjske svečanosti i manifestacije Uskrsa bile simbol istina koje su ljudska bića mogla otkriti jedino na početku evolucije, kao i simbol znanja koje im je bilo ekskluzivno dostupno iz dubina Svetih misterija. Slavljenje onoga što zovemo Uskrs bilo je rasprostranjeno kod drevnih naroda, i kada god je bilo slavljeno, izraslo je iz Svetih misterija. I svugdje su takve proslave dočaravale ideju i uvjerenje da život koji se živi u duhu može nadvladati smrt, jer smrt prebiva u materijalnom svijetu. Na koji god način je u drevna vremena duša postala uvjerenjena u ovu istinu, supstanca tog uvjerenja je konačno izvedena iz same jezgre Svetih misterija.

Međutim, napredak ljudske evolucije sastoji se upravo u činjenici da su tajne koje su prije bile poznate samo na svetim mjestima i u misterijskim središtima sada sve više dostupne cijelom čovječanstvu i konačno će postati opće znanje. U današnjim i

sutrašnjim svečanostima ćemo stoga promatrati, i pokušati predstaviti, kako je taj pojam — taj osjećaj — u početku u drevna vremena bio ograničen na nekolicinu ali se tijekom čovjekova razvoja sve više prihvaćao i sada je poznat sve većem broju ljudi. Danas pogledajmo u prošlost tako da sutra možemo opisati osjećaje koje ljudi u naše vrijeme imaju prema Uskrsu.

Naš kršćanski Uskrs je samo jedan od mnogih oblika kako čovječanstvo slavi Uskrs, i što su mudraci čovječanstva morali reći o nadvladavanju smrti kroz život bilo je rezultat najjačih uvjerenja i nastalo je iz najdubljih izvora mudrosti. Ove spoznaje su ugrađene u uskrsne simbole, i nalazimo tri elementa koja su oblikovana da u nama probude razumijevanje Uskrsa, uskrsno slavljenje duha. Predivna i duboka orijentalna legenda kaže nam slijedeće.

Shakyamuni, Buda, bio je veliki orijentalni učitelj koji je mnoge orijentalne religije usrećio dubokom mudrošću. Pošto je ta mudrost izvirala iz prvobitnih izvora duhovne egzistencije, zagrijao je srca čovječanstva i ispunio ih potpunim blaženstvom. Shakyamuni je sačuvao za kasnija doba onu drevnu mudrost božanskog duhovnog svijeta koja je učinila blaženim srca ljudskih bića dok su još mogla gledati u božanski svijet. Buda je imao jednog velikog učenika, Kashyapa-u, koji je mogao razumjeti njegova učenja, dok njegovi ostali učenici više ili manje nisu bili sposobni dohvatiti sveobuhvatnu mudrost koju je Buda podučavao. On je bio jedan od posvećenika najdublje usuglašen s učenjem Bude i jedan od njegovih najvažnijih nasljednika. Legenda nam kaže da kada je bilo vrijeme da Kashyapa umre i kada je, zbog njegove starosti, bio spreman ući u stanje nirvane, otišao je na strmu planinu i skrio se u špilji. Tamo je nakon njegove smrti njegovo tijelo ostalo u stanju truljenja; samo su posvećenici znali njegovu tajnu i lokaciju njegova tijela. Međutim, sam Buda je jednom predvidio dolazak Maitreya-Buddhe, svog velikog nasljednika koji će postati novi učitelj i vođa čovječanstva i koji će, kada dosegne zenit svoje predodređene zemaljske egzistencije, potražiti spilju obasjanog Kashyapa da dodirne njegov neprolazan leš s desnom rukom. Tada će s nebesa doći vatra u kojoj će tijelo Kashyapa biti preneseno u duhovni svijet.

Sam stupanj u kojem se orijentalna legenda razlikuje od onoga što znamo kao sadržaj priče o Uskrsu daje nam šansu da dođemo do dubljeg razumijevanja Uskrsa. Jedino postepenim pristupom možemo doći do prvobitne mudrosti sadržane u ovoj legendi. Možemo početi pitajući zašto Kashyapa — za razliku od Spasitelja u kršćanskom izvješću o Uskrsu — ne nadvlada smrt nakon tri dana; ili bi mogli pitati zašto leš orijentalnog ostaje u neprolaznom stanju toliko dugo vremena dok konačno ne bude premješten gore na nebeske sfere čudotvornom vatrom.

Danas možemo samo aludirati na skrivene dubine ovakvih stvari, i korak po korak doći do ideje o mudrosti izraženoj u ovako dubokim legendama. Posebno je važno na svetkovinama kao što je Uskrs držati skromnu i pristojnu udaljenost i postepeno podići našu svijest u visine mudrosti uključujući se u ritual svečanosti. Ne smijemo podleći iskušenju želeći dohvatiti značenje ovih legendi brzo s našim suhim intelektom. Ne, tim istinama se može pristupiti i konačno ih se shvatiti jedino postepenim prilagođavanjem naše perceptivne osjetljivosti i osjećaja za njih. Tek nakon tog procesa sazrijevanja možemo shvatiti velike istine s žarom i punom toplinom našeg senzibiliteta.

Za današnje čovječanstvo, dvije tijesno povezane istine sjaje kao moćna svjetla i amblemi na horizontu duha — važne referentne točke za čovječanstvo u razvoju koje stremlje u duhovnu oblast. Prvi amblem je gorući glogov grm Mojsija, a drugi je vatra koja se pojavljuje pod munjom i gromom na Sinaju iz koje Mojsije prima objavu od “Ja sam koji jesam”. [[Napomena 36](#)] Tko je to duhovno biće koje se u dva ukazanja objavljuje Mojsiju?

Svatko tko kršćansku poruku razumije u duhovnom smislu također će shvatiti riječi koje je Mojsiju objavilo Biće u gorućem glogovu grmu, i kasnije u vatri na brdu Sinaj — Biće koje pred njegovu dušu smješta Deset zapovijedi. Pisac evanđelja po Sv. Ivanu nam kaže da je Mojsije prorokovao dolazak Krista Isusa, i evanđelist Ivan mu izričito pušta da ukazuje na ona mjesta u Bibliji gdje sila u gorućem grmu gloga i kasnije u vatri na Sinaju objavljuje Sebe kao Biće koje će kasnije biti nazvano “Krist”. Ni jedno božanstvo osim Krista ne bi trebalo biti uvedeno riječima “Ja sam koji jesam”.

Bog koji se kasnije pojavio u ljudskom tijelu i koji je čovječanstvo suočio s Misterijem na Golgoti vlada nevidljivo nakon što Se ranije najavio u elementu vatre u prirodi, u gorućem grmu, i u vatri munje Sinaja. I Stari i Novi zavjet možete razumjeti jedino ako znate da je Bog kojeg je objavio Mojsije Krist koji se trebao pojaviti među ljudima. Tako Bog koji je trebao donijeti ljudskim bićima Spasenje objavljuje Sebe na način kako ne bi ni jedno biće u ljudskom obliku. Objavljuje se u vatrenom elementu prirode, elementu u kojem Krist živi. Njegova božanska esencija predstavlja se u mnogim oblicima. Isto božansko biće koje vlada kroz cijelu starinu sada se vidljivo pojavljuje preko Događaja u Palestini.

Pogledajmo natrag na Stari zavjet i upitajmo se koga su drevni Hebreji u stvari duboko poštovali. Tko je njihov Bog? Članovi hebrejskih misterijskih centara su to znali; obožavali su Krista i prepoznali ga kao onog tko izgovara riječi, “Reci mom narodu: Ja sam koji jesam”. Ali čak i ako ništa od toga nije bilo poznato, sama činjenica da Bog, unutar našeg kruga ljudi, objavljuje Sebe u vatri bila bi dovoljno autentičan dokaz osobi sposobnoj gledati u duboke misterije prirode da je Bog iz gorućeg grma gloga identičan Bogu koji Se objavljuje na brdu Sinaj. Sišao je iz duhovnih visina da bi izvršio Misterij na Golgoti preko Njegova silaska u ljudsko tijelo. Jer postoji tajanstvena veza između vatre koja vani pali elemente prirode i vatre koja pulsira kroz našu krv u obliku tjelesne temperature. Često smo naglašavali u našoj duhovnoj znanosti da je ljudsko biće mikrokozmos podređeno velikom svijetu, makrokozmosu. Stoga, kada percipiramo stvari na ispravan način, unutarnji procesi ljudskog bića moraju odgovarati procesima koji se odigravaju vani u univerzumu. Za svaki unutarnji proces moramo biti u stanju naći odgovarajući vanjski proces, ali razumjeti značenje toga traži da uđemo u duboka okna znanosti duha. Mi ovdje dodirujemo skute duboke tajne, istine koja je odgovor na pitanje: Što u vanjskom makrokozmosu odgovara podrijetlu ljudske misli unutar nas?

Ljudska bića su jedina stvorenja na Zemlji koja zaista misle, i preko njihovih misli mogu doživjeti svijet koji se širi izvan Zemlje. Način na koji misli bljesnu u ljudskom biću nema usporedbe s bilo kojim stvorenjem na Zemlji. Što se događa unutar nas kada je misao upaljena, kada najjednostavnija ili najprosvjetljenija misao bljesne u našim umovima? Da bi odgovorili na ovo pitanje, recimo da su ego i astralno tijelo

simultano aktivirani unutar nas kada pustimo da naše misli prođu kroz naše duše. Naša krv je fizički izraz našeg ega, a ono što je u našem nervnom sustavu nazvano “život” fizički je izraz našeg astralnog tijela. Ni jedna misao ne bi planula u našim dušama da ego i astralno tijelo nisu radili usuglašeno, tako doveli do srazmjernog, međuzavisnog funkcioniranja krvi i nervnog sustava. Buduća znanost ljudskih bića jednog će dana biti zaprepaštena današnjom znanstvenom teorijom, koja drži da misli nastaju isključivo u nervnom sustavu. To vjerovanje je netočno jer proces odgovoran za nastanak misli treba gledati kao dinamičku interakciju između krvi i nervnog sustava.

Misao bljesne u našoj duši kada naša krv, naša unutarnja vatra, nervni sustav, i zrak surađuju na ovakav način. Nastanak misli unutar naše duše odgovara valjanju groma u kozmosu. Na isti način, kada munja bljesne u zraku, i kada su zrak i vatra u interakciji da proizvedu grom, to odgovara vatri naše krvi i aktivnosti našeg nervnog sustava. To proizvodi ono što bi mogli metaforički nazvati unutarnji grom koji odjekuje u našim mislima, iako nježno, tiho, i neosjetno. Munja u oblacima odgovara vatri i toplini u našoj krvi, dok zrak vani, uključujući sve elemente koje sadrži u univerzumu, odgovara svemu što prolazi kroz naš nervni sustav. I baš kao što munja u njenom protudjelovanju s elementima proizvodi grom, tako i protudjelovanje krvi i živaca proizvodi misao koja bljesne u duši. Recimo da smo gledali u svijet koji nas okružuje, vidjeli munju kako bljesne u zraku, i čuli valjanje groma koji se prazni. Zatim recimo da smo, dok smo gledali u našu dušu, osjetili unutarnju toplinu kako pulsira u našoj krvi i osjetili život koji prolazi kroz naš nervni sustav, misao bi bljesnula u nama da nam kaže da su i vanjski i unutarnji događaj bili jedno.

To je zaista istina! Premda se naše misli odvijaju unutar nas samih, grom koji se valja na nebu nije samo fizički, materijalni fenomen. Izjaviti da je to tako bilo bi ništa drugo nego materijalistička mitologija. Međutim, pojedinci koji mogu percipirati da duhovna bića tkaju i zrače kroz materijalnu egzistenciju pogledati će gore na nebo, vidjeti munju, čuti grom, i za njih će to biti prava i stvarna indikacija o misli Boga u vatri, o Njegovoj namjeri da nam se objavi. To je nevidljivi Bog koji tka i zrači kroz univerzum. Njegova toplina je u munji, Njegovi nervi su u zraku, Njegove misli u valjanju groma; i to je bio On koji se obratio Mojsiju u gorućem grmu gloga i u vatri munje Sinaja.

Elementi vatre i zraka u makrokozmosu odgovaraju krvi i nervima u čovjekovu mikrokozmosu. Misli su u ljudskom biću ono što su munja i grom u makrokozmosu. Po analogiji, Bog kojeg je Mojsije vidio i čuo u gorećem grmu i koji mu se obratio u vatri munje Sinaja javlja se kao Krist u krvi Isusa od Nazareta. Misleći kao ljudsko biće i bijući u ljudskom tijelu, Kristov utjecaj kao velikog modela za ljudsku evoluciju proteže se u daleku budućnost. I dakle, dva pola u ljudskoj evoluciji susreću jedan drugog: makrokozmički Bog na brdu Sinaj koji se objavljuje u gromu i vatri munje, i isti mikrokozmički Bog koji je utjelovljen u ljudskom biću Palestine.

Uzvišene misterije čovječanstva izvedene su iz duboke mudrosti. One nisu izmišljene legende, već tako duboka istina da trebamo sva sredstva dostupna duhovnoj znanosti da bi razotkrili misterije koje su utkane oko te istine. Upitajmo se kakav je impuls čovječanstvo primilo preko svog velikog modela, Krist-Bića, koje se

spustilo na Zemlju i ujedinilo Sebe s mikrokozmičkim kopijama elemenata koje su prisutne u ljudskom tijelu.

Pogledajmo još jedan put natrag na proročanstva drevnih kultura. Sva od njih, sve do u veoma daleku prošlost post-atlantskog doba, vjerojatno su znali kakav bi tijek ljudskog razvoja trebao biti. Misterijski centri su svugdje podučavali ono što sada duhovna znanost proglašava kako slijedi: Ljudska bića se sastoje od četiri dijela: fizičkog, eterskog, i astralnog tijela, i ega. Ona se mogu uzdići na više stupnjeve razvoja: preko individualnih napora od strane njihova ega, kada transformiraju njihova astralna tijela u duh sam – manas, kada transformiraju njihova eterska tijela u životni duh—buddhi, i kada produhove fizičko tijelo u duhovnog čovjeka—atmana. U našem životu na Zemlji svi članovi fizičkog tijela moraju biti produhovljeni tako da je sve što od nas čini ljudska bića kroz priljev božanskog daha duboko produhovljeno. I pošto produhovljavanje fizičkog tijela počinje produhovljavanjem daha –odem-a, transformirano, produhovljeno fizičko tijelo je nazvano atma ili atman, iz čega se izvlači njemačka riječ za dah, atem. Stari zavjet nam priča da je ljudsko biće na početku svoje zemaljske egzistencije primilo dah života. Slično, sve drevne škole mudrosti su percipirale taj dah života kao nešto što od ljudskog bića postepeno mora biti produhovljeno, i atmana su vidjeli kao oboženje daha – kao veliki ideal kojem ljudska bića moraju težiti – tako da budu prožeta duhovnim dahom zraka.

Ali ima još toga u ljudskom biću što treba biti produhovljeno. Ako će cijelo tijelo biti produhovljeno, nužno je ne samo da dah bude produhovljen već također da i krv – izraz ega koji je stalno obnovljen od daha – bude produhovljena. Krv mora biti inficirana snažnim poticajem prema duhovnom. Kršćanstvo je drevnim misterijima dodalo misterij krvi i vatre koja je zatvorena u ljudskom biću. Drevne misterije kažu da su se ljudska bića spustila na Zemlju u njihovom sadašnjem zemaljskom obliku i fizičkoj tjelesnosti iz duhovnih visina. Izgubivši njihovu duhovnu esenciju i umotavši se u fizičku tjelesnost, moraju se vratiti duhovnosti odbacujući fizički oklop i uspinjući se ka duhovnoj egzistenciji.

Religije nisu mogle učiti ono što bi mogli zvati samo-inducirano spasenje ljudskog ega dok god ego, čiji fizički izraz je u krvi, nije bio dodirnut impulsom koji je sada prisutan na Zemlji. I tako nam je kazano kako velika duhovna bića – veliki avatari – s vremena na vrijeme silaze i utjelovljuju se u ljudskim tijelima, posebno kada čovječanstvo treba pomoć. To su bića koja ne trebaju sići u ljudsko tijelo da unaprijede vlastiti razvoj jer su njihov vlastiti ljudski razvoj završili u ranijem ciklusu svijeta. Silaze jedino u svrhu pomoći ljudskim bićima. Na primjer, kada čovječanstvo treba pomoć, povremeno veliki bog Vishnu silazi u zemaljsku egzistenciju. Krishna, jedno od utjelovljenja Vishnu-a, govori o sebi i jasno objašnjava kakva je esencija avatara. U božanskoj pjesmi, *Bhagavad Gita*, on sam objašnjava što on jest. Tu imamo predivne riječi koje Krishna, u kojem kao avatar živi Vishnu, govori o sebi: “Ja sam duh stvaranja, njegov početak, njegova sredina, njegov kraj; Ja sam Sunce među zvijezdama, vatra među elementima, veliki ocean među vodama, vječna zmija među svim zmijama. Ja sam osnova svega”. [[Napomena 37](#)]

Ni jedne riječi ne mogu ljepše i veličanstvenije objaviti sveobuhvatno, svemoguće božanstvo. Božanstvo kojeg je Mojsije vidio u elementima vatre ne samo da tka i zrači kroz makrokozmos već ga se također može naći i unutar ljudskog bića. Zato Krishna-

Biće boravi unutra u svemu ljudskom kao veliki ideal kojem čovjekova jezgra teži da se razvije od iznutra. I ako, kao što je to stremila mudrost davnine, čovjekov dah može biti produhovljen kroz impuls kojeg apsorbiramo preko Misterija na Golgoti, tada smo načelo spasenja shvatili kroz ono što živi u nama. Svi avatari su spašavali čovječanstvo preko sila koje uzrokuju da iz duhovnih visina zrače dolje na Zemlju. Avatar Krist je, međutim, spasio čovječanstvo pomoću onoga što je On sam izvukao iz snage čovječanstva, i pokazao nam kako sačuvati snagu i pobijediti materiju preko duha koji se može naći unutar nas samih.

Sada možemo vidjeti kako čak ni takav prosvijetljeni kao što je Kashyapa još nije mogao biti potpuno spašen premda je učinio svoje tijelo neprolaznim. To tijelo je moralo ostati u tajnoj spilji dok Maitreya-Buda nije došao po njega. Jedino kada je fizičko tijelo toliko produhovljeno kroz ego da u njega može strujati Krist-impuls više nije potrebna čudesna kozmička vatra da se postigne spasenje; ono što je potrebno za spasenje je vatra koja bjesni u krvi unutarnjeg ljudskog bića. I zato možemo koristiti svijetlo koje zrači od Misterija na Golgoti u tako predivno duboku legendu kao što je ona ispričana o Kashyapa.

Na prvi pogled, svijet nam se čini mračan i pun zagonetki, ali to možemo usporediti s tamnom prostorijom koja sadrži mnoge sjajne objekte koje kada tek uđemo ne možemo vidjeti. Međutim, kada upalimo svijetlo, ono osvjetljava svu divotu objekata u prostoriji i sve što je predstavljeno od tih objekata. Isto vrijedi i za ljudsko biće koje teži za mudrošću. Ljudsko biće najprije stremi u mraku; gledajući u ovom svijetu najprije na prošlost a zatim na budućnost, on ili ona u početku ne može vidjeti ništa osim tame. Međutim, jednom kada je svijetlo koje dolazi od Golgote upaljeno, sve od najdalje prošlosti do najudaljenije budućnosti postaje osvjetljeno. Pošto je sve materijalno rođeno iz duha, duh će se ponovno dići iz materije. Izraziti tu izvjesnost značenje je današnje proslave Uskrsa — blagdana koji je povezan s događajima u svijetu. Čovječanstvo mora shvatiti što može dobiti kroz duhovnu znanost: ako čovjekova duša, stječući znanje o misterijima egzistencije, može dobiti živopisni osjećaj za misterije univerzuma u važnim simboličkim prigodama kao što je Uskrs, tada će također osjetiti nešto o tome što znači živjeti, ne jednostavno u nečijem vlastitom tjesnacu, osobnoj egzistenciji već također i u simbiozi sa svijetlom zvijezda, sjaju Sunca, i sa svime što živi u univerzumu. Duša će postajati sve više duhovna kako se osjeća protegnuta u univerzum.

Duhovna zvona Uskrsa odzvanjaju kroz naša srca, označavajući da moramo prijeći od ljudskog na univerzalni život kroz uskrsnuće. Slušanje tih duhovnih zvona Uskrsa učinit će da izgubimo svaku sumnju koju smo mogli imati o duhovnom svijetu, i tada ćemo biti sigurni da nam smrt u materijalnom svijetu ne može naštetiti. Kada razumijemo ta uskršnja zvona, vratiti ćemo se životu u duhu.

PREDAVANJE VIII

DOGAĐAJ NA GOLGOTI BRATSTVO SVETOG GRALA PRODUHOVLJENA VATRA

Köln, Uskrsna nedjelja, 11 travnja 1909

Postoji još jedna inačica ovog predavanja: ***Duhovna zvona Uskrsa. II.*** Predavanje 8 iz ***Blagdani i njihovo značenje: II Uskrs.***

Jedna neposredna prednost značajnih vremenskih simbola kao što je Uskrs je ta da ovaj blagdan čini naša srca i duše popustljivijim procesu sve dubljeg gledanja u zagonetke čovjeka i u njegovu prirodu. Stoga, postavimo još jednom pred naše duhovno oko legendu koja je jučer osvijetlila naše duše jer nam je dala nagovještaj da nam može nešto otkriti o zagonetkama čovjeka i o prirodi ljudskog bića. To je legenda o velikom mudracu Kashyapa, nadahnutom učeniku Shakyamuni-a. Kashyapa je obuhvatio svu mudrost Orijenta u velikom opsegu i s enormnim impulsom djelovanja. O njemu se s pravom govorilo da ni jedan od njegovih nasljednika nije ni blizu sposoban da očuva ono što je on obnovio od dubokog vrela mudrosti Shakyamuni-a ili da očuva ono što je on, Kashyapa — zadnji koji je to napravio — dao čovječanstvu iz prvobitne mudrosti svijeta.

Nastavimo s legendom. Kada se smrt približila, Kashyapa je osjećao da je blizu Nirvane i otišao u spilju na planini. Nakon što je tamo umro pri punoj svjesnosti, njegovo fizičko tijelo je ostalo u nepromjenjivom stanju ali je moglo biti otkriveno jedino od onih koji su bili dovoljno zreli da prodru u takve tajne. Dok je neprolazno tijelo Kashyapa-e ležalo misteriozno prikriveno u planinskoj spilji, bilo je prorokovano da će se novi veliki navjestitelj prvobitne mudrosti svijeta pojaviti u obliku Maitreya-Bude koji će, nakon što dosegne vrh njegove zemaljske egzistencije, otići u spilju u kojoj je bio lež Kashyape. On će dodirnuti Kashyapu s desnom rukom, i zatim će čudesna vatra sići dolje iz univerzuma, obuhvatiti neprolazno tijelo Kashyape, i ponijeti ga u više duhovne svjetove.

Istočnjak koji razumije ovakvu mudrost očekuje ponovnu pojavu Maitreya-Bude i njegovo djelo na neprolaznom tijelu Kashyape. Da li će se ta dva događaja zaista dogoditi? Hoće li se Maitreya-Buda pojaviti? I ako hoće, da li će neprolazni ostaci krenuti gore kroz čudesnu nebesku vatru? Moći ćemo dobiti predosjećaj o dubokoj mudrosti koja je ugrađena u ovu legendu ako pokušamo razumjeti prirodu čudesne vatre u kojoj će ostaci Kashyape biti primljeni.

Jučer smo vidjeli kako u naše vrijeme božanstvo Sebe otkriva preko dva pola: s jedne strane preko vatre munje, i s druge strane kroz mikrokozmičku vatru krvi. Vidjeli smo da se Krist Mojsiju objavio u gorućem grmu gloga i u gromu i vatri munje na Sinaju. Mojsiju nije govorila ni jedna druga snaga već Krist, objavivši Sebe kao *Ja sam koji jesam*, i iz vatre munje na Sinaju dala mu Deset zapovijedi. Nakon što se na ovaj način očitovao, pojavio se na mikrokozmičkom polju u Palestini. Vatra koja živi u našoj krvi sadrži istog Boga koji se objavio u nebeskoj vatri i koji se zatim utjelovio u

ljudskom tijelu u Misteriju u Palestini tako da je sa svojom snagom mogao prožeti krv koja sadrži čovjekovu vatru. I ako slijedimo posljedice koje je ovaj događaj imao za zemaljsku egzistenciju, moći ćemo kroz taj događaj naći goruću vatru koja će prihvatiti ostatke Kashyape.

Sve što se događa u svijetu je takvo da materijalne stvari postaju malo po malo produhovljene. Vanjski znak Božje moći Mojsiju se pojavio u materijalnoj vatri gorućeg grma gloga i na brdu Sinaj. Međutim, ta vatra je produhovljena kroz Krist-događaj, i tko može percipirati goruću duhovnu vatru nakon što je Krist-snaga ulila sebe u Zemlju? Samo duhovno oko koje je otvoreno i probuđeno preko Krist-impulsa može vidjeti tu vatru jer ono tu čulno opazivu vatru grma gloga vidi u eteriziranom i produhovljenom obliku. I nakon što je Krist-impuls probudio duhovno oko ljudskih bića, ta vatra je također imala duhovni učinak na naš svijet.

Kada je ova vatra opet opažena? Opet je opažena kada je Savao otvorio svoje oči na njegovu putu u Damask, našavši da su postale osvjetljene i vidovite, i u nebeskoj vatri prepoznao Onog koji je izvršio Misterij na Golgoti. I Savao, koji postaje Pavao, i Mojsije su vidjeli Krista. Mojsije Ga je vidio u materijalnoj vatri — u gorućem grmu gloga i u vatri munje na Sinaju — i samo mu je njegovo unutarnje biće moglo reći da mu se obratio Krist. S druge strane, Krist se pojavio prosvijetljenom oku Pavla iz produhovljene i eterizirane vatre. Baš kao što materija i duh stoje u odnosu jedno s drugim u evoluciji svijeta, tako također u odvijanju svijeta postoji odnos između misteriozne vatre grma gloga i Sinaja s jedne strane, i čudesne prikaze Savla na drugoj — odnosno, vatre koja ga obasjava iz oblaka i transformira ga u Pavla. I što je ovaj događaj napravio za evoluciju svijeta kao cjeline?

Pogledajmo natrag na veliki broj osobnosti koje su bile predodređene da beatificiraju i spase čovječanstvo. Oni su bili vanjski izraz avatara, božanskih duhovnih snaga koje su se u raznim epohama spustile iz duhovnih visina i uzele ljudski oblik, kao što je Krishna, Vishnu, i drugi. Ti dobročinitelji i spasitelji čovječanstva morali su se pojaviti tako da čovječanstvo može naći svoj put natrag u duhovne svjetove, i u drevna vremena za to je trebao zagovor božanskoj moći. Međutim, kada se dogodio Misterij na Golgoti, ljudska bića su primila sposobnost da iznutra formiraju snagu neophodnu da se podignu i sebe odvedu gore u duhovne svjetove. Krist se spustio mnogo dublje nego prethodni vođe svijeta i čovječanstva: ne samo da je donio nebeske snage u zemaljsko tijelo, već je također produhovio to zemaljsko tijelo na takav način da je sada za ljudska bića postalo moguće da nađu put natrag u duhovni svijet uz pomoć upravo tih snaga. Premda su pretkršćanski spasitelji koristili božanske moći, Krist je koristio čovjekove snage da spasi čovječanstvo. I s tim činom ljudske snage su postavljene pred naše duše s njihovim iskonskim potencijalom. Što bi se dogodilo na našoj Zemlji da se Krist nije pojavio? To ozbiljno i duboko pitanje je ono s kojim se danas želimo baviti.

Nije važno koliko je mnogo spasitelja svijeta moglo sići iz duhovnih svjetova; u krajnjoj liniji, svi bi oni dolje našli jedino ljudska bića koja su toliko zaglavila u materijalnom svijetu i tako ušančena u materiji da ih čiste duhovne sile ne bi mogle podići gore iz ove nečastive, nečiste materije. Istočni mudraci bili su duboko potreseni i tužno gledali na budućnost, koju su vidjeli na ovaj način: Maitreya-Buda će se pojaviti da obnovi prvobitnu mudrost svijeta, ali neće biti postojećeg učenika da

apsorbira takvu mudrost. Da se svjetski proces nastavio odvijati na taj način, Maitreya-Buda bi propovijedao gluhim ušima i ne bi bio shvaćen od ljudskih bića koja su potpuno uronjena u materijalne stvari. Zemlja je lako mogla postati dovoljno materijalistička da uvene tijelo Kashyapea tako da Maitreya-Buda ne bi bio sposoban nositi ostatke Kashyape gore u božanske duhovne visine. Najobrazovaniji pojedinci orijentalne mudrosti su, stoga, bili duboko tužni posebno kada su gledali u budućnost i pitali se da li će Zemlja još biti sposobna proizvesti neko razumijevanje i osjećaje za pojavu Maitreya-Bude.

Jaka nebeska sila je morala zračiti u fizičku materiju i u toj materiji žrtvovati sebe. Ono što je bilo potrebno bilo je više od Boga koji nosi masku ljudske vanjštine; ono što je bilo potrebno bilo je pravo ljudsko biće s ljudskim snagama koje je Boga nosilo u sebi. Događaj na Golgoti se morao desiti tako da materija u koju su smještena ljudska bića može biti podesna, pročišćena, i oplemenjena. Kada su komponente materije pročišćene i posvećene, to će shvaćanje iskonske mudrosti ponovno učiniti mogućim u budućim utjelovljenjima. Čovječanstvo mora biti vođeno do pravog razumijevanja kako je Događaj na Golgoti zaista djelovao u tom smislu. Kako je važan taj događaj bio čovječanstvu, i kako je britko utjecao na esenciju i biće čovječanstva?

Pogledajmo period od dvanaest stoljeća: šest stoljeća prije i šest stoljeća nakon Događaja na Golgoti. I razmotrimo određene događaje koji su se odvili u ljudskim dušama u tom periodu vremena. Uistinu, ništa važnije i značajnije ne može se staviti pred osjetljivu ljudsku dušu od onih snažnih trenutaka u prosvjetljenju Bude, kakvi su povezani s legendom o Budi. On nije rođen u štali, među siromašnim pastirima, već je ostavio kraljevsko okruženje u kojem je odrastao. Sama ta činjenica nije ono što treba naglasiti, već prije činjenica da je uvidio da u takvom kraljevskom okruženju ne može doživjeti život u njegovim raznim manifestacijama.

Našao je slabo i jadno dijete čije rođenje u ovoj egzistenciji nije stvorilo ništa osim patnje za dijete, i tako je Buda osjetio da je rođenje patnja. Zatim je Buda sa svojom osjetljivom dušom vidio bolesnu osobu i tako shvatio da je to ono što se događa ljudskom biću kada je dovedeno u zemaljski svijet zbog njegove ili njene žudnje za egzistencijom. Zaključio je da je bolest patnja. Kada je našao starca čija poodmakla dob ga je učinila invalidom, upitao se: “Kakav je to dar života čovjek dobio da postepeno čini da gubi kontrolu nad svojim udovima?” Starost je bila patnja. Vidjevši leš, Buda je bio suočen sa snagama smrti koje uništavaju i gase život, i zaključio je da je i smrt, također, bila patnja. Dok je Buda nastavio gledati manifestacije života, našao je da je odvajanje od onog što se voli stvorilo patnju; biti ujedinjen s onim što netko nije volio također je stvorilo patnju; i, konačno, patnju je uzrokovalo ne primanje onog što se željelo.

Budina doktrina o patnji imala je moćan i živopisan učinak na srca ljudskih bića. Bezbrojni ljudi su naučili veliku istinu da su patnje oslobođeni kroz nestanak žeđi da budu, i također su naučili kako da teže vani iz njihovih zemaljskih utjelovljenja. Uistinu, s takvim nastojanjima najviši vrh čovjekove evolucije je pred našim dušama.

Pogledajmo sada razdoblje koje obuhvaća dvanaest stoljeća — šest stotina godina prije i poslije rođenja Krista. Treba naglasiti da se Misterij na Golgoti dogodio u sredini tog perioda. U doba Bude, šest stotina godina prije Golgote, sada posebnu pažnju obratimo na ono što je Buda osjećao pri pogledu na leš i što je u odnosu na to

učio. Sada kada smo to napravili, odmah uzmimo u obzir vrijeme šest stotina godina nakon Misterija na Golgoti, kada su se bezbrojne duše i oči okrenule križu na kojem je visio leš. Iz tog su leša emanirali impulsi koji su produhovili život i označili radosnu vijest da se smrt može pobijediti životom. To je, dakle, upravo suprotno od onog što je Buda osjećao kada je vidio mrtvo tijelo.

Buda je u lešu vidio nagovještaj o beznačajnosti i uzaludnosti života. Suprotno tome, šest stotina godina nakon Događaja na Golgoti ljudska bića su gledala leš na križu u duhu pobožnog zanosa. Za njih je bio znak života, i njihove duše su postale prožete s izvjesnošću da egzistencija nije patnja, već da poslije smrti prelazi u stanje blaženstva. Razapeti križ Isusa Krista šest stotina godina nakon Događaja na Golgoti postaje memorijalni simbol života, uskrsnuća života, i pobjede nad smrću i svom patnjom; šest stotina godina prije Misterija na Golgoti leš je bio memorijalni simbol za činjenicu da su ljudska bića podložna jadu i patnji jer njihova žeđ za egzistencijom uzrokuje da uđu u fizički svijet. Nikada nije bilo većeg preokreta u cijeloj evoluciji ljudske rase.

Ako se ulazak ljudskih bića u fizički svijet smatrao patnjom šest stotina godina prije Događaja na Golgoti, kako duša percipira veliku istinu o jadu života nakon tog događaja? Kako je ta bivša istina percipirana od ljudi koji križ Golgote gledaju s visokim stupnjem razumijevanja? Da li je rođenje patnja, kao što je Buda rekao? Oni koji gledaju gore na križ Golgote s educiranom dušom i koji se s njim osjećaju ujedinjeni reći će sebi: "To rođenje vodi ljudska bića u svijet koji je imao mogućnost da odjene Krista sa svojim vlastitim elementima". Bili su sretni da uđu u ovu Zemlju na kojoj je Krist hodao. I preko veze s Kristom, duša je dobila snagu da nađe svoj put do duhovnih svjetova, a isto tako i znanje da rođenje nije patnja; rođenje je prije prolaz kroz koji se treba proći da se nađe Spasitelja — Spasitelja koji je Sebe umotao u iste zemaljske materijale koje čine i ljudski fizički ovoj.

Da li je bolest patnja? Oni koji impuls Golgote shvaćaju u pravom smislu su rekli: "Ne, nije"! Čak iako čovječanstvo danas još ne može razumjeti što je pravi duhovni život koji u njih struji s Kristom, ljudi će u budućnosti to naučiti. Znati će da osoba čije najdublje biće prožeto snagom Krista, da će onaj ili ona koja sebi dopusti da postane prožeta Krist-impulsom moći nadvladati sve bolesti uz pomoć snage i snaga zdravlja koje on ili ona razvija od iznutra. To je tako jer je Krist veliki iscjelitelj čovječanstva. Njegova snaga obuhvaća sve što emanira iz duhovnog izvora i zaista može razviti jaku, iscjeljuću snagu koja može pobijediti bolest. Ne, bolest nije patnja, već prije šansa za prevladavanje prepreke ili hendikepa razvijanjem Krist-snage unutar nas.

Na isti način moramo doći do jasnog razumijevanja o teškoćama starosti. Što naši udovi postaju slabiji, veća je za nas šansa da rastemo u duhu i nadvladamo našu slabost kroz snagu Krista u nama. Starost nije patnja jer svakim danom rastemo dalje u duhovni svijet. A ni smrt nije patnja jer je pobijeđena uskrsnućem. Smrt je pobijeđena preko Događaja na Golgoti.

Nadalje, možemo li reći da odvajanje od onog što volimo predstavlja patnju? Ne! Duše koje sebe prožmu Krist-snažom znaju da ljubav može skovati neuništive duhovne veze izvan svih materijalnih prepreka. I nema ničeg u životu između rođenja i smrti i između smrti i ponovnog rođenja do čega ne možemo duhovno naći put

preko Krist-impulsa. Ako se prožmemo Krist-impulsom, nezamislivo je da možemo biti odvojeni od onog što volimo na duže staze. Krist nas povezuje s onim što volimo.

Po istoj logici, “biti ujedinjen s onim što ne volimo” ne može biti patnja jer nas Krist-impuls uči da jednom kada smo ga prihvatili u našim dušama, moramo voljeti sve u svojoj mjeri. Krist-impuls nam pokazuje put, i kada smo pronašli taj put, “biti ujedinjeni s onim što ne volimo” nikada ne može uzrokovati patnju jer tada neće više biti ničeg što ne prihvaćamo s ljubavlju. I “ne postići ono što se želi” više ne može biti patnja ako se prihvaća Krista, jer ljudski senzibiliteti, osjećaji, i želje su pročišćene i oplemenjene na takav način da ljudska bića žele samo ono što bi trebala dobiti. Više ne pate od nedostatka stvari, jer ako bi trebali biti bez nečega ili nekoga, takav nedostatak je za njihovo oplemenjivanje; i Krist-moć im daje snage da to dožive kao pročišćavanje. Kada se to događa, osjećaj nedostatka stvari više ne priziva patnju.

Dakle što je Događaj na Golgoti? To je postepeno ukidanje učenja velikog Bude da je život patnja. Ni jedan drugi događaj nije imao veći utjecaj na evoluciju i prirodu života u ovom svijetu od Događaja na Golgoti, i zato možemo razumjeti da će nastaviti imati utjecaja na čovječanstvo i imati ogromne pozitivne posljedice za čovječanstvo u budućnosti. Krist je bio najveći avatar koji se ikada spustio na Zemlju; i kada takvo biće dolazi dolje u našu egzistenciju, kao što se Krist spustio u tijelo Isusa od Nazareta, događa se nešto misteriozno i veoma značajno. Pogledajmo na mikrokozmički svijet. Kada zrno pšenice položimo u tlo, ono klija, raste stabljika, i mnogo klasja pšenice, i mnogo, mnogo dobivenih zrna pšenice su kopije zrna izvorno zasađenog u tlo. Taj proces se također odvija u makrokozmičkom, duhovnom svijetu. Jer “sve što je prolazno samo je prispodoba”, [[Napomena 38](#)] i u umnažanju zrna pšenice možemo vidjeti sliku, prispodobu, duhovnih svjetova. I s time, zaključujemo našu usporedbu. Kada se dogodio Događaj na Golgoti, nešto se dogodilo eterskom i astralnom tijelu Isusa od Nazareta: bili su umnoženi kroz snagu Krista koja je živjela u njemu, i mnoge kopije ta dva tijela su otada bile prisutne u duhovnom svijetu i nastavile djelovati.

Kada ljudska individualnost silazi iz duhovnih visina u fizičku egzistenciju, obavlja se eterskim i astralnim tijelom. Ali kada su u duhovnim svjetovima prisutne nešto kao kopije eterskog i astralnog tijela Isusa od Nazareta, tada se nešto veoma posebno događa ljudskim bićima čija karma to osigurava. Nakon što je Misterij na Golgoti bio izvršen, pojedinac čija je karma to dopustila, primio je ili je primila kopiju eterskog ili astralnog tijela Isusa od Nazareta utkanu u sebe. To je bio slučaj u prvim stoljećima kršćanskog doba, na primjer kod Sv. Augustina. Kada je takva individualnost sišla iz duhovnih visina i zaogrnila sebe u etersko tijelo, primila je kopiju eterskog tijela Isusa od Nazareta utkanu u njeno vlastito etersko tijelo, ali je imala vlastito astralno tijelo i ego.

I dakle, ono što je obavijalo Boga utjelovljenog u Palestini sada je preneseno na druga ljudska bića koja su trebala prenijeti poticaj tog velikog impulsa ostatku čovječanstva. Pošto je Augustin morao zavisiti o njegovu vlastitu egu i vlastitu astralnom tijelu, bio je podložan sumnjama, usponima i padovima, i pogrešnom ponašanju; i pošto su te mane proizlazile iz još uvijek nesavršenih dijelova njegova bića, bilo mu je teško da ih prevlada. Ono kroz što je morao proći bilo je uzrokovano pogreškama u njegovoj prosudbi i zabludjelim egom. Ali nakon što se borio s tim

problemima i njegovo etersko tijelo počelo biti aktivirano, susreo se sa snagama u njemu koje su bile utkane u to etersko tijelo iz kopije eterskog tijela Isusa od Nazareta. I sada postaje individua koja je ljudima na Zapadu mogla objaviti dio uzvišenih misterijskih istina.

Tako su mnogi pojedinci koje mi na Zapadu poznajemo kao važne stupove kršćanstva bili pozvani da promiču nastavljanje kršćanstva u četvrtom, petom, i šestom stoljeću, i u desetom stoljeću. Ti uzorni ljudi su mogli apsorbirati velike ideje jer je njihovo etersko tijelo bilo isprepleteno s eterskim tijelom Isusa od Nazareta. Iz tog razloga su mogli proniknuti u uzvišene vizije i uzorne ideje koje će kasnije biti postavljene u artistski oblik od čuvenih slikara i kipara.

Kako su nastali ti uzorci za slike koje nam pružaju radost čak i danas? Nastali su kada su ljudska bića petog, šestog, sedmog, i osmog stoljeća nakon Krista primila velika prosvjetljenja o kršćanstvu koja nisu morala shvatiti uz pomoć povijesnih iskaza. Zbog kopije posvećenog eterskog tijela Isusa od Nazareta utkane u njih, ta ljudska bića su mogla apsorbirati sadržaj Kristova učenja bez poznavanja povijesno prenesenih činjenica o kršćanstvu. Jer su unutar sebe nosili dio Isusa od Nazareta, iz osjećaja unutarne prosvjetljenja znali su da je Krist bio živ. Znali su kao što je znao i Pavao kada je vidio Krist-prikazu u gorućoj produhovljenoj vatri nebesa. Da li bi Pavao prije toga želio biti konvertiran na osnovu priča koje su kružile o događajima u Palestini? Ni jedan od događaja koje mu je itko mogao reći ne bi imao snagu da iz Savla napravi Pavla, a ipak je najvažniji impuls za širenje kršćanstva emanirao od Pavla. On je ostao skeptičan na priče o Kristu na fizičkom planu a vjernik je postao tek kroz okultni događaj koji se odigrao u duhovnom svijetu. Čudni su zaista oni ljudi koji žele kršćanstvo bez duhovnog prosvjetljenja! Vanjsko širenje kršćanstva bilo je zbog nadosjetilnog događaja; nikada se ne bi dogodilo bez Pavlova duhovnog prosvjetljenja.

U kasnija vremena, kršćanstvo je nastavilo rasti kroz aktivnosti onih koji su mogli doživjeti Krista, kao što je gore opisano, kao rezultat unutarne prosvjetljenja, i ti su pojedinci također bili sposobni doživjeti povijesnog Krista jer su unutar sebe nosili ono što je preostalo od povijesnog Krista i njegovih tijela. U vremenu od jedanaestog do četrnaestog stoljeća drugi pojedinci su primili kopije astralnog, radije nego eterskog, tijela Isusa od Nazareta utkana u njih kada u bili dovoljno zreli i kada je njihova karma to tražila. Franjo Asiški i Elizabeta od Thuringena, među ostalima, bili su takva ljudska bića čiji bi nam životi ostali neshvatljivi ukoliko ne poznajemo ove činjenice. Sve u životu Franje Asiškog što nam se čini čudno proizlazi iz činjenice da je njegov ego bio ljudski ego te ljudske individualnosti, ali poniznost, posvećenost, i zanos kojima se kod Franje Asiškog toliko divimo dolaze od toga što je u njegovo astralno tijelo imao utkanu kopiju astralnog tijela Isusa od Nazareta. Mnoge druge osobnosti tog vremena imaju takve kopije utkane u njihovo vlastito biće; i kada to znamo, oni za nas postaju modeli za oponašanje. Ako bi netko želio ići do dna s ovom stvari bez da je Elizabeta od Thuringena imala kopiju astralnog tijela Isusa od Nazareta utkane u nju, kako on ili ona može potpuno razumjeti život te svetačke žene? Mnogi, mnogi pojedinci su pozvani preko tog nastavljanja Krist-snage da njen moćni impuls nose u budućnost.

Kao dodatak kopijama eterskog i astralnog tijela Isusa od Nazareta, bezbrojne kopije njegova ega su isto tako sačuvane za potomstvo. Njegov ego je nestao iz tri omotača kada je u njih ušao Krist, ali kopija tog ega — uzvišenog kroz Krist-događaj — ostala je i bila umnožena u beskonačan broj kopija. U toj kopiji ega Isusa iz Nazareta imamo nešto još je danas još prisutno u duhovnom svijetu, i ljudska bića koja su dovoljno zrela to mogu naći i, s time, sjaj Krist-snage i Krist-impulsa kojeg nosi u sebi.

Vanjski izraz za ego je krv. To je velika tajna, ali uvijek je bilo ljudskih bića koja su s njom upoznata i koja su bila svjesna da su kopije ega Isusa iz Nazareta prisutna u duhovnom svijetu. I od Događaja na Golgoti, uvijek je kroz stoljeća bilo ljudskih bića koja su morala vidjeti da je čovječanstvo polako sazrijevalo do točke gdje su neki pojedinci mogli prihvatiti kopije ega Isusa Krista, baš kao što su neka ljudska bića primila Njegovo etersko i astralno tijelo. Trebalo je naći tajni način za sačuvati taj ego u tihoj, dubokoj misteriji do vremena kada će pogodan trenutak za njegovo korištenje biti pri ruci. Da bi se sačuvala ta tajna, formirano je bratstvo posvećenika: Bratstvo svetog grala. To bratstvo ide natrag u vrijeme kada je, kao što je izvješteno, njegov osnivač uzeo kalež koji je Krist Isus koristio na Posljednjoj večeri i u njemu skupio krv koja je kapala iz rana Spasitelja dok je visio na križu. Taj osnivač bratstva je sakupio krv Krista Isusa, izraz i kopiju Njegova ega, u kalež koji je nazvan Sveti gral. Držan je na svetom mjestu — u bratstvu — koje je kroz njegove institucije i obrede inicijacije obuhvatilo Braću svetog grala.

Danas je došlo vrijeme kada te tajne mogu biti otkrivene jer srca ljudskih bića kroz duhovni život mogu postati zrela u mjeri da se mogu podići do razumijevanja ove velike misterije. Ako duhovna znanost može zapaliti duše tako da se one zagriju do angažiranog i živog razumijevanja ovakvih misterija, upravo će te duše postati dovoljno zrele, bacajući pogled na taj Sveti gral, da upoznaju misteriju Krist-ega — vječnog ega u koji se svaki ljudski ego može transformirati. Ova misterija je stvarnost. Sve što ljudi moraju napraviti je slijediti poziv duhovne znanosti da ovu misteriju razumiju kao danu činjenicu tako da mogu primiti Krist-Ego pri samom pogledu na Sveti gral. Da bi se to ostvarilo, nužno je samo shvatiti i prihvatiti te događaje kao činjenicu.

U buduće vrijeme kada će ljudi sve više biti pripremljeni da prime Krist-ego, on će u sve većem stupnju prožeti ljudska bića tako da mogu stremiti gore da pristupe položaju gdje je bio njihov veliki model Krist Isus. Jedino će kroz ovaj proces ljudska bića naučiti u kom je smislu Krist Isus veliki model čovječanstva, i tek tada će početi shvaćati da izvjesnost i istina vječnog života emaniraju od leša na drvenom križu na Golgoti. Oni kršćani budućnosti koji su inspirirani i prožeti Krist-egom također će razumjeti nešto što prije nije bilo poznato nikom osim prosvjetljenima. Ne samo da će razumjeti Krista koji je otišao kroz smrt, već će također razumjeti pobjedonosnog Krista Apokalipse, čiji dolazak je prethodno prorokovan i koji je uskrsnuo iz mrtvih u duhovnoj vatri. Uskrs nam uvijek može biti simbol uskrslog Krista, poveznica od Krista na križu do pobjedonosnog, uskrsnulog, podignutog Krista koji sva ljudska bića povlači gore dok sjedi na desnoj strani Oca.

Simbol Uskrsa otvara perspektivu ne samo za budućnost cijele Zemlje već također i za ljudsku evoluciju. Uskrs je naše osiguranje da će se jednog dana ljudska bića

inspirirana Kristom sve više mijenjati od individualnosti Savla do Pavla i sve više postajati sposobna vidjeti duhovnu vatru. Zsigurno, baš kao što se Krist objavio Mojsiju i onima koji su objavili njihovu vjeru u Njega u fizičkoj vatri glogova grma i u munji na Sinaju kao proročanstvo Njegova vlastitog dolaska, tako će se On objaviti i nama u produhovljenoj vatri budućnosti. “On je s nama svaki dan do kraja svijeta”, i oni koji su dopustili njihovoj percepciji da bude prosvijetljena Događajem na Golgoti, njima će se pojaviti u duhovnoj vatri čak i ako su ga najprije vidjeli u drugačijem obliku.

Od kada je Krist izvršio tako dubok utjecaj na sve aspekte zemaljskog života, sve dolje do čovjekova kostura, ono što je formiralo Njegovo smrtno tijelo iz elemenata Zemlje također je pročistilo i posvetilo sve supstance na Zemlji u tolikoj mjeri da svijet više nikada ne može postati ono što su se Mudraci Istoka nažalost bojali da će zauvijek biti. Oni su vjerovali da prosvijetljeni budućnosti, Maitreya-Buda, neće na Zemlji moći naći ljude koji se mogu uzdići do toga da ga razumiju jer će previše duboko uroniti u materijalni svijet.

Krist je vođen na Golgotu da sublimira materiju i preusmjeri je u duhovne visine i da spriječi da vatra na Zemlji postane šljaka umjesto produhovljena esencija. Kada su sama ljudska bića produhovljena, ponovno će razumjeti prvobitnu mudrost o duhovnom svijetu iz kojeg su ranije došli. I dakle, nakon što ljudska bića prođu sve dublje razumijevanje, Maitreya-Buddha će na Zemlji naći zahvalnost s kojom se inače ne bi mogao susreti. Sve što smo naučili u mladosti bolje razumijemo nakon što postanemo zreliji kroz naša iskušenja i nakon što možemo pogledati natrag na iskustva naše mladosti. Slično, čovječanstvo će razumjeti prvobitnu mudrost svijeta gledajući na nju natrag u svijetlu Krista i preko Događaja na Golgoti.

I sada, kako neprolazni ostaci Kashyape mogu biti spašeni, i za koje odredište su spašeni? Napisano je da će se Maitreya-Buda pojaviti i dodirnuti ga s desnom rukom, i zatim će tijelo biti uklonjeno u vatru. Vatra koju je Pavao vidio na putu za Damask bila je ista čudesna, produhovljena vatra unutar koje će tijelo Kashyape biti sigurno preneseno gore; i u toj vatri će sve veliko i plemenito drevnih vremena biti spašeno. Vidjeti ćemo snage prošlosti koje su bile uzvišene, veličanstvene, i pune mudrosti kako struje i utječu u ono što je čovječanstvo steklo kao rezultat Misterija na Golgoti.

U uskršnjim zvonima, susrećemo se sa simbolom uskrsnuća samog duha Zemlje i spasa čovječanstva. U prošlosti, nije postojao nitko s pravim razumijevanjem tog simbola koji nije znao kako uzdići sebe do duhovnih visina kroz misterij Uskrsa. Nije bez značaja da je Faust, kada je blizu smrti, vraćen natrag u novi život od uskršnjih zvona. To vodi do velikog trenutka u njegovoj staroj dobi kada konačno postaje slijep pred licem smrti i može reći, “Ipak unutar mene sjaji blistavo svijetlo”. [[Napomena 39](#)] Sada je spreman prodrijeti gore u duhovne svjetove gdje svi plemeniti članovi čovječanstva nalaze spasenje.

Sve što je jednom bilo živo u prošlosti je bilo spašeno, pročišćeno, i sklonjeno u eteriziranoj duhovnosti koja je Misterijem na Golgoti dospjela na Zemlju i u čovječanstvo. Jednog dana kada se Maitreya-Buda pojavi, neprolazno tijelo velikog mudraca Kashyape će proći slično pročišćenje u čudesnoj vatri, u velikom svijetlu Krista, koje se pojavilo Pavlu na putu za Damask.

PREDAVANJE IX

DREVNO OTKRIVENJE I UČENJE, KAKO PITATI SUVREMENA PITANJA

Kristiania (Oslo), 16 svibnja 1909

Postoji još jedna inačica ovog predavanja:

Predavanje 7 iz drugog dijela ***Čitajući slike apokalipse*** .

Danas ćemo više dati naglasak na okultnu stranu jučerašnje opservacije. Četiri post-atlantske kulture nekako moraju biti odraz velikih kozmičkih događaja u dušama ljudskih bića kako su se događali u povijesnom nizu. Međutim, počevši s trinaestim ili četrnaestim stoljećem naše kulturalne epohe, takvo odražavanje se više ne odvija jer vanjske događaje u ljudskoj evoluciji treba pratiti do dubljih razloga.

Znamo da su eterska tijela velikih atlantskih posvećenika bila sačuvana za sedam svetih Rishi-a, i također znamo da su eterska i astralna tijela Zaratustre bila utkana u ona od Mojsija i Hermesa. Uvijek je postojala mogućnost da takva eterska tijela, koja su bila kultivirana i pripremljena od posvećenika, mogu dalje biti korištena u duhovnoj ekonomiji svijeta. Ali odvijale su se i druge stvari. Za posebno važne osobnosti, takva eterska tijela su formirana u višim svjetovima. Kada je netko bio posebno važan za misiju čovječanstva, etersko i astralno tijelo je bilo istkano u višim svjetovima i bilo utisnuto na tu osobnost.

To je ono što se dogodilo u slučaju Šema koji je zaista bio povezan s cijelim plemenom Semita. Za takvog plemenskog pretka skovano je posebno etersko tijelo, i tim procesom je postao vrsta dvostruke osobnosti. Modernom umu može zvučati fantastično, ali osobnost kao Šem vidovnjak bi vidio kao što bi vidio i obično ljudsko biće s njegovom ili njenom austom; ali potom također i na takav način kao da je više biće koje se iz viših svjetova širi dolje potpuno ispunilo njegovo etersko tijelo i kao da aura postaje posrednik između te osobnosti i višeg svijeta. Međutim, prebivajući u ljudskom biću, takvo božansko biće, ima veoma posebnu moć: može umnažati takvo etersko tijelo, i umnožena eterska tijela potom formiraju mrežu koja je stalno utkana u potomke. Tako su potomci Šema primili otiske kopije njegova eterskog tijela. Međutim, misterijski centri su držali ne samo umnožene kopije već također i etersko tijelo samog Šema. Svaka osobnost koja je trebala dobiti posebnu misiju morala je koristiti to etersko tijelo ako je željela moći komunicirati sa semitskim narodom, slično načinu na koji je veoma obrazovani Europljanin morao naučiti jezik Hottentota ako je želio s njima komunicirati. Prema tome, osobnost s posebnom misijom morala je u sebi nositi pravo etersko tijelo Šema da bi mogla komunicirati sa semitskim narodom. Takva osobnost je, na primjer, bio Melchizedek: mogao se pokazati Abrahamu jedino u eterskom tijelu Šema.

Sada se nešto moramo upitati. Ako nam je tek sada, u petoj post-atlantskoj kulturalnoj epohi, moguće razviti razumijevanje za kršćanstvo, kakva je bila situacija u ostatku grčko-latinske ere, koja je trajala do trinaestog i četrnaestog stoljeća? Odvio se misteriozan, okultni proces. Krist je živio samo tri godine u ovojima Isusa iz Nazareta, koji je bio tako uzvišena individualnost da je u dobi od trideset mogao napustiti fizički svijet kada se nad Njegovom glavom pojavila golubica tako da je

mogao ući u duhovni svijet. Od kada je Krist-individualnost živjela u fizičkom tijelu, ispunila je tri visoko razvijena tijela Isusa. Nevidljivo za fizičko oko, ona su sada bila umnožena kao i prije u slučaju eterskih tijela Šema tako da su eterska i astralna tijela Isusa iz Nazareta bila dostupna od vremena kada je umro na križu. To nema veze s Njegovim egom; on je prešao u duhovni svijet i nakon toga se više puta utjelovio.

Vidimo kako su kršćanski pisci u prvih nekoliko stoljeća nakon Krist-događaja još radili na osnovu oralne tradicije koja je bila prenošena od učenika apostola, koji su pridavali veliku važnost direktnom, fizičkom prijenosu Krist-događaja. Međutim, to ne bi bila dovoljna osnova za kasnija stoljeća, i zato su kopije eterskog tijela Isusa iz Nazareta bila utkana u posebno eminentne glasnike kršćanske poruke počevši od šestog i sedmog stoljeća. Jedan takav glasnik je bio Augustin, koji je u njegovoj mladosti prošao kroz ogromne borbe. Međutim, tek kada je impuls eterskog tijela Isusa iz Nazareta počeo na značajan način u njemu raditi on je postao uključen u kršćanski misticizam na vlastitu inicijativu. Njegovi spisi se mogu razumjeti jedino u tom svjetlu. Mnoge druge osobnosti u svijetu, kao što je Columban, [[Napomena 40](#)] Gallus, [[Napomena 41](#)] i Patrik, [[Napomena 42](#)] nosile su u sebi takvu kopiju eterskog tijela Isusa i stoga bili u položaju da šire Kršćanstvo i grade most od Krist-događaja do narednih vremena.

Nasuprot tome, vidimo ljudska bića čija astralna tijela su u jedanaestom i dvanaestom stoljeću primila astralno tijelo Isusa iz Nazareta. Takva osobnost je bio Franjo Asiški. Kada s tog gledišta gledamo na njegov život, shvatiti ćemo ga na dosta načina. Njegove osobine poniznosti i kršćanske posvećenosti će nam postati posebno jasne kada sebi kažemo da je takva misterija u njemu živjela. U vremenu od oko jedanaestog do trinaestog stoljeća takva ljudska bića su postali glasnici kršćanstva samom činjenicom da je astralno tijelo Isusa bilo utkano u njihovo vlastito astralno tijelo. Stoga, oni su primili kršćanstvo zahvaljujući Milosti.

Premda je ego Isusa iz Nazareta napustio njegova tri ovoja pri krštenju od Ivana, kopija tog ega je ostala u svakom od njih slično otisku koji ostavlja pečat. Krist-Biće je preuzelo ta tri tijela i ono što je ostalo kao otisak ega Isusa. Počevši s dvanaestim, trinaestim, i četrnaestim stoljećem, nešto kao kopija ega Isusa je bila utkana u ljudska bića koja su počela govoriti o „unutarnjem Kristu”. Meister Eckhart i Tauler su bili pojedinci koji su govorili iz njihova vlastita doživljaja kao ego kopije Isusa iz Nazareta.

Još su prisutni mnogi ljudi koji u sebi nose nešto kao razna tijela Isusa iz Nazareta, ali oni nisu više vodeće osobnosti. Sve više možemo vidjeti kako postoje ljudska bića pete epohe koja se moraju oslanjati na sebe i na njihov vlastiti ego i kako su tako nadahnuti ljudi postali rijetkost. Stoga je bilo nužno da se u našoj petoj epohi razvije duhovna tendencija da se osigura da će čovječanstvo nastaviti biti prožeto duhovnim znanjem. Ti pojedinci koji su bili sposobni gledati u budućnost morali su se pobrinuti da ljudska bića u vremenima koja dolaze ne budu jednostavno prepuštena da se oslanjaju samo na njihov vlastiti ljudski ego. Legenda o Svetom gralu priča da se kalež koji je Krist Isus uzeo na Posljednjoj večeri s njegovim učenicima čuvao na određenom mjestu. U priči o Parsifalu vidimo tijek obrazovanja mlade osobe tipičan za našu petu post-atlantsku epohu. Parsifal je bio poučavan da ne postavlja previše pitanja, i njegova dvojba se pojavila zbog slijeđenja tih uputa. To

je važna tranzicija iz tradicionalnih u moderna vremena: u drevnoj Indiji i kasnije s Augustinom i Franjom Asiškim učenik je morao živjeti u stanju najvišeg stupnja pasivne privrženosti. Svi ti ponizni ljudi su sebi dopustili da budu nadahnuti s onim što je u njima već živjelo i s onim što je bilo u njih utkano. Ali sada su se stvari promijenile u tome da je ego postao ispitivački ego. Danas, svaka duša koja pasivno prihvaća ono što joj je dano ne može sebe nadmašiti jer samo promatra događaje u fizičkom svijetu oko nje. U naše vrijeme duša mora postavljati pitanja; mora se dići iznad sebe; mora narasti izvan njenog danog oblika. Mora postavljati pitanja, baš kao što je Parsifal konačno naučio pitati nakon misterija u dvorcu Grala. [[Napomena 43](#)]

Duhovno istraživanje danas počinje jedino kad postoji propitivanje, i duše koje su danas od vanjske znanosti potaknute da postavljaju pitanja i traže, duše su Parsifala. I to je vodilo do uvođenja ružokrižarskog obrazovanja — te mnogo klevetane misterijske škole mišljenja — koja tradiciju prihvaća sa zahvalnošću ali tradicijsku mudrost ne prihvaća slijepo. Ipak ono što danas čini ružokrižarsku duhovnu orijentaciju istraživano je u višim svjetovima direktno s duhovnim okom i sa sredstvima koje je sam učenik bio upućen da koristi. Do toga nije došlo jednostavno jer je ova ili ona mudrost zapisana u starim knjigama ili zato jer su neki ljudi vjerovali ovo ili ono. Radije, ružokrižarska duhovna metoda objavljuje mudrost koja je istraživana danas. Ona je postepeno pripremljena u ružokrižarskim školama koje su osnovane u trinaestom i četrnaestom stoljeću kao rezultat rada osobnosti s imenom Christian Rosenkreutz.

Tu akumuliranu mudrost danas se može objaviti kao znanost duha. To je tako jer danas više nije moguće u ljudska bića usaditi ono što će ih inspirirati iznutra bez da oni sudjeluju u procesu. Ljudi koji danas osjećaju da se znanost duha obraća njihovim srcima moraju joj pristupiti preko vlastite slobodne volje, kroz njihov vlastiti slobodni impuls, i kroz činjenicu da se osjećaju oživljeni od duhovnog znanja. Stoga mi ne trebamo pokušati raspiriti interes za duhovnu znanost.

Preko teozofsko-ružokrižarske orijentacije duha, mi ponovno sebi približavamo ono što je još prisutno u kopijama ega Isusa iz Nazareta. Oni koji se na ovaj način pripreme u svoje duše će smjestiti kopiju ega Isusa iz Nazareta tako da mogu postati poput otisaka pečata, i na taj način Krist-princip nalazi svoj put u ljudsku dušu. Ružokrižarstvo je pripremlilo nešto pozitivno, i pošto antropozofija treba postati život, duše koje je apsorbiraju i iskreno prihvate postepeno će pretrpjeti metamorfozu. Prihvatiti antropozofiju u sebi znači promijeniti dušu na takav način da može doći do pravog razumijevanja Krista.

Antropozof ili antropozofkinja čini sebe živim primateljem onog što je dano Mojsiju i Pavlu u Jahve Krist – otkrivenju. Zapisano je u petom pismu apokalipse da su ljudi u petoj kulturalnoj epohi oni koji zaista mogu apsorbirati stvari koje će biti sasvim očigledne za zajednicu Filadelfije. Mudrost petog kulturalnog perioda otvoriti će se kao cvijet ljubavi u šestom periodu.

Danas je čovječanstvo pozvano da u sebe prihvati nešto novo, nešto božansko, i time ponovno poduzme uspon u duhovni svijet. Duhovno znanstvena učenja evolucije su dana ne zato što bi ljudi u to trebali slijepo vjerovati, već zato što bi čovječanstvo trebalo doći do razumijevanja toga kroz vlastitu moć prosudbe. Ovo učenje je usmjereno prema onima koji unutar sebe nose jezgru Parsifalove prirode. I nije bilo

objavljeno samo na posebnim mjestima ili posebnoj grupi ljudi, već će se ljudska bića iz cijelog čovječanstva sakupiti da čuju poziv duhovne mudrosti.

PREDAVANJE X

BOG ALFA I BOG OMEGA

Berlin, 25 svibnja 1909

Često je naglašavano, i sa dobrim razlogom, da znanost duha ne smije samo biti teorija o svijetu, životu, i ljudskom biću, već da mora postati najdublji sadržaj ljudske duše: ono što životu daje njegovo značenje. Ako se znanosti duha pristupi s pravim stavom, ona zaista može postati sama bit života u ljudskom biću. Međutim, dopustite da izrazito naglasim da se tu ulogu može uzeti samo postepeno, malo po malo, jer je znanost duha baš kao i sve što raste i razvija se: prvo moramo imati sjeme koje raste, i zatim na temelju tog rasta postaje sve učinkovitija.

Također je činjenica da će se iz znanosti duha izvući pravi način života samo intelektualnim razumijevanjem njenih istina. Sudeći znanost duha po njenim vanjskim osobinama, može se doći do zaključka da je ona pogled na svijet, iako obuhvatniji i uzvišeniji od drugih. Ali ne, ona je još nešto drugo, jer koja druga teorija bi mogla unaprijediti one sveobuhvatne ideje o Saturnu, Suncu, i Mjesecu? Koje druge teorije svijeta bi se danas usudile dati vrlo koncizne izjave o tome? Ni jedna, jer one završavaju s apstraktnim konceptima kada sebe pokušaju uzdići iznad objekata koje opažamo našim fizičkim očima i ušima. Takve teorije i koncepcije svijeta mogu ponuditi samo nejasne koncepte o božanskom koje tka i radi iza materijalne stvarnosti. Što se tiče drugih manje ambicioznih istina, kao što su doktrine o reinkarnaciji i karmi, znanost duha je također daleko ispred bilo čega što tradicionalna znanost ima ponuditi kada govori o evoluciji ljudskog bića. Zasigurno, znanost također može prilagoditi te doktrine jer ako se zaista žele izvući odgovarajući zaključci iz materijalističko-znanstvenih činjenica, reinkarnacija i karma su već dugo popularne ideje. Međutim, pošto se moderni znanstvenici nisu usudili doći do tih zaključaka, rasprava o temi je jednostavno ostavljena po strani. Raspravljana je evolucija iz perspektive prirodne povijesti i povijesti, ali nitko ne želi čuti ništa o pravoj evoluciji ljudske individualnosti, koja se nastavlja iz jednog života u drugi i prenosi ljudsku dušu u budućnost.

Oni koji ispravno promatraju život biti će prisiljeni samim njegovim posljedicama prihvatiti doktrinu o četiri člana ljudske konstitucije, što je također otkrilo vidovito istraživanje. Ali pošto mišljenju u modernom dobu nedostaje sva hrabrost, tu doktrinu je objavila jedino znanost duha, koja je kao tijelo znanja na mnoge načine ispred drugih koncepcija svijeta i filozofija koje su u sadašnje vrijeme predstavljene ljudskim bićima.

Međutim, kada je sve rečeno i učinjeno, sve to nije pravi plod znanosti duha. Njen plod se ne sastoji u činjenici da neko njena učenja prihvaća kao zadovoljavajuća i dalekosežna. Ne možemo imati plod bez sjemena. Ono što danas razvijamo kao plod antropozofskog pogleda na svijet može usrećiti naša srca i zagrijati našu sposobnost za ljubav. Ipak nitko ne može uživati taj plod našeg duhovno znanstvenog pogleda na svijet bez sjemena, odnosno bez samog duhovno znanstvenog znanja. Ljudi mogu

reći: Od kakve su koristi te ideje o reinkarnaciji i karmi, ili o članovima čovjekove konstitucije i evoluciji svijeta? Ono što je stvarno važno je razvoj čovjekove ljubavi i moralnog karaktera. Ja bi na to odgovorio: Zasigurno, to je važno, ali prava čovjekova ljubav koja je za svijet plodonosna moguća je jedino na osnovu znanja — duhovno znanstvenog znanja.

Kao grana znanja, znanost duha u mnogim područjima ima prednost nad ostalim koncepcijama svijeta. Kada je od nas doživljena na stvarno intiman način, kada stalno i iznova, ne žalimo truda da u našim dušama probudimo te velike sveobuhvatne misli i nosimo ih sa sobom, tada ćemo vidjeti da ovaj skup učenja može u sasvim određenom smislu postati sadržaj i bit nečijeg života. Duhovno znanstveno učenje skup je ideja koje nas vode u nadčulne svjetove, i u duhovno znanstvenom razmišljanju moramo se stoga vinuti do viših svjetova. Svaki sat proveden u duhovno znanstvenom proučavanju znači da duša doseže izvan briga svakodnevnog života. U trenutku kada se predano prepustimo učenju, mi smo preneseni u drugi svijet. Naš ego je tada sjedinjen s duhovnim svijetom iz kojeg je rođen. Dakle, kada razmišljamo na duhovno znanstveni način, mi smo s našim egom u našem duhovnom domu, na vrelu iz kojeg je došao.

Ako to razumijemo u pravom smislu, tada zaista možemo usporediti duhovno znanstveno razmišljanje s onim stanjem svijesti kojeg s duhovnog gledišta prepoznavamo kao san. Kada ljudsko biće noću pada u san i uspava sebe u duhovni svijet, tada ego ima prenesen u svijet otkuda je rođen i iz kojeg se svakog jutra pojavljuje tako da može prijeći u svijet osjetila unutar ljudskog tijela. U vremenima koja dolaze, duša će svjesno živjeti u tom duhovnom svijetu; međutim, sada to obično nije slučaj. A zašto nije? Zato jer je tijekom stoljeća svijest o duhovnom svijetu u ego postajala sve slabija i slabija. U atlantskoj epohi ego je tijekom sna vidio sebe okružena božanskim duhovnim bićima, ali nakon atlantske katastrofe ego je gurnut vani u svijet čula i sve više je gubio sposobnost da zuri u svijet kojeg nastanjuje tijekom sna. Ideja da je ego noću izbrisan i ujutro uskrsnuo je apsurdna. On je u duhovnom svijetu ali ga nije svjestan.

Duhovno znanstveno razmišljanje nam daje snagu da se svjesno povežemo, malo po malo, s tim duhovnim stvarnostima. Vodeći — barem u mišljenju — u duhovni svijet, antropozofija ima određene blagotvorne kvalitete zajedničke sa snom. Brige koje dolaze od stvari iz čulnog svijeta u snu su izbrisane. Ako ljudska bića mogu misliti i njihovo mišljenje je izbrisano, ona zaboravljaju sve brige. To je najblagotvorniji učinak sna, učinak koji rezultira iz činjenice da ego pušta da snage duhovnog svijeta tijekom sna struje u njega. Te duhovne struje sadrže snage jačanja, kojih je učinak da nam pomažu zaboraviti naše brige i također popraviti štetu koju su te brige nanijele našem organizmu. Povrede uzrokovane od čulnog svijeta iscijeljene su duhovnim snagama — otuda osvježenje, regeneracija koju nam poklanja svaki zdrav san. U višem smislu, to su dakle osobine koje duhovno znanstveno mišljenje ima zajednički sa snom.

Duhovne misli su moćne ako ih prihvaćamo kao žive snage. Ako sebe podignemo do misli koje su povezane s prošlošću i budućnošću Zemlje i dopustimo tim važnim događajima da rade na nama, tada će naša učvršćena duša biti povučena k tim događajima, daleko od dnevnih briga. Misli o tome kako će ideal našeg vlastitog

suvereniteta izrasti za nas iz karme — tog plana sudbine — daju nam hrabrost i snagu tako da sebi kažemo: „Koliko god nepremostivi neki problemi naših života mogli biti danas, naša snaga će rasti iz jedne inkarnacije u drugu. Suveren će unutar nas svaki dan postajati jači, i sve prepreke će nam pomoći da ga još više ojačamo. U procesu prevladavanja tih prepreka, naša volja će se sve više razviti, a naša energija povećati. Trivijalnosti života, sve inferiorne stvari u našoj egzistenciji, otopiti će se kao inje na suncu — istopiti samim suncem koje se diže u mudrosti koja prožima naše duhovno mišljenje. Naš svijet osjećaja kroz to sjaji i postaje topao i osvjetljen; naša cijela egzistencija će biti proširena, i mi ćemo se u njoj osjećati sretni”.

Kada se takvi trenutci unutarnje aktivnosti ponavljaju i dopustimo im da djeluju na nas, iz tog procesa će emanirati jačanje naše cjelokupne egzistencije u svim pravcima. Ne iz dana u dan, zasigurno, ali stalno ponavljanje takvih misli dovesti će do postepenog nestajanja naših depresija, naricanja u vezi sudbine, i pretjerano melankoličnog temperamenta. Duhovno znanje će biti lijek za našu dušu, i kada se to dogodi, horizont naše egzistencije se širi i usađuje nam onaj način mišljenja koji je plod sveg duhovnog znanja. Taj način mišljenja i osjećanja koji proizlazi, taj stav uma i srca, treba smatrati idealnim stanjem u koje duhovno znanstvene težnje mogu voditi. Sve nesloge, sve neusklađenosti života će nestati nasuprot skladnim mislima i osjećajima koji dovode do energične volje. Dakle, duhovna istraživanja dokazuju da nisu samo znanje i doktrina, već također i životna snaga i supstanca naše duše. Gledano u tom svijetlu, znanost duha je sposobna djelovati u životu na takav način da ljudsko biće oslobađa briga i zabrinutosti. I tako u naše vrijeme treba djelovati, jer svoju egzistenciju ne duguje samovolji, već znanju koje je potrebno.

Individualnosti koje su u svom znanju bile daleko ispred drugih ljudskih bića, Učitelji mudrosti i Harmonija osjećaja, znali su da se duhovna znanost mora ulijevati u našu kulturu ako neće uvenuti. Znanost duha je novi sok života, i čovječanstvo s vremena na vrijeme treba takav sok. Znanost duha je nužna struja našeg vremena. Oni koji imaju osjećaj za ove velike istine trebaju požuriti k nama i istine apsorbirati tako da mogu biti sol i kvasac za duhovni život cijelog čovječanstva. Onaj koji teži mora to vidjeti kao vrstu dužnosti. Nije teško razumjeti zašto su najviši autoriteti poziv ka znanosti duha uputili baš u naše vrijeme tako da oni s otvorenim srcima i umovima bez predrasuda mogu biti okupljeni.

S našim dušama promatrali smo post-atlantsko čovječanstvo i pratili njegove kulturalne epohe od drevne indijske sve do naše pete post-atlantske epohe. Vidjeli smo da su tijekom tog vremena ljudska bića malo po malo izgubila svijest o duhovnom svijetu. U prvoj epohi, drevnoj indijskoj, ljudska bića su još imala duboku čežnju za duhovnim svijetom. Svijet čula je smatran kao *maya*, iluzija. Zatim su došla doba koja su uputila poziv ljudskim bićima da izvršavaju vanjski, fizički rad. Ljudska bića su morala naučiti voljeti svijet čula jer su ga samo tako mogla naučiti kultivirati. U to vrijeme, ljudska bića nisu više govorila da je vanjski svijet samo maya. Upravo suprotno, ljudska bića su sada morala uroniti u svijet i na njemu raditi sa svojim sposobnostima i mudrošću. To je, međutim, rezultiralo time da su ljudska bića postepeno gubila svijest o duhovnom svijetu tako da se Zaratustra, inicijator perzijske kulture, osjećao primoran kazati učenicima: „Sva živa bića su pozvana u egzistenciju od sile koja struji od Sunca kao fizička sila. Ali ta fizička sila nije jedina stvar. U Suncu

živi Ahura Mazdao — duhovno Biće Sunca”. Ljudima je bilo nužno pokazati kako je materijalni svijet samo fizički izraz duhovnog svijeta.

Dakle najprije se u drevnoj perzijskoj epohi pojavio sentiment koji bi se izrazio ovako: „Sigurno, ono što Sunce obasjava je *maya*, ali moram tražiti duh iza te *maje*. Duhovni svijet je uvijek oko mene, ali ne mogu ga doživjeti s fizičkim očima i ušima. Mogu ga doživjeti jedino s nadčulnom sviješću. Kada jednom ta svijest bude probuđena, tada ću u fizičkoj egzistenciji ja također moći prepoznati Veliki duh Sunca sa svim njemu podređenim bićima koja također pripadaju Suncu. Ali približava se doba kada moja duša više neće imati ovo znanje”. Bilo je teško to znanje potpuno prenijeti ljudskim bićima. Ona moraju postepeno postati zrelija kroz obnovljena utjelovljenja da bi iza svih fizičkih pojava prepoznali božanski duhovni element i shvatili da je sva priroda prožeta s njime.

U drevnoj perzijskoj kulturi, ljudska bića su još bila sposobna prepoznati božanski element u ovom životu, ali nisu mogla ponijeti ovu svijest u vremenski period između smrti i ponovnog rođenja. Jer osobita stvar u toj epohi je bila da je svijest između smrti i ponovnog rođenja postajala sve tamnija. Suprotno tome, pogledajmo dušu pojedinca u drevnoj Indiji. Kada je kroz smrt prešla u drugi svijet, tamo je živjela među duhovnim bićima u relativno svijetlom-ispunjenom svijetu. U perzijskoj kulturi, to je manje bio slučaj; svijet između smrti i ponovnog rođenja je postao tamniji. Prepreke među raznim dušama su se nagomilale, i duša se osjećala usamljeno; da se tako izrazim, nije mogla pružiti ruku drugoj duši. Ali to je teška i mračna strana života u duhovnom svijetu: duša ne može dijeliti svoj put s drugima.

U egipatskoj epohi, znatan dio sposobnosti duše da se poveže s drugim dušama već je u tolikoj mjeri bio izgubljen da je duša težila očuvanju fizičkog tijela, koje je trebalo očuvati u mumiji. Razlog za to je bio to što je duša osjećala da ima veoma malo snage koja se može ponijeti u život između smrti i ponovnog rođenja. Ljudska bića su u to vrijeme željela očuvati fizičko tijelo tako da duša može gledati na njega dolje kao na nešto što joj je pripadalo, kao kompenzaciju za moć koju više nije imala u duhovnom svijetu. Kulturalne pojave kao što je mumificiranje su duboko povezane s evolucijom ljudske duše.

Egipćanin je imao predodžbu da bi u smrti bio sjedinjen s Ozirisom. Sebi je rekao ove riječi: „Davno, u drevno doba, duša je mogla zuriti u ono iza. Sada je izgubila svoju moć vizije, ali može nadoknaditi gubitak ako u ovom životu razvija kvalitete s kojima će postati sličnija samom Ozirisu. Duša će tada sama postati slična Ozirisu i nakon smrti će biti sjedinjena s Ozirisom”. I tako, odanošću Ozirisu, duša je pokušala stvoriti surogat za sve što više nije moglo biti sačuvano iz drevnih vremena.

Međutim, ono što Oziris nije mogao dati ljudskoj duši kazano je u egipatskoj legendi, po kojoj je Oziris jednom živio s ljudskim bićima na Zemlji, dok ga njegov zli brat Set nije zatvorio u drvenu kutiju sličnu kovčegu. To znači da je Oziris živio na Zemlji s ljudskim bićima dok su još ona bila više duhovna. Ali zatim je morao ostati u duhovnom svijetu jer je bio previše uzvišen da se uklopi u fizički ljudski oblik. Slično, ako je duša željela stvoriti nadomjestak za izgubljenu duhovnu moć vizije između smrti i ponovnog rođenja, morala je postati biće koje je također uzvišeno, previše dobro za ljudski oblik. Postajući slična Ozirisu, duša bi iznad mogla prebroditi svoju usamljenost, ali ono što je primila u duhovnom svijetu preko osobina koje ima

zajedničke s Ozirisom, ne bi mogla ponijeti u novu inkarnaciju. To je tako jer, konačno, Oziris nije bio prikladan za ovo fizičko utjelovljenje.

Grobna opasnost koja je u ta vremena prijetila čovječanstvu je ta da su se inkarnacije stalno pogoršavale jer nije moglo biti priljeva duhovnih sila. Samo ono što je ostalo iz drevnih doba moglo se dalje razvijati, i sve je to doseglo svoju krajnju zrelost u grčko-rimska vremena. To se jasno pokazalo u veličanstvenoj umjetnosti Grka—zreo plod ranijih cvjetova. Grčka umjetnost je bila najljepši plod baštine zavještane čovječanstvu od početka prvobitnih vremena. Ali ruku pod ruku s tim postignućem došao je osjećaj duboke tame u životu između smrti i novog rođenja, i plemeniti grčki pojedinac je bio u pravu kada je rekao: „Bolje biti prosjak u gornjem svijetu nego kralj u oblasti sjena”. [Napomena 44] Da zaista, ljudska bića u Grčkoj i rimskim državama imala su toliko toga za užitak i zadovoljenje njihovih čula, ali ništa nisu mogla ponijeti sa sobom u život između smrti i novog rođenja.

Zatim je došao Događaj na Golgoti — događaj koji je važan ne samo za vanjski fizički svijet, već također i za sve svjetove kroz koje ljudsko biće mora proći. U trenutku kada je krv tekla iz rana Iskupitelja, kada je leš visio na križu, Krist se pojavio u donjem svijetu i zapalio svjetlo koje je dušama dolje ponovno dalo viziju. I duša je mogla shvatiti od toga trenutka nadalje, da snaga opet može biti izvedena iz svijeta ispod i koristiti fizičkom svijetu. Duša nije više težila da se ujedini s Ozirisom da bi imala surogat za gubitak vizije. Od sada nadalje, mogla je sebi reći: „I u donjem svijetu, također, mogu naći svjetlo Krista — ono koje se uronilo u Zemlju, jer Krist je postao duh Zemlje. I ja sada upijam novu snagu s duhovnog vrela, snagu koju mogu ponijeti natrag na Zemlju kada se vratim za novo utjelovljenje”.

Što je bilo nužno tako da ta snaga može u dušu utjecati na pravi način? Bio je potreban potpuni obrat u načinu na koji su ljudska bića gledala na fizički svijet. Najprije, upitajmo se što su ljudi u drevnoj Indiji doživljavali kada rekonstruiramo ono što bi jedan od njih mogao reći: „Ovaj svijet je *maya*, velika iluzija. Kada god percipiram ovaj svijet i povezujem sebe s njim, pao sam kao žrtva iluzije. Samo povlačeći se iz njega i podižući se do prvobitnih duhovnih stvari izvan svijeta čula, mogu ja biti u svijetu bogova. Jedino povlačeći se iz vanjskog svijeta mogu putovati kroz moje unutarne biće koje je ostalo sa mnom kao drevna baština tih duhovnih svjetova i tako se vratiti u moj drevni dom. Moram se vratiti toj prvobitnoj svetoj oblasti odakle sam jednom krenuo u svijet čula, i mogu se vratiti jedino otpuštajući moje duhovne snage, time odvrativši moju pažnju s privlačnosti vanjskog svijeta”. U vrijeme drevne indijske kulture bilo je za ljudska bića moguće da poduzmu taj korak natrag u daleku prošlost. Unutar njih, oni su zadržali mnogo od snage koja pojedincu može pomoći, ako je pravilno primijenjena, da nađe put natrag do bogova. Tako je ljudsko biće u drevnoj Indiji pronašlo njegove *Deve*, bića iz kojih je sve nastalo.

Sada je došla epoha drevne Perzije, kada je čovjekova duša izgubila mnogo od snage koja je bila kao baština iz drevnih vremena. Ako je bila u ovoj epohi duša je kazala: “Ja ću se okrenuti jer ne želim ostati u ovom svijetu”, ona ne bi našla drevne bogove jer moć koja je za to trebala nije više bila odgovarajuća. Ova činjenica je povezana s evolucijom čovječanstva. Da je duša pokušala odvratiti svoje zurenje od vanjskog svijeta i smatrala da je ništa osim *maya*, to bi dovelo do toga da vidi ne više bogove, već prije podređene *Deve* koji su bili zla duhovna bića koja nisu pripadala

rangu viših bogova. Zato jer je ta opasnost postojala, duši je trebalo pokazati kako se ovaj svijet čula mogao gledati kao vanjski izraz duhovnog, počinjući od svijeta čula i ne okrećući se od njega. Gledajući gore u Sunce, duša je naučila u njemu vidjeti ne samo vanjske sunčeve snage, već također i sunčeva Boga Ahura Mazdao, i time je nešto naučila o božansko-duhovnoj stvarnosti.

Duša drevnog perzijanca je postala previše slaba da aktivira duhovne snage koje je mogu voditi natrag do drevnih bogova. Stoga, morala je biti educirana da proviri kroz veo materijalnosti koji skriva duhovno. U vanjskom svijetu leže skrivene zle Asure, ali ljudska bića još nisu bila sposobna vidjeti blagotvorna duhovna bića iza svijeta gledanog kao maya. Zato su svi nazivi za duhovna bića postala obrnuta tijekom vremena indijske i perzijske epohe. Deve su u drevnoj Indiji bili dobri bogovi, ali u perzijskoj kulturi, postaju zli bogovi. Pravi razlog za ovaj preokret je vidljiv iz nastavka razvoja ljudske duše; u odnosu na vanjski svijet postajala je sve snažnija, u odnosu na unutarnji svijet, sve slabija.

Priprema za ono što će doći napravljena je od onih bića koja vode i usmjeravaju ljudsku evoluciju. Nakon što je Zaratustra naučio gledati u Sunce i u njegovoj auri vidjeti Boga Sunca, znao je da je taj Bog Sunca nitko drugi nego Krist-Duh, koji je u to vrijeme mogao biti otkriven jedino iz vanjskog svijeta. Ljudsko biće u njegovoj duši ovdje na Zemlji još nije moglo opažati Krist-Biće. Biće koje je prije viđeno na Suncu i kojem je dano ime Ahura Mazdao moralo je sići na Zemlju jer su jedino tada ljudska bića mogla od iznutra učiti da prepoznaju *Devu*, božansko duhovni princip, unutar njihovih vlastiti duša. U dobu drevne Perzije, život u ljudskom tijelu nije još bio sposoban primiti Krist-Duh, pustiti da bude njime prožet. Sve se to moralo dogoditi polako i postepeno. Moramo se upoznati s mišlju da bogovi sebe mogu otkriti jedino onima koji se pripreme kao primatelji otkrivenja. *Deva*, bog koji može biti opažen preko naših unutarnjih snaga, mogao se pojaviti jedino onom dijelu čovječanstva koje se pripremilo za njegov dolazak.

Sve se u ljudskoj evoluciji događa polako i postepeno, i evolucija se ne odvija svugdje na isti način. Nakon atlantske poplave, plemena su migrirala na Istok. Pošto su se smjestila u različita područja, njihov razvoj se također razlikovao. Što je omogućilo drevnim Indijcima da imaju snažan osjećaj za duhovni svijet? To se dogodilo jer je evolucija ega u tom dijelu svijeta uzela sasvim poseban smjer. Kod ljudi drevne Indije ego je ostao duboko utvrđen u duhovnom svijetu tako da je bio nesklon imati mnogo kontakta s fizičkim svijetom. Bila je osobita karakteristika pojedinca u drevnoj Indiji je da on ili ona naginje duhovnosti prethodnih doba u isto vrijeme ograničavajući odnos s fizičkim svijetom na minimum. Pošto pojedinac u drevnoj Indiji nije želio ili željela povezati ego s fizičkim svijetom, postignuća u vanjskoj civilizaciji nisu cvjetala u Indiji ili u mnogim drugim oblastima Istoka gdje je ljudima uvelike nedostajao inventivni genij. Suprotno tome, inventivnost ljudi na Zapadu tražila je od njih da se drže vanjskog svijeta pošto su smatrali svojim zadatkom da ga kultiviraju i unaprijede. Drevna Perzija je činila, takoreći, granicu između Istoka i Zapada. Ljudi koji su pridavali malo pažnje materijalnoj egzistenciji u ovom svijetu težili su se smjestiti i ostati na Istoku. Zato je za ljude na Istoku učenje Bude još bilo nužno šest stotina godina prije Krista. Buda je morao biti smješten u evoluciju svijeta na tom spoju jer je njegova misija bila da u dušama održi živom

težnju za duhovnim svjetovima prošlosti, i zato je morao propovijedati protiv žudnje za ulaskom u fizički svijet. Međutim, on je propovijedao u vrijeme dok je duša još imala sklonost, ali više ne i sposobnost, da se podigne u duhovne svjetove. Buda je ljudskim bićima propovijedao uzvišene istine o patnji, i donio im je uvide da dušu mogu podignuti iznad ovog svijeta patnje.

Takvo učenje ne bi bilo pogodno za zapadni svijet. On je trebao doktrinu koja je bila u skladu sa sklonošću ljudi da prigrle fizički svijet i to bi se moglo sažeti u slijedeće objašnjenje: „U vanjskom svijetu moraš raditi na takav način da snage ovog svijeta budu u službi čovječanstva; ali nakon smrti, možeš uzeti plodove svog života u duhovni svijet”.

Osobita esencija kršćanstva obično nije ispravno shvaćena. U rimskom svijetu nije se mnogo žalilo one koji su mogli uživati blaga i bogatstva ovog svijeta, ali oni koji su bili osuđeni na muke u fizičkom svijetu voljeli su kršćanstvo. Oni su znali da unatoč svom njihovom radu u fizičkom svijetu, oni su u ovom životu razvijali nešto što su nakon smrti mogli ponijeti sa sobom. Takav je bio osjećaj zanesenosti koji je nadahnuo duše onih koji su prihvatili kršćanstvo. Ljudska bića su mogla sebi reći: „Postavljajući Krista kao moj ideal, razvijam u ovom svijetu nešto što ni smrt ne može uništiti”. Ta se svijest mogla razviti samo zbog toga jer je Krist zapravo bio na Zemlji ne kao *Deva*, već kao biće koje se utjelovilo u ljudskom tijelu i koje može biti model i ideal za svako ljudsko biće. Da bi se to dogodilo, morao je biti kreiran impuls i odgovarajuće snage, i taj pripremni rad je izvršio Zaratustra. On je toliko doživio da je bio spreman preuzeti tu misiju.

U drevnoj Perziji, Zaratustra je u auri Sunca mogao promatrati Boga Sunca, ali za taj zadatak se morao pripremiti u ranijim inkarnacijama. Tijekom doba koje je još bilo nadahnuto učenjima Svetih Rishia, Zaratustra je već bio prošao neka uzvišena iskustva u inkarnacijama. Bio je iniciran u učenja Svetih Rishia, apsorbirajući ih stupanj po stupanj u sedam inkarnacija u nizu. Zatim se rodio u tijelu koje je bilo slijepo i gluho, čime je dobio što je moguće manje kontakta s vanjskim svijetom. Zaratustra se morao roditi kao ljudsko biće koje je praktički bilo neosjetljivo na vanjske utiske čula, i onda su iz njegova unutarnjeg bića izvirala u njemu učenja Svetih Rishia iz prethodnih utjelovljenja. I u tom je trenutku Veliki Bog Sunca mogao u njemu upaliti nešto što je išlo čak i dalje od mudrosti koju je primio od Svetih Rishia. To se iskustvo u njegovoj slijedećoj inkarnaciji ponovno probudilo u njemu, i tada je Ahura Mazdao otkrio Sebe Zaratustri od izvana.

Možete stoga, vidjeti, da je Zaratustra prošao mnogo toga prije nego je mogao postati učitelj i inspirator naroda drevne Perzije. Također znamo da su Mojsije i Hermes bili njegovi učenici i da je Hermesu dao njegovo astralno tijelo a njegovo etersko tijelo Mojsiju. Mojsije je bio prvi koji je objavio učenje koje je emaniralo od Akasha kronike, učenje o *“Ja sam koji jesam”*. (*Ejeh asher ejeh*). I tako je Zaratustra sebe pripremio za sve veću i čudesniju žrtvu. Kada se astralno tijelo Zaratustre pojavilo u Hermesu i njegovo etersko tijelo u Mojsiju, njegov ego — čiji razvoj je stalno napredovao — je mogao formirati novo astralno tijelo i novo etersko tijelo za novu inkarnaciju, srazmjerno punoj snazi ega. I šest stotina godina prije Krista, Zaratustra je ponovno bio rođen u zemlji Kaldeji i postao učitelj Pitagore pod imenom Zaratatos, ili Nazaratatos. Unutar kaldejske kulture tada je pripremio novi impuls koji je

trebao doći u svijet. To je reflektirano u onom pasusu Novog zavjeta koji govori o tri Mudraca s Istoka koji su došli pozdraviti Krista kao novu Zvijezdu mudrosti. Zaratustra je učio da će doći Krist, i oni koji su ostali kao učenici značajne doktrine Zaratustre znali su u kojoj točki vremena bi trebao doći veliki Impuls Golgote.

Uvijek postoji određena veza između velikih pojedinaca svijeta, kao što je Buda, Zaratustra, i Pitagora, jer ono što je na djelu u svijetu je snaga — činjenica. Veliki duhovi rade zajedno, i s razlogom su rođeni u određenom dobu. Slično, veliki impulsi u ljudskoj evoluciji tkaju sebe jedan u drugog. Zaratustra je ukazao na Onog koji će učiniti mogućim za ljudska bića, preko Događaja na Golgoti, da pronađu svijet *Deva* kroz snagu vlastita unutaršnjeg bića; nadalje, to će sve više biti sposobni kako se razvijaju dalje u budućnost. A u istoj epohi, Buda je učio: Da, postoji duhovni svijet, u usporedbi s kojim je cijeli svijet čula maya. Zakoračite natrag u svijet u kojem ste bili prije nego je probuđena žudnja za zemaljskom egzistencijom, i tada ćete pronaći Nirvanu — počinak u božanskom!

Takva je razlika između učenja Bude i Zaratustre. Buda je učio da ljudsko biće može dosegnuti božansko vraćajući se; Zaratustra je, u njegovu utjelovljenju kao Zaratustra, učio da dolazi vrijeme kada će se svijetlo utjeloviti u samoj Zemlji, što će naprednoj duši omogućiti da se približi božanskom. Buda je rekao, duša će naći Boga vraćajući se; Zaratustra je rekao da će Ga naći idući naprijed.

Bez obzira da li nazadujete ili napredujete, bilo da tražite Boga u Alfa ili u Omega, moći ćete Ga naći. Ono što je važno je da Ga nađete s vlastitom povišenom ljudskom snagom. One snage nužne za naći Boga u Alfa su prvobitne snage ljudskog bića. Međutim, snage nužne za naći Boga Omega moraju biti stečene ovdje na Zemlji stremljenjem samih ljudskih bića. Razlika je da li se netko vraća do Alfa ili napreduje do Omega. Onaj tko je zadovoljan da nađe Boga i samo želi ući u duhovni svijet ima izbor da ide naprijed ili natrag. Međutim, pojedinac kojem je stalo da čovječanstvo napusti Zemlju u uzdignutom stanju mora pokazati na put do Omega — kao što je to Zaratustra.

Zaratustra je pripremio put za onaj dio čovječanstva koji će postati uključen upravo sa snagama Zemlje. Ipak je Zaratustra također potpuno razumio Budu, jer njihova potraga je u konačnici ista. Što je bio zadatak Zaratustre? Trebao je učiniti mogućim da Krist-Impuls siđe na Zemlju. Zaratustra se ponovno rodio kao Isus od Nazareta, i zbog onog što se dogodilo u prethodnoj inkarnaciji, njegova osobnost se mogla sjediniti s mnogim snagama koje su bile sačuvane kao rezultat duhovne iskoristivosti. Svijet je dubok a istina je složena!

U Isusu iz Nazareta također je bilo utkano biće Bude. Ono je napredovalo različitim putem jer mnoge snage rade na onom koji bi trebao imati utjecaja na čovječanstvo. Krštenjem na rijeci Jordan ego Isusa je napustio fizičko, etersko, i astralno tijelo, a Sunčev Bog — Krist-Duh — je ušao i živio tri godine u tijelima Isusa iz Nazareta. I tako je Zaratustra pripremio čovječanstvo da bude primatelj Krist-Impulsa.

S tim događajima je došao važan trenutak u evoluciji Zemlje. Sada je za ljudska bića postalo moguće da nađu Boga u njihovu unutaršnjem biću; k tome, sada su mogla ponijeti sa sobom u novo utjelovljenje nešto iz života između smrti i novog rođenja. A

sada, u našem vlastitom dobu, već su prisutne duše koje se osjećaju dovoljno jakim da su bile u svijetu osvjetljenom svjetlošću Krista. Činjenica da je to prigušeno dodijeljeno mnogoj duši znači da su ljudska bića danas sposobna primiti i razumjeti učenja znanosti duha. I pošto takvi ljudi danas postoje, Učitelji mudrosti i Harmonija osjećaja izrazili su nadu da će takvi ljudi također osjetiti istine znanosti duha i učiniti ih samom supstancom njihovih života. Znajući sve to, Učitelji su u sadašnjem dobu dodijelili misiju objavljivanja antropozofije onima koji su već stekli visoki nivo razumijevanja.

Esencijalno je da znanost duha sada počinje postajati duhovni impuls našeg vremena. Sam Krist je pripremio ljudske duše za znanost duha, i to će jamačno ostati u ovom svijetu iz jednostavnog razloga jer se Svijetlo Krista, jednom upaljeno, nikada ne može ugasiti. Kada se jednom nadahnemo osjećajem da je struja antropozofske duhovnosti nužnost, tada smo u nju uronjeni na pravi način, i uvijek će biti pred nama kao nepokolebljivi ideal.

Da, ljudska se osobnost mora razviti u toj mjeri da se u ljudsko tijelo može spustiti svjetlost i reći: „Ja sam Svijetlo svijeta”! Svijetlo svijeta je najprije sišlo u dušu Zaratustre i obratilo mu se. Duša Zaratustre je razumjela značenje tog univerzalnog svjetla i žrtvovala se tako da te značajne riječi dođu do cijelog čovječanstva — iz ljudskog tijela: „Ja sam svijetlo svijeta”.

PREDAVANJE XI OD BUDE DO KRISTA

*(Predavanje održano na međunarodnom kongresu
federacije europskih odjela Teozofskog društva)*

Budimpešta, 31 svibnja 1909

Ne želim vam ovdje ponuditi opservaciju o filozofiji religije ili traktat o povijesti književnosti, niti vam želim dati znanstveno predavanje o temi. Jednostavno želim kazati što znanost duha ili okultizam ima za reći o tako velikim individualnostima kao što su Buda i Krist, točnije, kakvo znanje mogu ponuditi s točke gledišta ružokrižarskog okultizma.

Na predavanju namijenjenom naprednijim teozofima, pretpostavljam da ćete mi dopustiti da intimnije govorim o takvim istinama. Predstaviti ću vam grubi okvir, a zatim ću mu pripojiti određene detalje. Ružokrižarski okultizam predstavlja jedno od najvećih načela okultnog teozofskog istraživanja iz kojeg duhovni život treba utjecati u naša srca. Čak iako se ciljevi i ideje teozofije također mogu naći i izvan Teozofskog društva, postoji ipak razlika u upotrijebljenim sredstvima od bilo kog tko se ozbiljno pokušava izboriti za stjecanje i ispravnu upotrebu znanja i istine, jer okultno istraživanje može i mora direktno utjecati u život.

Dopustite mi da to opišem trivijalnim primjerom. Ljudska duša je kao štednjak kojeg ne treba nagovarati da zagrije prostoriju jer grijanje je njegova funkcija. Štednjak to radi sam, pod pretpostavkom da smo u njega stavili drvo i zapalili ga. Može se prigovoriti da nam pojava drva ne sugerira da može stvoriti toplinu, a ipak radi upravo to. Stavljajući nešto ogrjeva, čiji izgled je toliko različit od štednjaka, u njega i zapalivši ga, u kuću donosimo toplinu. Slično, naviknuvši se na duhovno znanstvene koncepte, također postajemo naviknuti na našu sposobnost da prosuđujemo i da se slobodno orijentiramo u ovom svijetu. Nije naš zadatak propovijedati ideale već prije snabdjeti ljudske duše s gorivom koje može generirati duhovnu mudrost, izvorno bratstvo, i pravo čovječanstvo. Ostvariti to naš je cilj.

Ono što označavamo kao ružokrižarsku struju pojavilo se u trinaestom i četrnaestom stoljeću kada je duhovna struja kršćanstva već zasjenjena pošto je uzela vanjsku formu. U vrijeme kada je kršćanstvo u vanjskom svijetu sve više uzimalo vanjsku formu i kada je njegovo pravo izvorno značenje izbljedjelo, ružokrižarstvo je, primilo zadatak da kultivira drevnu mudrost i sačuva blaga prvobitne mudrosti. U vanjskom svijetu, gdje god ljudi smatraju da su važne samo vanjske forme i utvrđene dogme, oni se odriču i proklinju sve što je štovano u misterijima kao najviše i najsvetije istine. Često se čuju riječi: "Proklinjem Skitianosa; proklinjem Boddhu; proklinjem Zaratasu". To su tri imena koja su njegovana u najvećoj tajnosti u misterijima i ružokrižarskim školama misterija kao sveta imena učitelja.

Zaratas je isti pojedinac kao Zaratustra — ne Zaratustra poznat povijesti, već uzvišeni pojedinac koji je osnovao drevnu perzijsku kulturu i koji je bio učitelj u

okultnim školama tog vremena. Skitianos je bio visoko razvijeni pojedinac drevnih vremena. U jednoj od svojih uzastopnih inkarnacija vodio je okultne škole u Srednjoj Aziji, a kasnije je također postao učitelj ezoterijskih škola u Europi. Boddha i Buda su jedna te ista osoba.

Da bi shvatili što je osjećao posvećenik kada bi čuo ta tri imena i da bi došli do ideje što su mu oni mogli dati, moramo ići natrag u čovjekovoj evoluciji i proučiti karakter ružokrižarskog okultizma поближе. Dođimo do razumijevanja slušajući i gledajući natrag u prošlost. Uvijek je bilo visoko razvijenih pojedinaca koji su stršili iz mase i na koje su prosječni ljudi gledali s poštovanjem kao što bi gledali najviše ideale. Dići pogled na pojedince koji su dosegili takav uzvišen stupanj mudrosti i intelektualne snage kod prosječne osobe je imao učinak animiranja osjećaja morala i životnih energija. Čak i danas snage tih uzvišenih duhova utječu u naša finija tijela.

Pogledajmo natrag u prošlost na sve duhovne pojedince o kojima sam vam želio govoriti, sve natrag do drevne indijske kulture. Da smo otišli dalje natrag u ljudskoj evoluciji do dalekog doba Atlantide i njenog kraja, to bi nas vodilo do događaja koji nas odvaja od još drevnije epohe čovječanstva gdje su naše duše vodile život uvelike različit od onog kojeg vode u našim sadašnjim fizičkim tijelima. Međutim, radije nego da se detaljno bavimo opisima života i kulture u tim drevnim vremenima, budimo danas zadovoljni da osvjetlimo odgovor na pitanje: kako je čovječanstvo vođeno u drevna vremena, i odakle su snage koje su na njega utjecale došle?

Kada vidovnjak čije je duhovno oko otvoreno tako da zna kako čitati fini zapis Akaša kronike gleda natrag u duhovne svjetove, otkriva mjesta iz kojih je kultura i sav duhovni život tih vremena emanirao. Naše duše mogu otkriti mjesta gdje su se učitelji i njihovi učenici okupljali u misterijskim školama tog vremena. Bilo je mnogo tih misterijskih centara na drevnom atlantskom kontinentu, i razlikovali su se od onih današnjih i bila su im dana različita imena. To nisu bile samo crkve niti samo škole, već prije kombinacija to oboje. Oni koji su tražili istinu u misterijskim školama su mogli naći i religiju i mudrost; tu su, religija i mudrost bile jedno. Modernim rječnikom, možemo okarakterizirati koncept tih kulturnih centara, misterijskih škola, izrazom "Atlantska proročišta". To je naziv koji su im dale europske škole misterija, ali izvorno su zvana sasvim drugačije.

U atlantskim proročistima i njihovim centrima mudrosti, duhovni život je bio diferenciran na isti način na koji je vanjsko znanje i područje trgovine i struka danas podijeljeno u vanjskom životu. U drevnoj Atlantidi su postojale razne grane duhovnog istraživanja i okultne mudrosti, ali sve je u ta vremena ovisilo o drugačijim uvjetima. Mudrost je varirala od jednog proročišta do drugog u skladu sa sposobnošću ljudskih bića i njihovom vanjskom okruženju. Postojala je veza između određenih čovjekovih sposobnosti i određenih planeta, odnosno, određene mistične okultne sposobnosti su bile povezane s posebnim planetima. Prema tome, na atlantskom kontinentu trebali bi razlikovati između proročišta Mjeseca, Merkura, Venere, Sunca, Marsa, Jupitera, i Saturna.

Naše sadašnje sposobnosti, također, razvile su se iz kozmosa, kao što je i naša Zemlja, i one su u svakom slučaju povezane s različitim planetima i njihovim utjecajima. Na Atlantidi, ljudi koji su pogodni za razvoj ove ili one kognitivne sposobnosti bili su izabrani iz populacije i dodijeljeni jednom od sedam proročišta.

Od sedam proročišta, koja su u drevnoj Atlantidi nazvana po sedam planeta, proročište Sunca je bilo izdvojeno od drugih, ali do njega se proročište Vulkana u tajnosti pripremalo za budući zadatak.

Svako od tih proročišta je emaniralo od kozmosa u skladu sa njegovom sposobnošću, ali postojao je jedan centar u koji su sposobnosti svih sedam proročišta pritjecale zajedno, i tu se mudrost sedam proročišta na Atlantidi sjedinila. Adepti tog centra, Svetog proročišta Sunca, bili su inicirani u misterije i službu onog što danas znamo kao Sunce. Ne smijemo zaboraviti da je fizičko Sunce samo vanjski izraz ili fiziognomija — tijelo i ruho — duhovnog života uzvišenog Bića Sunca.

Svi ste čuli o vremenu kada se Sunce odvojilo od Zemlje, i zajedno s fizičkim Suncem zemaljsku arenu su napustila ona bića koja su nadmašila ljudski razvoj i, stoga, za njihov razvoj nisu više mogla koristiti Zemlju. Nakon što je također i Mjesec otišao, Zemlja je mogla ostvariti svoju sudbinu da postane prebivalište čovječanstva. Da je samo Sunce utjecalo na Zemlju, ona bi prošla kroz tako rapidan razvoj da bi ljudska bića ubrzo nakon rođenja postala stara. Nasuprot tome, da je naša Zemlja bila samo pod utjecajem Mjeseca, ljudska bića bi postala ukrućena i postala mumije. Razvoj bi bio previše spor, i njihova tijela bi dosegla stupanj rigidnosti i odrvenjenosti. Međutim, kroz mudru snagu vodilju, Sunce i Mjesec održavaju ravnotežu u vanjskom utjecaju koji izvršavaju na Zemlju; i to je omogućilo Zemlji i ljudskim bićima da se razvijaju za njih pogodnom brzinom. Bića Marsa, Merkura, Venere, i tako dalje, koja za njihov razvoj nisu trebala snage koje su ostale s Mjesecom i Zemljom, otišla su sa Suncem da zauzmu njihovo vlastito prebivalište. Ipak su nastavila biti povezana s Zemljom i slala joj dolje svoje blagotvorne snage u sunčevom svijetlu.

Tijekom drevne atlantske epohe, adepti proročišta Sunca bili su inicirani u djela ovog uzvišenog Bića-Sunca. Veliki posvećenik koji je bio vođa ovog najvišeg proročišta bio je na najopsežnije načine iniciran u te misterije. Cijela drevna atlantska i, kao što ćemo vidjeti, također i post-atlantska kultura slijedila je od njega. „Mani”, kako se zvao ovaj vođa proročišta Sunca — premda ime nije uopće toliko važno — nije odabrao glavne predstavnike post-atlantske kulture među takozvanim učenjacima i znanstvenicima, niti među vidovnjacima i magima tog vremena. Ljude koji su bili obdareni duhovnim i psihičkim znanjem i koji su tada bili približno usporedivi s znanstvenicima i učenjacima našeg vremena nije smatrao pogodnim; radije su bili odabrani obični ljudi koji su postepeno počeli gubiti vidovnjačku sposobnost. Naše sadašnje stanje svijesti se počelo razvijati tek krajem atlantske epohe. To je bilo vrijeme kada je stara vidovita svijest opadala, postepeno dajući mjesto punoj svijesti o sebi, mogućnosti da se obrati “Ja” u sebi. Veliki Mani je oko sebe okupio one koji su mogli djelovati intelektualno, ne vidovnjake i mage već one koji su apsorbirali i razvili rudimente aritmetike. Oni su bili prezreni i po mišljenju vodećih ljudi nisu znali ništa, i u tome nisu bili drugačiji od teozofa danas. Ipak su oni bili ti s kojima je Mani putovao u svetište u Aziji iz kojeg je trebala emanirati post-atlantska kultura.

Zanemarivši Ameriku po tom pitanju, recimo da su Europa, Azija, i Afrika bili napućeni nasljednicima drevnih Atlantida koji su se premjestili na ove kontinente pod vodstvom Manija. Sada se ovaj posvećenik proročišta Sunca morao pobrinuti da se utemeljenje ove post-atlantske kulture i evolucija ljudskih bića odvija pod

odgovarajućim utjecajem. Od samog se početka morao pobrinuti da bude dalje preneseno sve što je bilo vrijedno za budući razvoj. To očuvanje vrijednosti iz prošlosti je zakon okultizma, duhovne iskoristivosti, ali je također i zakon kojeg se može upoznati jedino kroz duhovnu mudrost.

Sada je Veliki posvećenik uzeo nešto veoma vrijedno s njim kada je putovao iz drevne Atlantide u Europu. Da bi to izvršio, on je — da se tako izrazim — putovao i pregledao ostala proročišta. Svi znate da se u slučaju običnih ljudi etersko tijelo ubrzo nakon smrti odvaja od astralnog i ega i postepeno se razgrađuje u univerzalnom eteru. Isto se nakon nekog vremena događa i s astralnim tijelom, ali taj zakon je ponekad prekršen u interesu duhovne iskoristivosti. To je ono što se dogodilo u slučaju eterskih tijela sedam najvećih posvećenika koji su bili vođe drevnih atlantskih proročišta.

Što to znači kada kažemo da radimo na sebi? To znači da pročišćujemo etersko i astralno tijelo. Sada, jednom pročišćeni, produhovljeno etersko i astralno tijelo se ne razgrađuje nakon smrti već su sačuvani u skladu s zakonom o duhovnoj iskoristivosti. Ukratko, u misterijima je bilo poznato kako sačuvati vrijedna eterska i astralna tijela razvijena od velikih posvećenika, ali odvelo bi me previše široko da o tome govorim u detalje. Dovoljno je reći da su tijela čuvali zaštitnici misterijskih škola.

Iz tog je razloga Veliki posvećenik proročišta Sunca putovao u druga atlantska proročišta da sakupi i uzme sa sobom sedam eterskih tijela velikih atlantskih posvećenika. A zatim je svojom mudrošću privukao brojna ljudska bića koja će se uklopiti u njihovu kulturu koja dolazi. Podučavao je ljude koji su se okupili oko njega tako da su postajali sve više sposobni i čisti. Ono što je slijedilo može se nazvati umjetnost. Nakon što je prošlo nešto vremena, postalo je moguće ugraditi sedam važnijih eterskih tijela sedam velikih posvećenika drevnih atlantskih proročišta u sedam ljudskih bića. Što se tiče njihovih ega, njihove moći prosudbe, i tako dalje, oni su bili jednostavni ljudi čija egzistencija nije imala značaja s vanjskog gledišta. Međutim, unutar sebe su nosili sedam najviše razvijenih eterskih tijela sedam najznačajnijih posvećenika. Ta eterska tijela su strujala u te ljude, time im omogućujući da izluče velike, snažne vizije i istine o evoluciji preko inspiracije odozgo. Dakle, mogli su govoriti o svojoj toj uzvišenoj mudrosti.

Veliki posvećenik je poslao tih sedam nositelja mudrosti u Indiju gdje su ljudi još imali osjećaj i razumijevanje duhovnog i duhovnih svjetova. U Indiji su ljudska bića još imala osjećaj i svijest o tome da su jednom emanirali iz prvobitnog duhovnog svijeta i da su bili rođeni iz utrobe božanstva. Prema tome, cijeli fizički svijet im je izgledao kao maya, iluzija, i žudjeli su povratku u taj svijet bogova, onim božanskim duhovnim bićima s kojima su jednom živjeli. Takvim ljudima su se sedam nositelja mudrosti mogli obraćati. Zvali su ih Sveti Rishi, i oni su bili ti koji su inaugurirali osvit post-atlantske kulture. Ljudima koji su za sebe sačuvali svijest, i žudnju za duhovnim svijetom s njegovim božanskim duhovnim bićima tako je dana prilika da nauče više o tom svijetu i nađu put natrag do njega.

Slijedeće dobi donijele su ne samo ljude koji su bili predodređeni da gledaju u duhovne svjetove, već također i one koji su željeli doprinijeti utemeljenju nove kulture. Oni su trebali postati skloni fizičkom svijetu i ne gledati ga samo kao *mayu* ili iluziju. Točnije, počeli su razumjeti da je ovaj fizički svijet samo izraz ili fiziognomija

duhovnog svijeta koji leži iza njega. To je bila druga epoha, kultura drevne Perzije ili Zaratustre. Obična povijest bilježi samo relativno kasnog Zaratustru jer povjesničari nisu svjesni da je u drevna vremena bio običaj da nasljednik primi ime velikog vođe iz prošlosti. Ja ovdje mislim na najvećeg Zaratustru, koji je bio jedan od najintimnijih učenika posvećenika proročišta Sunca. Njegov zadatak je bio naći vezu između fizičkog i duhovnog svijeta. Svoje učenike je morao učiti da je fizička sfera Sunca tijelo duhovnih bića koji svoje prebivalište imaju na Suncu i da se na ovaj cijeli fizički svijet treba gledati kao na članove i udove fizičkog tijela božansko duhovnih bića. Baš kao što je Sunce okruženo velikom austom, tako je i ljudsko biće okruženo njegovom ili njenom vlastitom malom austom, koja je mikrokozmički izraz velike sunčeve aure. Sunce je tijelo duha Sunca koji je otkrio sebe u proročijima Sunca drevne atlantske epohe. Zaratustra je promatrao taj duh u vidovitoj viziji. Također je imenovao auru Sunca kao duh Sunca, i to je isto biće kojeg je također nazvao Ahura Mazdao. Okultisti kasnijih doba su to zvali Ormuzd.

Zaratustra je njegove učenike učio da vide Ahura Mazdao u fizičkom Suncu a da ne budu zavedeni od Ahrimana. Ahriman je živio u fizičkom svijetu od zadnje trećine atlantske epohe i napada ljudsku dušu preko osjetilne percepcije, odnosno izvana. Suprotno tome, Lucifer napada dušu iznutra. Zaratustra je u srcima ljudi morao upaliti ljubav za velikog duha Sunca, i učinio je to snažnim riječima koje ne mogu biti adekvatno prevedene na našim modernim jezicima. Sve veličanstvene riječi koje nalazite u Vedama i Gathama su, bez obzira koliko divne, samo slab površni izraz velikih i uzvišenih riječi koje je izvorno izgovorio Zaratustra. Na našem jeziku, može ih se aproksimirati ovako:

“Želim govoriti, sada počujte i poslušajte me, vi iz bliza i iz daleka, koji ste ispunjeni žudnjom za ovim riječima. Želim govoriti o onome što je meni u ovom svijetu najveća istina i što mi je bilo otkriveno od velikog i moćnog Ahura Mazdao. Počujte i poslušajte me sada i pratite moje riječi pažljivo: neće vas više učitelj laži, zli čije usne svjedoče zlu vjeru, zavoditi jer On — moćni Ahura Mazdao—se objavio! Oni koji ne žele slušati riječi kako ih govorim i s značenjem koje im dajem, zle stvari će doživjeti kada tijek vremena dosegne svoj kraj”.

A u drugim vremenima Zaratustra je rekao ovo: “Toliko je velik i silan onaj koji mi se objavio u Suncu da se za Njega odričem svega. Radujem se žrtvujući Mu život mog tijela, etersku egzistenciju mojih osjetila, i izraz mojih djela” —astralno tijelo. Takav je bio zavjet koji je Zaratustra davno dao.

Zaratustra je imao dva učenika. Jednom od njih otkrio je duhovnim sredstvima sve što se može percipirati vidovitim astralnim organima. Taj učenik je bio utjelovljen pod imenom Hermes, egipatski Hermes. Drugom učeniku je pružio istine koje se mogu znati preko vidovitog eterskog tijela: mudrost Akaša kronike. Drugi učenik je bio Mojsije, i mudrost pruženu njemu možete naći u Mojsijevim knjigama u Starom zavjetu.

Kada se prvi učenik reinkarnirao kao Hermes, nosio je u sebi astralno tijelo Zaratustre, koji mu je otkrio ne samo njegova učenja, već također i njegovu vlastitu prirodu. Takav prijenos je moguć jer ono što je Hermes primio nije bilo ništa drugo već astralno tijelo koje je Zaratustra za njega žrtvovao. Stoga je bila mudrost Zaratustre ono što je Hermes, utemeljitelj treće post-atlantske epohe, objavio.

Drugi učenik, kojem je Zaratustra dao mudrost kroz etersko tijelo, također je bio ponovno rođen. Kada se reinkarnirao, u njega je bilo utkano etersko tijelo koje je Zaratustra žrtvovao. Taj učenik je bio Mojsije. Ovakve činjenice možete naći u religijskim dokumentima, ali samo na prikriveni način. Čitajte priču o rođenju Mojsija. Što se tada dogodilo? Dijete je smješteno u kovčeg od trske koji je zatim stavljen u vodu. Što to znači? To znači da je bio potpuno odsječen od svijeta. Njegov ego i astralno tijelo nisu se manifestirali dok nisu bili prožeti principom eterskog tijela. Kako se to odvija? U vremenu kada je Mojsije ležao izoliran u kovčegu na vodi, etersko tijelo koje je bilo utkano u njega je postao prosvijetljeno. Tek su onda astralno tijelo i ego počeli u njemu raditi. Zar snažne slike Postanka, koje će okupirati čovječanstvo za dugo vremena koje dolazi, nisu slike uzete iz Akaša kronike? Te se slike ne mogu razumjeti bez pomoći okultizma.

Sada dolazimo do četvrte epohe post-atlantske kulture, do grčko-latinske epohe. Sve do te točke, ljudska bića su razvijana na takav način da trebaju učiti da vole Zemlju. A ipak su postojali također i oni koji su bili prijatelji bogova u atlantskom dobu, i stoga je opravdano pitati što je bilo s ego-ima velikih posvećenika tog vremena. Atlantski ego-i su boravili u mekšim i finijim tijelima, i za njih je egzistencija na Zemlji bila takva da su pojedinci morali proći kroz utjelovljenje jedino za vrijeme nužno da održe vezu između svijeta prvobitne duhovne mudrosti i čovječanstva.

Veliki Buda je jedan od pojedinaca koji su u stvari mogli prožeti orijentalne spise s onom dubokom mudrošću i duhovnom snagom koju u njima sada nalazimo. Kao okultisti, možemo razumjeti komunikacije povezane s njim, i možemo ih čak uzeti doslovno. Na primjer, istina je kada čitamo o njemu: „Pri svom rođenju sjajio je kao sjajna svjetlost Sunca”. Možemo također uzeti doslovno kada Buda kaže: „Ušao sam u svoju posljednju inkarnaciju i ne trebam se vraćati na Zemlju ukoliko to ne napravim vlastitom voljom”. Tijekom post-atlantske epohe također se trudio proći kroz stupnjeve intelektualnih uvida, i možemo ga razumjeti kada kaže da su nizovi inkarnacija i različiti stupnjevi inkarnacija kroz koje je prošao bljesnuli pred njim:

Pređa mnom je stajala raskoš oblika,
Ali moja intuicija nije još bila čista!

Vidio sam duhove uvida,
Ali moja intuicija nije još bila čista!

Vidio sam mjesto posvećenja,
Ali moja intuicija nije još bila čista!

Bio sam prijatelj među njima:
Sada je moja intuicija bila čista!

To je prosvjetljenje Bude. On je bio jedan od onih s kojima živimo u teozofiji ružokrižara.

Već smo imenovali trojicu od učitelja: Zaratas, Skitianos, i Boddha ili Buda, i možemo vidjeti kako se životi tih vodećih osobnosti protežu u naše sadašnje vrijeme. Okultist može provjeriti ove nalaze. U oblasti duhovne iskoristivosti ne nalazimo

samo ono što su ovi uzvišeni ljudi ostavili iza sebe; sve drugo što za čovječanstvo ima vrijednost sačuvano je. Uzmimo, na primjer, pojedinca kao što je Galileo, koji je u šesnaestom stoljeću postigao tako značajne rezultate u fizici. Galileo je imao etersko tijelo kojem nije bilo dopušteno sa s njim umre. Daleko od mjesta na kojem je Galileo radio, sredinom osamnaestog stoljeća živio je čovjek koji se pripremio za veliki zadatak nakon dva desetljeća predanog djetinjstva. Duboko u Rusiji, na Bijelom moru, živio je čovjek u običnom okruženju. Njegovo ime je bilo Mihael Lomonosov. Nepoznat i bez sredstava, otišao je u Moskvu i poslije postavio temelje ruske gramatike. Lomonosov je sa sobom nosio etersko tijelo Galilea. I sada se dogodilo da osobnost, koja je znala da je etersko tijelo Galilea bilo sačuvano i koja je, u stvari, bila prisutna kada je ta veza okultno istraživana, nije ništa znala o Mihaelu Lomonosovu. To nije sramota pošto se na fizičkom planu ne može sve znati. Ali ovdje vidimo da su vrijedni elementi sačuvani i da je kroz zakone duhovne iskoristivosti prošlost povezana s budućnosti. I u ružokrižarskim misterijima, također, susrećemo osobu koja je na fizičkom planu živjela u tijelu Bude. Tijekom atlantskog doba, živio je samo kao bodhisattva, ali kasnije je sišao u fizičko tijelo Bude.

Pogledajmo sada vremena Bude i Zaratustre i promotrimo što su duše morale raditi u dobima između ova dva velika duhovna vođe. S jedne strane, imamo učenja Ahura Mazdao, s druge, onu stranu čovječanstva koja više postaje sklona Zemlji. Preletimo još jednom indijska, perzijska, i kaldejsko-asirijska-babilonska vremena tijekom kojih je duša postepeno izgubila vezu s duhovnim svijetom. Zatim je, u drevnoj Grčkoj duša toliko duboko zavoljela Zemlju da je izjava čuvenog Grka, „Bolje prosjak u gornjem svijetu nego kralj u svijetu sjena”, bila prihvaćena kao istina. Tijekom ove četvrte post-atlantske, grčko-rimske epohe, sve je u vanjskom svijetu izgledalo predivno i privlačno. Vidovnjak može, na primjer, promotriti ruševine Hrama u Paestrumu s njegovim fizičkim okom i diveći se uživati u ljepoti oblika hrama i intrigantnom šarmu njegovih linija. Međutim, kada skine pogled sa hrama i potraži sličnu supstancu u duhovnom svijetu, ne nalazi ništa. Sve izgleda izbrisano. To je ono što su te duše doživljavale između smrti i ponovnog rođenja. Bile su izolirane unutar hladnog obujma njihove osobnosti, odsječene od svih duhovnih stvari i težili jedino fizičkom svijetu i svoj njegovoj ljepoti.

Sam Ahura Mazdao, vođa Sunca, morao je doći na Zemlju da donese svijetlo u tu ledenu odvojenost. Da bi pomogao i živućima i umrlima morao je postati ljudsko biće u fizičkom svijetu. Morao je biti čovjek među ljudima! Visina i veličanstvenost koja živi u Suncu sišla je na Zemlju i otkrila se čovječanstvu. Prije, otkrila je sebe u elementima, na primjer Mojsiju u vatri gorućeg grma i munji na Sinaju. Izraeliti nisu davali lika njihovu Bogu. Zašto? Budući se ni jedno vanjsko ime ne može dati „samom sebi”, božanskom biću; jedino potpuno različito ime može izraziti „Ja sam onaj koji jesam!” Jedina mogućnost otkrivanja duha sunčeva imena je tražiti ga u ljudskom biću. Ono što u ljudskim bićima živi kao „Ja” je Krist-Biće.

Otkrivenju Jehove prethodi Krist. To je bilo u vrijeme kada je Krist-Biće moglo postepeno sići na Zemlju. Što se Zaratustra jednom zavjetovao visokom Biću Sunca? Kakvu mu je žrtvu želio napraviti? Njegovo tijelo, čula, život, i govor. Zaratustra je bio reinkarniran kao suvremenik velikog Bude. Tada je mogao izgraditi etersko i astralno tijelo koje je žrtvovao. Ponovno se rodio kao Zaratatas ili Nazaratos, i postao je učitelj

Pitagore, koji se sam reinkarnirao kao jedan od tri Mudraca s Istoka i postao jedan od učenika Isusa iz Nazareta. Zaratuštra, koji je jednom žrtvovao njegovo etersko i astralno tijelo, također je mogao dati njegov vanjski omotač Njemu čiji je dolazak jednom najavio. Kao Isus iz Nazareta zapadnog okultizma, mogao je svoje fizičko tijelo staviti na raspolaganje duhu Sunca i zatim je mogao reći, „Ja sam svijetlo svijeta!”

Krist-Biće je bilo poznato u svim misterijima. U drevnoj Indiji, u vrijeme Sedam Rishia, biće koje je predstavljalo Krista zvano je Vishva Karman. Zaratuštra ga je nazvao Ahura Mazdao, a u Egiptu je bio poznat kao Oziris. Židovski narod ga je zvao Jahve ili Jehova, i zatim je u četvrtoj kulturalnoj epohi upravo to biće tri godine živjelo na fizičkoj Zemlji. To je biće koje će u budućnosti ponovno ujediniti Sunce sa Zemljom. Mistično, Krist je Sebe ujedinio s Zemljom kada je na Golgoti krv tekla iz njegovih rana. Tada se pojavio u auri Zemlje, i otada je u njoj.

Koji je bio prvi čovjek koji je vidio Krista u auri Zemlje? To je bio Sv. Pavao, koji je više od bilo koga učinio za širenje kršćanstva. Zašto je Savao postao Pavao? Niti zbog učenja niti zbog događaja iz Palestine, već zbog događaja u Damasku, koji je bio nadčulne prirode. Prije tog iskustva, Pavao nije mogao vjerovati da je onaj koji je tako sramotno umro na križu bio Krist, ali kao posvećenik kabale znao je da bi jednom kada se pojavi, Krist bio vidljiv u auri Zemlje. To je bilo iskustvo Pavla, koje ga je promijenilo iz Savla u Pavla. Pavao je za sebe rekao da je rođen prerano, a isto je rečeno i za Budu. To znači da takva osobnost ne silazi previše duboko u fizičku oblast. Kada je Pavao postao vidovit prije dolaska u Damask, vidio je i znao tko je bio Krist.

Krist je radio u Budi kao bodhisattva, i On je sada od događaja na Golgoti bio planetarni duh Zemlje kojeg se sada može naći u fizičkoj auri Zemlje. Kroz Krist-princip novo svijetlo je upaljeno u ovom svijetu i izvan njega. Tijelo Isusa iz Nazareta – etersko i astralno tijelo i ego Isusa iz Nazareta – u duhovnom svijetu postoje u mnogim kopijama. Ovakva izjava izražava nešto od velike važnosti, i za bolje razumijevanje možemo iskoristiti prirodu brojnih prosvjetljujućih primjera. Samo mislite na sjeme pšenice koje izrasta u klip i time se mnogo puta umnožava. Taj naizgled jednostavan proces je usporedba događaja u nadčulnom svijetu koji su upravljani određenim zakonima. Mnoge kopije eterskog i astralnog tijela i ega Isusa iz Nazareta postoje da bi bile ugrađene u preliminarne nositelje Krist-principa. Sve povezano s Krist-principom toliko je ogromno da to čovječanstvo može steći samo malo po malo.

Sv. Augustin, na primjer, u sebi je nosio kopiju eterskog tijela Isusa iz Nazareta; i kada to jednom znate, moći ćete cijeniti njegov život, njegove greške, i njegova postignuća. Njegov ego i astralno tijelo su bili prepušteni vlastitim resursima, i jedino je u njegovu eterskom tijelu oživio njegov mistični poklon. Sv. Franjo Asiški i Toma Akvinski su imali kopije astralnog tijela Isusa iz Nazareta utkana u njihove duše, i to je činjenica koja im je omogućila da budu tako dinamični učitelji. Radili su iz sfere gdje je jednom živio Krist.

U nekim slučajevima događaji kao što su prirodne katastrofe i slično unaprjeđuju to tkanje duhovnih tijela u duši primatelja. Rečeno je o Sv. Tomi Akvinskom da je munja pogodila i usmrtila njegovu malu sestru u sobi gdje je stajao, ali je njega pošteđela. On je ovu munju pored njega tumačio u smislu da su elementarne sile bile

nužne da mu pomognu preuzeti kopiju astralnog tijela Isusa iz Nazareta. Elizabeta od Thuringena također je u njenoj duši imala otisak astralnog tijela Isusa iz Nazareta.

Zaratustra, ili Isus iz Nazareta, jedan je od tri učitelja ružokrižara. Mnogo kopija njegova ega, odnosno ega u kojem je sam Krist-Duh boravio, može se naći u duhovnom svijetu. Kopije ega Isusa iz Nazareta u duhovnom svijetu čekaju na nas da budu iskorištene za buduću evoluciju ljudske vrste. Ljudi koji nastoje težiti gore u visine duhovne mudrosti i ljubavi kandidati su za kopiju ega Isusa iz Nazareta. Oni postaju nositelji Krista, pravi Kristofori. Na ovoj Zemlji oni će biti glasnici Njegova drugog dolaska.

Iz znanja o tome koji su pojedinci iza misija važnih ljudski bića izvlačimo snagu za naš budući rad. Ove činjenice je moguće provjeriti. Nije svatko sposoban istražiti što se zbiva iza zavjesa fizičkog svijeta, ali svatko može ispitati rezultate takvih istraživanja gledajući Svete spise napisane prije i poslije Krista. Ove činjenice mogu osvijetliti put do razumijevanja; i u tom slučaju, one se mijenjaju unutar nas i postaju duhovna krv života.

NAPOMENE

1. “Originalni” Zaratustra (ili Zoroaster) na kojeg referira Rudolf Steiner u ovim predavanjima nije povijesni vjerski učitelj i prorok drevne Perzije koji datira 628–551 pr.Kr., već prorok koji je, prema ranokršćanskoj tradiciji i prema Plutarhu bio rođen oko 6400 pr.Kr. On je dao impuls za utemeljenje druge post-atlantske epohe.
2. Izraz maya u Hindu Vedama znači magičnu moć, ali u Mahayana budizmu označava iluziju ili ne-stvarnost; i to je kako Steiner koristi izraz.
3. Povijesno učenje obično smatra Hermesa mitskom figurom drevnog Egipta, ali Steiner misli da je on bio živi prorok koji se pojavio oko 4200 pr.Kr. kada je Sunce prešlo u Bika. Prema povijesnim špekulacijama autor takozvanih hermetičkih knjiga—metafizičke izjave o zajedništvu svih bića i stvari—bio je egipatski bog Tot (tri puta veliki), čije ime je često prevedeno na Grčki kao Hermes Trismegistos.
4. “Akaša kronika” je okultni “zapis” koji sadrži kompletnu priču o univerzumu. Okultisti svih doba su je pokušali “čitati” oslobađajući se od ograničenja vremena i prostora. Rudolf Steiner je rafinirao njegove duhovne sposobnosti u tom stupnju da je mogao čitati “Akaša kroniku”. Da bi se razumio njegov rad, nužno je pretpostaviti da je posjedovao tu sposobnost. Za potpuni opis prirode Akaša kronike, vidi Rudolf Steiner, *Kozmičko sjećanje*, st. 38–41.
5. Nikola od Cuse (1401?–1464) bio je njemački humanist, znanstvenik, i filozof najvišeg ranga koji je postao biskup Brixona 1450. Njegova zapanjujuća postignuća u znanosti uključivala su teoriju da se Zemlja okreće na svojoj osi oko Sunca i da su zvijezde različiti svjetovi.
6. Poljskog roda Nicolas Copernicus (1473–1543) bio je osnivač moderne astronomije. Njegovo glavno djelo o orbitama i kruženjima nebeskih tijela, završeno 1530, nije objavljeno do 1543 kada je bio na smrtnoj postelji, izražavalo je njegove poglede na strukturu fizičkog univerzuma.
7. Galileo Galilei (1564–1642) je bio veliki talijanski astronom, matematičar, i fizičar koji je postavio temelje moderne eksperimentalne znanosti. Vrijeme njegove smrti u tekstu (prema kraju sedamnaestog stoljeća) je pogreška u prijevodu.
8. Gottfried Wilhelm von Leibniz (1646–1716) bio je čuveni njemački filozof, matematičar, i državnik koji je izumio calculus nezavisno od Newtona i gledalo ga se kao na utemeljitelja simboličke logike. Njegova filozofska postignuća uključuju *Teodikeju* i čuvenu *Monadologiju*.
9. Sir Isaac Newton (1642–1727) je bio veliki engleski matematičar i fizičar čiji su radovi označili prijelomnicu moderne eksperimentalne znanosti. Malo ljudi zna da je u kasnijim godinama života Newton mnogo vremena proveo proučavajući teologiju i alkemiju.
10. Mihail Vasiljevič Lomonosov (1712–65) je bio možda najistaknutiji znanstvenik, učenjak, i pisac Rusije osamnaestog stoljeća.
11. Pythagoras (c. 582–c. 507 pr.Kr.) je bio pred-sokratski filozof i matematičar o čijem osobnom životu tradicionalna znanost malo zna. Odselio se s rodnog

- Samosa u Gotonu i utemeljio misterijski centar. Sljedbenici Pitagore su vjerovali, između ostalih stvari, u seobu duša.
12. Melkisedek je bio kralj Salema i “Svećenik Svevišnjeg Boga”, koji je blagoslovio Abrahama nakon poraza od Kedor-Laomera (Postanak 14:18-20) i koji će kasnije predstaviti svećeništvo budućeg Mesije (Psalmi 110:4; Heb. 5-7).
 13. Sv. Irenaeus (c. 125-c. 202) je bio grčki teolog, Biskup od Lyonsa 177–78, i prvi Otac Katoličke crkve koji sistematizira kršćanski nauk.
 14. Papias je bio kršćanski teolog drugog stoljeća i Apostolski crkveni otac.
 15. Sv. Augustine (354–430) je bio biskup od Hippa onog što je danas Alžir i jedan od četiri latinska oca. Njegova čuvena knjiga *Grad Božji* je opravdanje Kršćanstva nasuprot poganske kritike, i njegove *Ispovijedi* su klasik kršćanskog misticizma.
 16. *Heliand*, naslov epa (c. 825) je stara saksonska riječ njemačku *Heiland* = Spasitelj. Pjesma je imala 5,983 linije i bila je napisana aliterativnim stihom.
 17. Talijan Sv. Franjo Asiški (1182–1226) je bio jedan os najvećih kršćanskih svetaca i osnivač franjevačkog reda.
 18. Elizabeta od Thuringena (1207–1231), mlada udovica njemačkog landgrafa (grofa, op.pr.) koji je poginuo u križarskom pohodu 1227, bira život siromaštva, poniznosti, i milosrđa i postaje tipičan svetac kasnog Srednjeg vijeka.
 19. Skolastika je škola misli u Srednjem vijeku u kojoj se spajaju teologija i filozofija. Njemački izraz *Scholastik* obično označava tu srednjevjekovnu školu misli, dok je *Scholastizismus*, lingvistički ekvivalent engleskog izraza, isključivo korišten da označi sofistiku i kazuistiku.
 20. Meister (Johannes) Eckhart (c. 1260–1328), dominikanski obučeni njemački teolog i najdublji od njemačkih srednjevjekovnih mistika, bio je vjerojatno prvi pisac špekulativne proze na Njemačkom.
 21. Johannes Tauler (1300–1361) je bio njemački dominikanski mistik i učenik Meister Eckharta.
 22. Husiti su zastupali pričest u obje vrste, t.j., i vino i kruh, za laike kao i za svećenike. Luterani su vjerovali da dolazi do promjene preko koje se tijelo i krv Krista udružuje s kruhom i vinom. Ovaj princip konsupstancijacije je bio odbačen od Zwinglijevaca koji su u pričesti vidjeli samo simbolički značaj. Konačno, Kalvinisti su vjerovali da je Krist duhovno, a ne fizički, bio prisutan u sakramentu.
 23. Giordano Bruno (1548–1600) je bio čuveni talijanski filozof i mistik koji je, premda u mladosti član dominikanskog reda, bio u stalnoj opoziciji religijskim ortodoksnim školama. Od Inkvizicije je tužen za herezu i spaljen.
 24. Ernst Haeckel (1834–1932) je bio poznati njemački zoolog i, kao i engleski prirodoslovac Charles Robert Darwin (1809–1882), razvio je teoriju evolucije. Emil DuBois-Reymond (1818–1896) je bio poznati fiziolog u Berlinu. Thomas Henry Huxley (1825–1895) je bio engleski biolog i pisac.
 25. David Friedrich Strauss (1808–1874) je bio filozof i teolog čiji spisi su činili prekretnicu u kritičnom proučavanju života Isusa. U njegovu glavnom radu, *Život Isusa* (2 toma, 1835–36), Strauss na život Isusa primjenjuje “teoriju mita” i poriče sve nadnaravne elemente u Evandeljima.

26. (Stari) Saturn, (Staro) Sunce, i (Stari) Mjesec nazivi su za *bivše* evolucijske oblike kroz koje je prošla Zemlja. Čitatelj se upućuje na [Poglavlje 4 od Rudolfa Steinera, Osnove tajne znanosti](#), za temeljitu raspravu o tome.
27. Vede su najstariji rukopisi Hinduizma. Vede su literatura Arijsaca koji su napali sjeverozapadnu Indiju oko 1500 pr.Kr..
28. Upanišade čine zadnji odjeljak Hindu Vede i kaže se da su sastavljene oko 900 godine pr.Kr. Kao izdanak Hindu špekulativne i religijske misli, postale su osnova za kasnije škole Vedante. “Vedanta” doslovno znači “Kraj Vede” i odnosi se na to kako Upanišade treba učiti i tumačiti.
29. John Scotus Erigena (c. 810–c. 877) bio je irski filozof skolastik.
30. Sv. Toma Akvinski (1225–1274) je bio talijanski teolog i filozof čija filozofija je bila proglašena službenom filozofijom katoličke crkve. Općenito ga se gleda kao najugledniji um skolastike.
31. Christian Rosenkreutz se obično smatra od većine učenjaka kao pseudonim njemačkog pisca Johan Valentin Andrea (1586–1654). U njegovim radovima *Fama fraternitatis* (1614) i u *Confessio rosae crucis* (1615), pratio je razvoj Društva ružokrižara do arapskih i orijentalnih korijena.
32. Njemački oblici imenica *Atem* i *Atmung* znače dah i disanje, dok je glagol za “disati” *atmen*.
33. Radovi grčkog filozofa Aristotela (384–322 pr.Kr.) postaju osnova srednjovjekovne skolastike i imali su odlučujući utjecaj na katoličku teologiju.
34. Dionizije Areopagita je bio prvi biskup Atene, Grčka, u prvom stoljeću. Tradicija ga je napravila mučenikom i [Djela 17:34](#) govore o njegovu preobraćenju od Pavla.
35. Johann Wolfgang von Goethe (1749–1832) je bio najveći njemački pjesnik. Rano u njegovoj akademskoj karijeri, Steiner je proveo više godina uređujući Goetheove znanstvene spise, i tijekom njegova života nije se štedio u veličanju Goetheanske percepcije i razmišljanja. Glavno sjedište antropozofskog pokreta u Dornach, Švicarska, još se naziva “Goetheanum”. Steiner je dao nekoliko ciklusa predavanja o Goetheovoj velikoj poemi *Faust*. Izdani su kao *Faust, der strebende Mensch*, Vol. I, i *Geisteswissenschaftliche Erläuterungen zu Goethe's “Faust”* Vol. II (Rudolf Steiner Verlag: Dornach, 1974).
36. [Knjiga izlaska 3:14](#).
37. *Bhagavad Gita* je religijska Hindu pjesma koja se sastoji od dijaloga između princa Arjune i Krishne, koji se otkriva kao avatar (utjelovljenje) Vishne.
38. *Faust II*:

CHORUS MYSTCUS

Sve prolazno
 Samo je prispodoba;
 Ono nedostižno,
 Ovdje postaje svečanost,
 Ono neopisivo,
 Ovdje je stvarno;
 Vječno – žensko

Vabi k uznesenju.

Ovo su zadnji stihovi Goetheova *Fausta*, koje ukazuju da su stvari ovog materijalnog svijeta samo simbolički izraz duhovnog svijeta. Ljubav, preko njenog utjelovljenja u ženi, ostaje snaga vodilja za težnje ljudskog bića.

39. Faust je bio oslijepljen od Care (*Sorge*), alegorijskog lika, i uzvikuje:

Duboka noć sada izgleda da još dublje pada,
Ipak unutar mene sjaji blistavo svjetlo;
Ono što sam mislio, žurim ispuniti:
Gospodara riječ jedina ima stvarnu moć.

40. Columban (545–615) je bio irski misionar.

41. Gallus je bio irsko-škotski misionar iz šestog stoljeća.

42. Patrick (c. 384–c. 460) je bio engleski misionar.

43. Steiner referira na njemački ep *Parzival* od Wolfram von Eschenbacha (oko 1200/10). Francuz Chretien de Troyes (Chretien na francuskom znači *kršćanin* nap.pr.) je bio autor prve velike umjetničke obrade teme; u njegovoj nedovršenoj poemi "Percivale" nalazi Gral i liječi kralja. Wolframova priča je izvedena iz Chretien-ova modela ali je mnogo više produhovljena u svojoj trostrukoj strukturi: nevinost, pad, spasenje. Budala Parsifal je školovan kao vitez koji poznaje ispravne dvorske kodove ponašanja, a jedno od njih je da se ne postavlja previše pitanja. Takav stav je doveo do toga da bude protjeran iz dvorca grala, i tek nakon što je prošao drugu, kršćansku fazu obrazovanja zna kako izraziti ljubav pitajući odgovarajuće pitanje bolesnog kralja.

44. Homer, Odiseja, Pjevanje 489–491. Ove riječi su izgovorene od duše Ahileja nakon što ga je Odisej dočarao iz podzemlja.